C/2025/4948

13.10.2025.

Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću i Revizorskom sudu

Godišnja računovodstvena dokumentacija Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2024.

(C/2025/4948)

SADRŽAJ

Stranica

POTVRDA RAČUNOVODSTVENE DOKUMENTACIJE 2

IZVRŠENJE I RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE SREDSTAVA ERF-a 3

SREDSTVA KOJIMA UPRAVLJA EUROPSKA KOMISIJA 7

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ERF-a 9

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKIH FONDOVA EU-a KONSOLIDIRANIH U ERF 51

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKOG FONDA EU-a BÊKOU ZA 2024. 52

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKOG FONDA EU-a ZA AFRIKU ZA 2024. 59

KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ERF-a I SKRBNIČKIH FONDOVA EU-a 66

IZVJEŠTAJ ERF-a O FINANCIJSKOM IZVRŠENJU 71

POTVRDA RAČUNOVODSTVENE DOKUMENTACIJE

Godišnja računovodstvena dokumentacija Europskog razvojnog fonda za 2024. pripremljena je u skladu s glavom X. Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. Europski razvojni fond te s računovodstvenim načelima, pravilima i metodama navedenima u bilješkama uz financijske izvještaje.

Potvrđujem svoju odgovornost za sastavljanje i prezentiranje godišnje računovodstvene dokumentacije Europskog razvojnog fonda u skladu s člankom 18. Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. Europski razvojni fond.

Dužnosnik za ovjeravanje i EIB dostavili su mi sve informacije potrebne za sastavljanje računovodstvene dokumentacije u kojoj su prikazani imovina i obveze Europskog razvojnog fonda i izvršenje proračuna te potvrđuju njihovu pouzdanost.

Potvrđujem da na temelju navedenih informacija i provjera koje sam smatrala potrebnima za potpisivanje računovodstvene dokumentacije imam razumno jamstvo da je računovodstvena dokumentacija istinit i vjeran prikaz financijskog stanja Europskog razvojnog fonda u svim bitnim aspektima.

Beatriz SANZ REDRADO
Računovodstveni službenik
24. lipnja 2025.

IZVRŠENJE I RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE SREDSTAVA ERF-a

1. KONTEKST

Europska unija („EU”) surađuje s brojnim zemljama u razvoju. Glavni je cilj suradnje promicanje gospodarskog, društvenog i okolišnog razvoja, s posebnim naglaskom na dugoročnom smanjenju i iskorjenjivanju siromaštva pružanjem razvojne i tehničke pomoći zemljama korisnicama. EU radi ostvarenja tog cilja zajedno s partnerskim zemljama izrađuje strategije suradnje i mobilizira financijska sredstva za njihovu provedbu. Ta sredstva EU-a namijenjena razvojnoj suradnji dolaze iz triju izvora:

— proračuna EU-a,

— Europskog razvojnog fonda (ERF), i

— Europske investicijske banke (EIB).

ERF se ne financira iz proračuna EU-a. Uspostavljen je unutarnjim sporazumom predstavnika država članica koji zasjedaju u okviru Vijeća, a njime upravlja poseban odbor. Europska komisija („Komisija”) nadležna je za financijsko izvršenje operacija koje se financiraju sredstvima ERF-a. EIB upravlja Investicijskim instrumentom.

Svaki ERF sastoji se od pojedinačnih ERF-ova, a svaki od njih sklapa se na razdoblje od oko pet godina i uređen je posebnom financijskom uredbom. Zbog toga je potrebna izrada posebnih financijskih izvještaja. Osim toga, ti financijski izvještaji objedinjuju se kako bi se dobila ukupna slika financijskog stanja sredstava za koja je nadležna Komisija.

Do 2021., kad je započela zadnja faza 11. ERF-a, nakon što je 31. prosinca 2020. klauzula o vremenskom ograničenju valjanosti počela proizvoditi učinke, ERF je bio glavni instrument pružanja pomoći u okviru razvojne suradnje s afričkim, karipskim i pacifičkim državama („države AKP-a”) te prekomorskim zemljama i područjima („PZP”). Međutim, od 2021. suradnja EU-a s državama AKP-a i PZP-ovima financira se iz proračuna EU-a.

U okviru Sporazuma o partnerstvu AKP-EU uspostavljen je Investicijski instrument kojim upravlja EIB i koji se upotrebljava za potporu razvoju privatnog sektora u državama AKP-a uglavnom, ali ne isključivo, financiranjem privatnih ulaganja. Investicijski instrument osmišljen je kao obnovljivi fond, tako da se otplata zajmova može reinvestirati u druge operacije, zbog čega je to samoobnavljajući i financijski neovisan instrument. Budući da njime ne upravlja Komisija, Investicijski instrument ne konsolidira se u prvom dijelu godišnje računovodstvene dokumentacije, to jest financijskim izvještajima ERF-a i povezanom izvještaju o financijskom izvršenju. Financijski izvještaji o Investicijskom instrumentu, koje je pripremio EIB, uvršteni su kao zaseban dio godišnje računovodstvene dokumentacije ERF-a (dio II.) kako bi se pružila cjelovita slika o razvojnoj pomoći u okviru ERF-a.

2. KAKO SE FINANCIRA ERF?

Na zasjedanju Vijeća 2. prosinca 2013. donesena je Uredba (EU, Euratom) br. 1311/2013 ([1]) kojom se uspostavlja višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2014. – 2020. U tom je kontekstu odlučeno da se geografska suradnja s državama AKP-a neće uključiti u proračun EU-a, nego će se i dalje financirati iz postojećeg međuvladina ERF-a.

Za razliku od proračuna EU-a, ERF je višegodišnji fond. Za svaki ERF utvrđuje se ukupan fond sredstava za provedbu razvojne suradnje, obično za petogodišnje razdoblje. Budući da se dodjeljuju za razdoblje od nekoliko godina, dodijeljena sredstva mogu se iskoristiti tijekom cijelog razdoblja djelovanja ERF-a. Činjenica da su proračuni utvrđeni za razdoblje od nekoliko godina, a ne za jednu, vidljiva je u proračunskom izvještavanju, u kojem se izvršenje proračuna ERF-ova iskazuje u odnosu na ukupna sredstva.

([1]) Uredba Vijeća (EU, Euratom) br. 1311/2013 od 2. prosinca 2013. kojom se uspostavlja višegodišnji financijski okvi za razdoblje 2014. - 2020. (SL L 347, 20.12.2013., str. 884., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1311/oj).

Sredstva ERF-a čine *ad hoc* doprinosi država članica EU-a. Predstavnici država članica sastajali su se približno svakih pet godina na međuvladinoj razini kako bi odlučili o ukupnom iznosu sredstava koja treba dodijeliti fondu i nadzirali njegovo izvršenje.

Komisija upravlja ERF-om u skladu s politikom EU-a o razvojnoj suradnji. Budući da imaju vlastite razvojne politike i politike pomoći, koje se provode paralelno s politikom EU-a, države članice dužne su svoje politike usklađivati s EU-om kako bi se osigurala njihova komplementarnost.

Uz navedene doprinose države članice mogu sklopiti i sporazume o sufinanciranju ili uplatiti dobrovoljne financijske doprinose u ERF.

3. AKTIVNOSTI ERF-a NAKON 31. PROSINCA 2020.

Komisija trenutačno radi na zaključenju devetog ERF-a (koji je trajao od 2000. do 2007.) i u koji su uključena preostala salda prenesena iz osmog ERF-a (koji je trajao od 1995. do 2000.) u skladu s odredbama dijela trećeg financijske uredbe ([2]) koja se primjenjuje na deveti ERF. Trenutačno postoji još osam aktivnih ugovora koji se financiraju u okviru devetog ERF-a, a svi će se zaključiti u utvrđenom roku, čime će se dovršiti aktivnosti i projekti povezani s devetim ERF-om. Potpuno zaključenje devetog ERF-a može se ostvariti tek nakon isteka svih ugovora i dovršetka njihovih evaluacija i revizija.

Zaključenje 10. ERF-a (koji je trajao od 2008. do 2013.) dobro napreduje: 97,35 % ugovora već je zaključeno. Međutim, operativno i financijsko zaključenje preostalih ugovora još će potrajati. Za financijsko zaključenje treba dovršiti sve potrebne evaluacije, revizije i povrate.

Zadnja faza 11. ERF-a (koji je trajao od 2014. do 2020.) započela je 31. prosinca 2020., kad je počela proizvoditi učinke klauzula o vremenskom ograničenju valjanosti. Tom se klauzulom utvrđuje završni datum za preuzimanje obveza, što znači da se od 2021. više ne mogu donositi odluke o financiranju u okviru 11. ERF-a. Međutim, provedba tekućih projekata financiranih u okviru 11. ERF-a nastavit će se do njihova konačnog dovršetka.

U aktualnom višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021. – 2027. suradnja EU-a s državama AKP-a uključena je u Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa. Slično tomu, suradnja s prekomorskim zemljama i područjima sad je obuhvaćena Odlukom o prekomorskom pridruživanju. To znači da su se programi ERF-a do 2021. financirali dobrovoljnim doprinosima država članica EU-a, a od 2021. programi razvoja financirat će se iz proračuna EU-a. Osim toga, to podrazumijeva da financiranje programa razvoja mora odobriti Europski parlament i da transakcije moraju biti u skladu s financijskim uredbama EU-a, kao i ostali programi koje financira EU.

4. IZVJEŠTAVANJE NA KRAJU GODINE

4.1. GODIŠNJA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA

U skladu s člankom 18. stavkom 3. Financijske uredbe koja se primjenjuje na ERF, na financijske izvještaje ERF-a primjenjuju se pravila o računovodstvu nastanka poslovnog događaja koja se temelje na Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (MRSJS). Ta računovodstvena pravila, koja donosi računovodstveni službenik Komisije, primjenjuju sve institucije i tijela EU-a kako bi se primjenom ujednačenih pravila obračuna, vrednovanja i prezentiranja računa uskladio postupak sastavljanja financijskih izvještaja. Ta računovodstvena pravila EU-a primjenjuju se i na ERF, pri čemu se vodi računa o posebnoj prirodi njegovih aktivnosti.

([2]) SL L 83, 1.4.2003., str. 27.

Priprema godišnje računovodstvene dokumentacije ERF-a povjerena je računovodstvenom službeniku Komisije, koji je i računovodstveni službenik ERF-a te jamči da je godišnja računovodstvena dokumentacija istinit i vjeran prikaz financijskog stanja ERF-a.

Godišnja računovodstvena dokumentacija sadržava sljedeće:

Dio I.: Sredstva kojima upravlja Komisija

i. Financijski izvještaji i bilješke ERF-a

ii. Financijski izvještaji skrbničkih fondova EU-a konsolidiranih u ERF

iii. Konsolidirani financijski izvještaji ERF-a i skrbničkih fondova EU-a

iv. Izvještaj o financijskom izvršenju ERF-a

Dio II.: Godišnje izvješće o izvršenju – sredstva kojima upravlja EIB

i. Financijski izvještaji o Investicijskom instrumentu

Dio „Financijski izvještaji skrbničkih fondova EU-a konsolidiranih u ERF" obuhvaća financijske izvještaje dvaju skrbničkih fondova osnovanih u okviru ERF-a: Skrbničkog fonda EU-a Bêkou (vidjeti odjeljak „Financijski izvještaji Skrbničkog fonda EU-a Bêkou") i Skrbničkog fonda EU-a za Afriku (vidjeti odjeljak „Financijski izvještaji Skrbničkog fonda EU-a za Afriku"). Za pripremu pojedinačnih financijskih izvještaja tih dvaju skrbničkih fondova odgovoran je računovodstveni službenik Komisije, a vanjsku reviziju tih izvještaja provodi privatni revizor. Iznosi za skrbničke fondove uvršteni u ovu godišnju računovodstvenu dokumentaciju privremeni su.

Komisija je dužna najkasnije 31. srpnja godine nakon datuma bilance donijeti godišnju računovodstvenu dokumentaciju ERF-a i podnijeti je Europskom parlamentu i Vijeću radi dobivanja razrješnice.

5. REVIZIJA I RAZRJEŠNICA

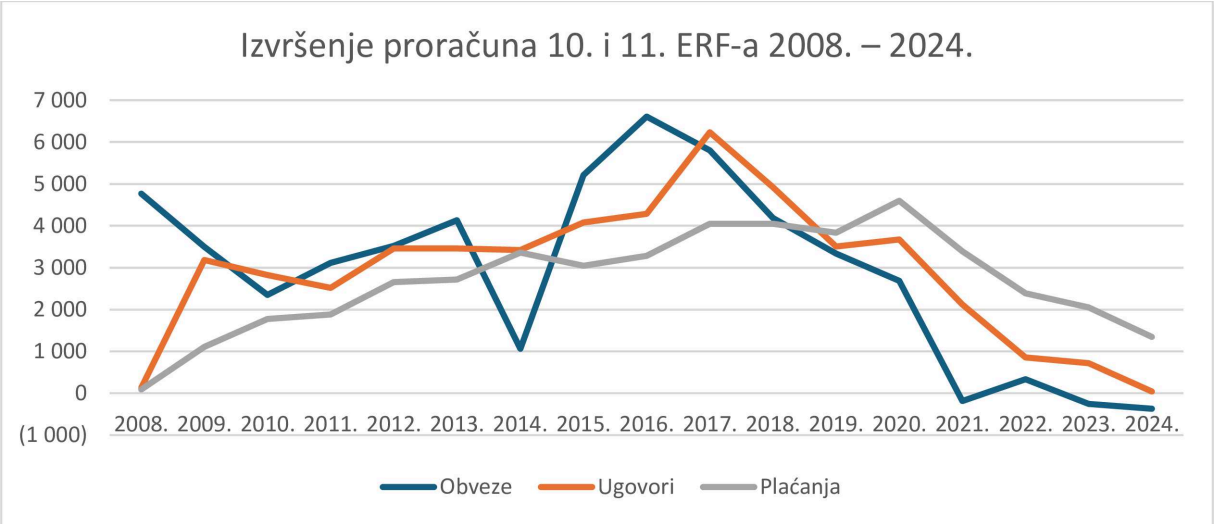
5.1. REVIZIJA

Reviziju godišnje računovodstvene dokumentacije ERF-a obavlja vanjski revizor, Europski revizorski sud, koji sastavlja godišnje izvješće za Europski parlament i Vijeće.

5.2. RAZRJEŠNICA

Razrješnica je završna kontrola financijskog izvršenja ERF-a za određenu financijsku godinu. Nakon revizije i finalizacije godišnje računovodstvene dokumentacije Vijeće daje preporuku, a Europski parlament zatim odlučuje hoće li Komisiji dati razrješnicu za financijsko izvršenje sredstava ERF-a za određenu financijsku godinu. Ta se odluka temelji na pregledu računovodstvene dokumentacije i godišnjeg izvješća Revizorskog suda (koje sadržava službenu izjavu o jamstvu) te odgovorima Komisije na pitanja i zahtjeve za dodatne informacije koje je uputilo tijelo nadležno za davanje razrješnice.

NAJVAŽNIJI ASPEKTI FINANCIJSKOG IZVRŠENJA U 2024.

* Neto iznos, samo 10. i 11. ERF

Izvršenje proračuna

Pojedinačne neto obveze u iznosu od 42 milijuna EUR preuzete su 2024. u okviru 10. i 11. ERF-a. Neto plaćanja u iznosu od 1 345 milijuna EUR izvršena su 2024. u okviru 10. i 11. ERF-a. Ukupan iznos bruto plaćanja za ERF u 2024. dosegnuo je 1 405,45 milijuna EUR, što je 99,68 % ciljne vrijednosti od 1 410 milijuna EUR priopćene državama članicama.

Vijeće je 2022. jednoglasno odlučilo ponovno upotrijebiti 600 milijuna EUR opozvanih sredstava iz 10. i 11. ERF-a kako bi se financirale mjere za ublažavanje krize u području sigurnosti opskrbe hranom i gospodarskog šoka u državama AKP-a izazvanih agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine. Komisija je 2022. raspodijelila tih 600 milijuna EUR, a do 2024. isplatila je 392 milijuna EUR.

Učinak aktivnosti u financijskim izvještajima

U financijskim izvještajima učinak navedenih aktivnosti najvidljiviji je u sljedećim područjima:

— pretfinanciranje (vidjeti bilješku 2.2.): smanjenje za 287 milijuna EUR uglavnom zbog likvidacije ERF-a i posljedičnog smanjenja broja novih ugovora. Vrijednost novih ugovora u 2024. iznosila je 300 milijuna EUR, u usporedbi s 860 milijuna EUR 2023.,

— novac i novčani ekvivalenti (vidjeti bilješku 2.5.): smanjenje od 190 milijuna EUR, prvenstveno zbog smanjenja doprinosa donatora (s 1 800 milijuna EUR u 2023. na 1 200 milijuna EUR u 2024.),

— obračunati rashodi (vidjeti bilješku 2.8.): smanjenje od 210 milijuna EUR zbog smanjenja broja otvorenih ugovora bez validiranih zahtjeva za povrat troškova na kraju godine, i

— instrumenti pomoći (vidjeti bilješku 3.4.): ukupno smanjenje od 944 milijuna EUR uglavnom zbog smanjenja troškova u okviru 11. ERF-a (1 906 milijuna EUR u 2023. u odnosu na 1 145 milijuna EUR u 2024.). Taj je trend u skladu sa sve manjim brojem novih ugovora potpisanih od 2021.

SREDSTVA KOJIMA UPRAVLJA EUROPSKA KOMISIJA

SADRŽAJ

Stranica

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ERF-a 9

BILANCA ERF-a 10

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU ERF-a 11

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA ERF-a 11

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE ERF-a 13

BILANCA PO ERF-u 13

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU PO ERF-u 15

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE PO ERF-u 16

BILJEŠKE UZ FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE ERF-a 19

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKIH FONDOVA EU-a KONSOLIDIRANIH U ERF 51

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKOG FONDA EU-a BÊKOU ZA 2024. 52

BILANCA 56

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU 57

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA 58

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKOG FONDA EU-a ZA AFRIKU ZA 2024. 59

BILANCA 64

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU 65

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA 65

KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ERF-a I SKRBNIČKIH FONDOVA EU-a 66

KONSOLIDIRANA BILANCA 67

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU 68

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA 68

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE 70

IZVJEŠTAJ ERF-a O FINANCIJSKOM IZVRŠENJU 71

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ERF-a ([3])

([3]) Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na milijune eura neki financijski podaci u tablicama u nastavku možda ne daju točan zbroj.

BILANCA ERF-a

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2024.	31.12.2023.
DUGOTRAJNA IMOVINA			
Financijska imovina	2.1.	*128*	*87*
Pretfinanciranje	2.2.	*500*	*574*
Doprinosi skrbničkim fondovima	2.3.	*188*	*216*
Potraživanja od razmjenskih transakcija	2.4.	*5*	*5*
		821	**883**
KRATKOTRAJNA IMOVINA			
Financijska imovina	2.1.	*5*	*3*
Pretfinanciranje	2.2.	*742*	*954*
Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	2.4.	*37*	*24*
Novac i novčani ekvivalenti	2.5.	*411*	*601*
		1 194	**1 583**
UKUPNA IMOVINA		**2 016**	**2 466**
DUGOROČNE OBVEZE			
Financijske obveze	2.6.	*(1)*	*(5)*
		(1)	**(5)**
KRATKOROČNE OBVEZE			
Rezervacije	2.6.	(2)	(0)
Obveze	2.7.	*(256)*	*(391)*
Obračunati rashodi	2.8.	*(774)*	*(984)*
		(1 032)	**(1 375)**
UKUPNE OBVEZE		**(1 032)**	**(1 380)**
NETO IMOVINA		**983**	**1 086**
SREDSTVA I PRIČUVE			
Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi	2.9.	*55 704*	*54 566*
Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova	2.9.	*2 252*	*2 252*
Poslovni rezultat prenesen iz prethodnih godina		*(55 733)*	*(53 484)*
Poslovni rezultat godine		*(1 240)*	*(2 249)*
NETO IMOVINA		**983**	**1 086**

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU ERF-a

u milijunima EUR

	Bilješka	2024.	2023.
PRIHODI			
Prihodi od nerazmjenskih transakcija			
Aktivnosti povrata	3.1.	*41*	*14*
		41	**14**
Prihodi od razmjenskih transakcija			
Financijski prihodi	3.2.	*19*	*9*
Ostali prihodi	3.2.	*71*	*43*
		90	**52**
Ukupni prihodi		**131**	**65**
RASHODI			
Drugi subjekti	3.3.	*(4)*	*(3)*
Instrumenti pomoći	3.4.	*(1 237)*	*(2 181)*
Rashodi za sufinanciranje	3.5.	*(17)*	*(8)*
Financijski troškovi	3.6.	*(3)*	*(7)*
Ostali rashodi	3.7.	*(110)*	*(116)*
Ukupni rashodi		**(1 371)**	**(2 315)**
POSLOVNI REZULTAT GODINE		**(1 240)**	**(2 249)**

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA ERF-a

u milijunima EUR

	Bilješka	2024.	2023.
Poslovni rezultat godine		*(1 240)*	*(2 249)*
Poslovanje			
Povećanje kapitala – doprinosi (neto)		*1 138*	*1 630*
(Povećanje)/smanjenje doprinosa skrbničkim fondovima		*28*	*37*
(Povećanje)/smanjenje iznosa pretfinanciranja		*287*	*356*
(Povećanje)/smanjenje potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija		*(12)*	*4*
Povećanje/(smanjenje) rezervacija		*0*	*2*
Povećanje/(smanjenje) financijskih obveza		*(2)*	*(3)*
Povećanje/(smanjenje) obveza		*(136)*	*(35)*
Povećanje/(smanjenje) obračunatih rashoda i odgođenih prihoda		*(210)*	*(148)*

u milijunima EUR

	Bilješka	2024.	2023.
Investicijske aktivnosti			
(Povećanje)/smanjenje neizvedene financijske imovine po fer vrijednosti kroz višak ili manjak		*(42)*	*(20)*
NETO NOVČANI TOKOVI		**(190)**	**(426)**
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata		*(190)*	*(426)*
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	2.5.	*601*	*1 027*
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	2.5.	*411*	*601*

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE ERF-a

u milijunima EUR

	Kapital fonda – aktivni ERF-ovi (A)	Neupisana sredstva – aktivni ERF-ovi (B)	Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi (C) = (A) – (B)	Kumulativne pričuve (D)	Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova (E)	Ukupna neto imovina (C) + (D) + (E)
STANJE NA DAN 31.12.2022.	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**1 705**
Povećanje kapitala – doprinosi	*(185)*	*(1 815)*	*1 630*	–	–	*1 630*
Zaključenje osmog ERF-a	*(12 164)*		*(12 164)*	*12 164*		–
Poslovni rezultat godine	–	–	–	*(2 249)*	–	*(2 249)*
STANJE NA DAN 31.12.2023.	**60 607**	**6 040**	**54 566**	**(55 732)**	**2 252**	**1 086**
Povećanje kapitala – doprinosi	*(62)*	*(1 200)*	*1 138*	–	–	*1 138*
Poslovni rezultat godine	–	–	–	*(1 240)*	–	*(1 240)*
STANJE NA DAN 31.12.2024.	**60 544**	**4 840**	**55 704**	**(56 973)**	**2 252**	**983**

BILANCA PO ERF-u

u milijunima EUR

		31.12.2024.				31.12.2023.			
	Bilješka	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno
DUGOTRAJNA IMOVINA									
Financijska imovina	2.1.	–	*14*	*114*	*128*	–	*14*	*73*	*87*
Pretfinanciranje	2.2.	–	*418*	*82*	*500*	–	*447*	*127*	*574*
Doprinosi skrbničkim fondovima	2.3.	*31*	*9*	*148*	*188*	*31*	*9*	*176*	*216*
Potraživanja od razmjenskih transakcija		–	–	*5*	*5*	–	–	*5*	*5*
		31	**441**	**349**	**821**	**31**	**470**	**381**	**883**
KRATKOTRAJNA IMOVINA									
Financijska imovina	2.1.	–	–	*5*	*5*	–	–	*3*	*3*
Pretfinanciranje	2.2.	*6*	*81*	*655*	*742*	*5*	*113*	*835*	*954*

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2024. Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno	31.12.2023. Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno
Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	2.4.	–	*21*	*16*	*37*	–	*10*	*14*	*24*
Dugovanja i potraživanja unutar ERF-a		*(207)*	*227*	*(20)*	–	*(200)*	*426*	*(226)*	–
Novac i novčani ekvivalenti	2.5.	–	–	*411*	*411*	–	–	*601*	*601*
		(201)	**329**	**1 067**	**1 194**	**(195)**	**549**	**1 229**	**1 583**
UKUPNA IMOVINA		**(170)**	**770**	**1 415**	**2 016**	**(163)**	**1 020**	**1 610**	**2 466**
DUGOROČNE OBVEZE									
Financijske obveze	2.6.	–	–	*(1)*	*(1)*	–	–	*(5)*	*(5)*
		–	–	**(1)**	**(1)**	–	–	**(5)**	**(5)**
KRATKOROČNE OBVEZE					–				
Rezervacije	2.6.	–	–	*(2)*	*(2)*	–	–	*(0)*	*(0)*
Obveze	2.7.	–	*(25)*	*(230)*	*(256)*	–	*(63)*	*(328)*	*(391)*
Obračunati rashodi	2.8.	–	*(71)*	*(703)*	*(774)*	–	*(129)*	*(855)*	*(984)*
		–	**(96)**	**(935)**	**(1 032)**	–	**(192)**	**(1 183)**	**(1 375)**
UKUPNE OBVEZE		–	**(96)**	**(936)**	**(1 032)**	–	**(192)**	**(1 188)**	**(1 380)**
NETO IMOVINA		**(170)**	**674**	**479**	**983**	**(163)**	**827**	**422**	**1 086**
Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi	2.9.	*10 435*	*20 819*	*24 449*	*55 704*	*10 442*	*20 834*	*23 290*	*54 566*
Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova	2.9.	*2 252*	–	–	*2 252*	*2 252*	–	–	*2 252*

u milijunima EUR

		31.12.2024.				31.12.2023.			
	Bilješka	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno
Prijenosi upisanog kapitala fonda između aktivnih ERF-ova	2.9.	*(510)*	*(187)*	*696*	–	*(509)*	*(120)*	*628*	–
Poslovni rezultat prenesen iz prethodnih godina		*(12 348)*	*(19 887)*	*(23 497)*	*(55 733)*	*(12 350)*	*(19 607)*	*(21 527)*	*(53 484)*
Poslovni rezultat godine		–	*(72)*	*(1 169)*	*(1 240)*	*1*	*(280)*	*(1 970)*	*(2 249)*
NETO IMOVINA		**(170)**	**674**	**479**	**983**	**(163)**	**827**	**422**	**1 086**

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU PO ERF-u

u milijunima EUR

	Bilješka	2024.				2023.			
		Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno
PRIHODI									
Prihodi od nerazmjenskih transakcija									
Aktivnosti povrata	3.1.	*1*	*28*	*12*	*41*	–	*2*	*12*	*14*
		1	**28**	**12**	**41**	–	**2**	**12**	**14**
Prihodi od razmjenskih transakcija									
Financijski prihodi	3.2.	–	*1*	*18*	*19*	–	*(1)*	*10*	*9*
Ostali prihodi	3.2.	*2*	*4*	*65*	*71*	*2*	*4*	*37*	*43*
		2	**5**	**83**	**90**	**2**	**4**	**46**	**52**
Ukupni prihodi		**3**	**33**	**95**	**131**	**2**	**5**	**58**	**65**

u milijunima EUR

	Bilješka	2024.				2023.			
		Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno
RASHODI									
Drugi subjekti	3.3.	–	–	*(4)*	*(4)*	–	–	*(3)*	*(3)*
Instrumenti pomoći	3.4.	*(2)*	*(90)*	*(1 145)*	*(1 237)*	*1*	*(276)*	*(1 906)*	*(2 181)*
Rashodi za sufinanciranje	3.5.	–	*(12)*	*(5)*	*(17)*	–	–	*(8)*	*(8)*
Financijski troškovi	3.6.	–	*5*	*(9)*	*(3)*	*1*	*(2)*	*(6)*	*(7)*
Ostali rashodi	3.7.	*(2)*	*(7)*	*(101)*	*(110)*	*(3)*	*(8)*	*(106)*	*(116)*
Ukupni rashodi		**(3)**	**(104)**	**(1 264)**	**(1 371)**	**(1)**	**(286)**	**(2 028)**	**(2 315)**
POSLOVNI REZULTAT GODINE		–	**(72)**	**(1 169)**	**(1 240)**	**1**	**(280)**	**(1 970)**	**(2 249)**

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE PO ERF-u

u milijunima EUR

Deveti ERF	Kapital fonda – aktivni ERF-ovi (A)	Neupisana sredstva – aktivni ERF-ovi (B)	Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi (C) = (A) – (B)	Kumulativne pričuve (D)	Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova (E)	Prijenosi upisanog kapitala fonda između aktivnih ERF-ova (F)	Ukupna neto imovina (C) + (D) + (E) + (F)
STANJE NA DAN 31.12.2022.	**10 464**	**15**	**10 450**	**(14 416)**	**1 625**	**2 010**	**(331)**
Prijenosi u 10. ERF i iz 10. ERF-a	–	*(15)*	*15*	–	–	–	*15*
Prijenosi u 10. i 11. ERF i iz 10. i 11. ERF-a	–	–	–	–	–	*(4)*	*(4)*
Povrati državama članicama	*(22)*	–	*(22)*	–	–	–	*(22)*
Zaključenje osmog ERF-a	–	–	–	*2 066*	*627*	*(2 514)*	*179*
Poslovni rezultat godine	–	–	–	*1*	–	–	*1*
STANJE NA DAN 31.12.2023.	**10 442**	–	**10 442**	**(12 348)**	**2 252**	**(509)**	**(163)**
Povećanje kapitala – doprinosi	–	–	–	–	–	–	–
Prijenosi u 10. i 11. ERF i iz 10. i 11. ERF-a	–	–	–	–	–	*(1)*	*(1)*
Povrati državama članicama	*(6)*	–	*(6)*	–	–	–	*(6)*

u milijunima EUR

Deveti ERF	Kapital fonda – aktivni ERF-ovi (A)	Neupisana sredstva – aktivni ERF-ovi (B)	Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi (C) = (A) – (B)	Kumulativne pričuve (D)	Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova (E)	Prijenosi upisanog kapitala fonda između aktivnih ERF-ova (F)	Ukupna neto imovina (C) + (D) + (E) + (F)
Poslovni rezultat godine	–	–	–		–	–	
STANJE NA DAN 31.12.2024.	**10 435**	**1**	**10 435**	**(12 348)**	**2 252**	**(510)**	**(170)**

u milijunima EUR

10. ERF	Kapital fonda – aktivni ERF-ovi (A)	Neupisana sredstva – aktivni ERF-ovi (B)	Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi (C) = (A) – (B)	Kumulativne pričuve (D)	Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova (E)	Prijenosi upisanog kapitala fonda između aktivnih ERF-ova (F)	Ukupna neto imovina (C) + (D) + (E) + (F)
STANJE NA DAN 31.12.2022.	**20 960**	–	**20 960**	**(19 606)**	–	**(38)**	**1 315**
Prijenosi u osmi i deveti ERF i iz osmog i devetog ERF-a	–	–	–	–	–	*6*	*6*
Prijenosi u 11. ERF i iz 11. ERF-a	–	–	–	–	–	*(87)*	*(87)*
Povrati državama članicama	*(126)*	–	*(126)*	–	–	–	*(126)*
Poslovni rezultat godine	–	–	–	*(280)*	–	–	*(280)*
STANJE NA DAN 31.12.2023.	**20 834**	–	**20 834**	**(19 886)**	–	**(120)**	**827**
Prijenosi u osmi i deveti ERF i iz osmog i devetog ERF-a	–	–	–		–	*1*	*1*
Prijenosi u 11. ERF i iz 11. ERF-a	–	–	–		–	*(68)*	*(68)*
Povrati državama članicama	*(15)*	–	*(15)*		–	–	*(15)*
Poslovni rezultat godine	–	–	–	*(72)*	–	–	*(72)*
STANJE NA DAN 31.12.2024.	**20 819**	–	**20 819**	**(19 959)**	–	**(187)**	**674**

u milijunima EUR

11. ERF	Kapital fonda – aktivni ERF-ovi (A)	Neupisana sredstva – aktivni ERF-ovi (B)	Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi (C) = (A) – (B)	Kumulativne pričuve (D)	Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova (E)	Prijenosi upisanog kapitala fonda između aktivnih ERF-ova (F)	Ukupna neto imovina (C) + (D) + (E) + (F)
STANJE NA DAN 31.12.2022.	**29 367**	**7 840**	**21 527**	**(21 528)**	–	**541**	**541**
Povećanje kapitala – doprinosi	–	*(1 800)*	*1 800*	–	–	*87*	*1 887*
Povrati državama članicama	*(36)*	–	*(36)*	–	–	–	*(36)*
Poslovni rezultat godine	–	–	–	*(1 970)*	–	–	*(1 970)*
STANJE NA DAN 31.12.2023.	**29 331**	**6 040**	**23 290**	**(23 498)**	–	**628**	**422**
Povećanje kapitala – doprinosi	–	*(1 200)*	*1 200*	–	–	*68*	*1 268*
Povrati državama članicama	*(41)*	–	*(41)*	–	–	–	*(41)*
Poslovni rezultat godine	–	–	–	*(1 169)*	–	–	*(1 169)*
STANJE NA DAN 31.12.2024.	**29 290**	**4 840**	**24 449**	**(24 667)**	–	**696**	**479**

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

BILJEŠKE UZ FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE ERF-a ([4])

([4]) Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na milijune eura neki financijski podaci u tablicama u nastavku možda ne daju točan zbroj.

1. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

1.1. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Svrha je financijskih izvještaja širem krugu dionika pružiti korisne informacije o financijskom položaju, financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima subjekta.

Opće pretpostavke (ili računovodstvena načela) kojih se treba držati pri sastavljanju financijskih izvještaja utvrđene su računovodstvenim pravilom EU-a br. 1 „Financijski izvještaji" i opisane u MRSJS-u 1: vjerno prikazivanje, načelo nastanka poslovnog događaja, načelo vremenske neograničenosti poslovanja, dosljedno prikazivanje, značaj, zbirni prikaz, prijeboj i usporedne informacije. Kvalitativne su značajke financijskog izvještavanja relevantnost, vjerodostojnost (pouzdanost), razumljivost, pravovremenost, usporedivost i provjerljivost.

1.2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE IZVJEŠTAJA

1.2.1. *Izvještajno razdoblje*

Financijski izvještaji prezentiraju se jedanput godišnje. Računovodstvena godina počinje 1. siječnja i završava 31. prosinca.

1.2.2. *Valuta i osnova za konverziju*

Godišnja računovodstvena dokumentacija iskazuje se u eurima jer je euro funkcionalna valuta EU-a. Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u eure na temelju deviznih tečajeva koji se primjenjuju na dan transakcije. Dobit i gubici od tečajnih razlika koji su rezultat zaključenja transakcija u stranoj valuti i preračunavanja tečajeva na kraju godine koji se primjenjuju na monetarnu imovinu i obveze iskazane u stranim valutama, priznaju se u izvještaju o financijskom rezultatu. Drukčije metode konverzije primjenjuju se na nekretnine, postrojenja i opremu te nematerijalnu imovinu, za koje se zadržava vrijednost u eurima na dan njihove kupnje.

Salda novčane imovine i obveza na kraju godine iskazana u stranim valutama preračunavaju se u eure na temelju deviznih tečajeva Europske središnje banke (ESB) koji se primjenjuju 31. prosinca.

Tečajevi eura

Valuta	31.12.2024.	31.12.2023.		Valuta	31.12.2024.	31.12.2023.
BGN	**1,9558**	1,9558		**PLN**	**4,275**	4,3395
CZK	**25,185**	24,724		**RON**	**4,9743**	4,9756
DKK	**7,4578**	7,4529		**SEK**	**11,459**	11,096
GBP	**0,82918**	0,86905		**CHF**	**0,9412**	0,926
NOK	**11,795**	11,2405		**JPY**	**163,06**	156,33
HUF	**411,35**	382,8		**USD**	**1,0389**	1,105

1.2.3. *Primjena procjena*

U skladu s načelima MRSJS-a i općeprihvaćenim računovodstvenim načelima financijski izvještaji obvezno sadržavaju iznose koji se temelje na procjenama i pretpostavkama rukovodstva na temelju najpouzdanijih dostupnih informacija. Značajne procjene uključuju, među ostalim: iznose obveza za primanja zaposlenika, financijski rizik potraživanja i iznose iskazane u bilješkama koji se odnose na financijske instrumente, ispravak vrijednosti za umanjenje vrijednosti za financijsku imovinu po amortiziranom trošku i za obveze iz ugovora o financijskom jamstvu, obračunate prihode i naknade, rezervacije, stupanj umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine i nekretnina, postrojenja i opreme, neto utrživu vrijednost zaliha, nepredviđenu imovinu i nepredviđene obveze. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od tih procjena.

Razumne procjene bitan su element sastavljanja financijskih izvještaja i ne umanjuju njihovu pouzdanost. Procjena se može mijenjati ako se promijene okolnosti na kojima se temeljila, pojave nove informacije ili stekne više iskustva. Promjena procjene po svojoj se prirodi ne odnosi na prethodna razdoblja i ne smatra se ispravljanjem pogreške. Učinak promjene računovodstvene procjene priznaje se u višak ili manjak u razdobljima u kojima je uočen.

1.2.4. *Primjena novih i revidiranih računovodstvenih pravila EU-a (EAR)*

Nova računovodstvena pravila EU-a koja se primjenjuju na godišnja razdoblja koja su započela 1. siječnja 2024. ili nakon tog datuma

Nema novih računovodstvenih pravila EU-a koja se primjenjuju na godišnja razdoblja koja počinju 1. siječnja 2024. ili nakon tog datuma.

Nova usvojena računovodstvena pravila EU-a koja se na dan 31. prosinca 2024. još nisu primjenjivala

U 2024. nisu usvojena nova računovodstvena pravila EU-a.

1.3. **BILANCA**

1.3.1. *Financijska imovina*

Klasifikacija pri početnom priznavanju

Klasifikacija financijskih instrumenata utvrđuje se pri početnom priznavanju. Na temelju modela upravljanja i ugovornih značajki novčanog toka imovine financijska se imovina može klasificirati u tri kategorije: financijska imovina po amortiziranom trošku, financijska imovina po fer vrijednosti kroz neto imovinu/kapital ili financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak.

i. *Financijska imovina po amortiziranom trošku*

Financijska imovina po amortiziranom trošku je neizvedena financijska imovina koja ispunjava dva uvjeta: 1. subjekt tu imovinu drži radi naplate ugovornih novčanih tokova, 2. na određene datume nastaju ugovorni novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Ta kategorija obuhvaća:

— novac i novčane ekvivalente,

— zajmove (uključujući oročene depozite s izvornim rokom dospijeća duljim od tri mjeseca),

— potraživanja od razmjenskih transakcija.

Financijska imovina po amortiziranom trošku uključena je u kratkotrajnu imovinu, osim ako je rok dospijeća takve imovine dulji od 12 mjeseci od izvještajnog datuma.

ii. *Financijska imovina po fer vrijednosti kroz neto imovinu/kapital*

Ta neizvedena financijska imovina ima ugovorne novčane tokove koji se odnose samo na glavnicu i kamate na nepodmireni iznos glavnice. Osim toga, u okviru tog modela upravljanja financijska se imovina drži i radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i radi prodaje financijske imovine.

Imovina iz ove kategorije klasificira se u kratkotrajnu imovinu ako se njezina realizacija očekuje u roku od 12 mjeseci od izvještajnog datuma.

Subjekt na dan 31. prosinca 2024. ne drži takvu imovinu.

iii. *Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak*

Subjekt klasificira izvedenice i vlasnička ulaganja kao financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz višak ili manjak jer se ugovorni novčani tokovi ne odnose samo na glavnicu i kamate na glavnicu.

Osim toga, subjekt dužničke vrijednosne papire koje drži klasificira kao financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz višak ili manjak jer se portfeljima dužničkih vrijednosnih papira upravlja te se oni ocjenjuju na temelju fer vrijednosti portfelja.

Imovina iz ove kategorije klasificira se u kratkotrajnu imovinu ako se njezina realizacija očekuje u roku od 12 mjeseci od izvještajnog datuma.

Početno priznavanje i mjerenje

Kupnja financijske imovine po fer vrijednosti kroz višak ili manjak priznaje se na datum trgovanja, odnosno datum na koji subjekt preuzima obvezu kupnje imovine. Novčani ekvivalenti i zajmovi priznaju se kad se novac položi u financijsku instituciju ili doznači zajmoprimcima.

Financijska imovina početno se mjeri po fer vrijednosti. Za svu financijsku imovinu koja se ne iskazuje po fer vrijednosti kroz višak ili manjak transakcijski troškovi dodaju se fer vrijednosti pri početnom priznavanju. Za financijsku imovinu koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz višak ili manjak transakcijski troškovi knjiže se u izvještaju o financijskom rezultatu kao rashodi.

Fer vrijednost financijske imovine pri početnom priznavanju obično je transakcijska cijena, osim ako transakcija nije izvršena po uobičajenim tržišnim uvjetima, tj. ako je izvršena bez naknade ili uz nominalnu naknadu za potrebe javne politike. U tom je slučaju razlika između fer vrijednosti financijskog instrumenta i transakcijske cijene nerazmjenska komponenta koja se u izvještaju o financijskom rezultatu prikazuje kao rashod. U tom se slučaju fer vrijednost financijske imovine izvodi iz tekućih tržišnih transakcija za istovrijedan instrument. Ako za taj instrument ne postoji aktivno tržište, fer vrijednost se izvodi pomoću tehnike vrednovanja za koju se koriste samo dostupni podaci s tržišta.

Naknadna mjerenja

Financijska imovina po amortiziranom trošku naknadno se mjeri po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamate.

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak naknadno se mjeri po fer vrijednosti. Dobici i gubici od promjena fer vrijednosti (uključujući one koji proizlaze iz tečajnih razlika i obračunatih kamata) knjiže se u izvještaju o financijskom rezultatu u razdoblju u kojem nastanu.

Fer vrijednost pri naknadnom mjerenju

Fer vrijednosti ulaganja uvrštenih na aktivnim tržištima temelje se na tekućim ponuđenim cijenama. Ako tržište financijske imovine nije aktivno (i u slučaju neuvrštenih vrijednosnih papira i OTC izvedenica), Unija određuje fer vrijednost primjenom tehnika vrednovanja. Te tehnike uključuju upotrebu nedavnih transakcija izvršenih po uobičajenim tržišnim uvjetima, upućivanje na druge vrlo slične instrumente, analizu diskontiranih novčanih tokova, modele za određivanje cijena opcija i druge tehnike vrednovanja koje uobičajeno primjenjuju sudionici na tržištu.

Ulaganja u fondove poduzetničkog kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu vrednuju se po pripisanoj vrijednosti neto imovine, za koju se smatra da je jednaka njihovoj fer vrijednosti.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

EU priznaje i mjeri gubitak od umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po financijskoj imovini koja se mjeri po amortiziranom trošku i po fer vrijednosti kroz neto imovinu/kapital.

Očekivani kreditni gubitak je sadašnja vrijednost razlike između ugovornih novčanih tokova i novčanih tokova koje EU očekuje da će ostvariti. Očekivani kreditni gubitak temelji se na realnim i utemeljenim podacima koji su dostupni na datum izvještavanja bez neopravdanih troškova ili napora.

Kad je riječ o imovini po amortiziranom trošku, knjigovodstvena vrijednost imovine smanjuje se za iznos gubitka od umanjenja vrijednosti koji se priznaje u izvještaju o financijskom rezultatu. Ako se u narednom razdoblju smanji iznos gubitka od umanjenja vrijednosti, prethodno utvrđeni gubitak od umanjenja vrijednosti poništava se na temelju izvještaja o financijskom rezultatu.

(a) *Potraživanja*

Subjekt mjeri gubitak od umanjenja vrijednosti kao iznos očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta, primjenom praktičnih rješenja (npr. matrica za određivanje rezerviranja).

(b) *Novac i novčani ekvivalenti*

Subjekt drži novac i novčane ekvivalente na tekućim računima banaka i u oročenim depozitima s rokom dospijeća do tri mjeseca. Novac se drži u bankama s vrlo visokim kreditnim rejtinzima, stoga je vjerojatnost neispunjavanja obveza vrlo mala. S obzirom na kratko dospijeće i malu vjerojatnost neispunjavanja obveza očekivani kreditni gubici od novca i novčanih ekvivalenata zanemarivi su. Zbog toga se za novčane ekvivalente ne iskazuje ispravak vrijednosti za umanjenje vrijednosti.

(c) *Zajmovi*

Očekivani kreditni gubitak mjeri se primjenom modela s tri faze kojim se uzima u obzir vjerojatnošću ponderirano neispunjenje obveza tijekom vijeka trajanja financijske imovine i kretanje kreditnog rizika nakon nastanka financijske imovine. Kad je riječ o zajmovima, nastanak je datum preuzimanja neopozive obveze po zajmu.

Ako nema znatnog povećanja kreditnog rizika nakon nastanka („faza 1”), gubitak od umanjenja vrijednosti je očekivani kreditni gubitak zbog neispunjenja obveza tijekom 12 mjeseci od izvještajnog datuma („očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci”). U slučaju znatnog povećanja kreditnog rizika nakon nastanka („faza 2”) ili ako postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti za kreditne gubitke („faza 3”), gubitak od umanjenja vrijednosti jednak je očekivanom kreditnom gubitku zbog neispunjenja obveza tijekom cijelog vijeka trajanja financijske imovine („očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta”).

Prestanak priznavanja

Financijski instrumenti prestaju se priznavati kad prava na primitak novčanih tokova iz ulaganja isteknu ili subjekt prenese gotovo sve rizike i koristi od vlasništva drugoj strani. Prodaja financijske imovine kroz višak ili manjak priznaje se na datum trgovanja.

1.3.2. *Iznosi pretfinanciranja*

Pretfinanciranje je plaćanje kojemu je svrha da se korisniku osigura novčani predujam, tj. likvidna sredstva. Ono može biti podijeljeno na više plaćanja tijekom razdoblja utvrđenog u predmetnom ugovoru, odluci, sporazumu ili temeljnom pravnom aktu. Likvidna sredstva ili predujam koriste se za namjenu za koju su dobiveni tijekom razdoblja utvrđenog u sporazumu ili se vraćaju. Ako korisnici nemaju prihvatljivih izdataka, dužni su predujam dobiven pretfinanciranjem vratiti subjektu. Stoga se, s obzirom na to da subjekt zadržava kontrolu nad pretfinanciranjem i ima pravo na povrat neprihvatljivog dijela, iznos iskazuje kao imovina.

Pretfinanciranje se početno priznaje u bilanci kad se novac prenese primatelju. Izračunava se na temelju iznosa plaćene naknade. U sljedećim se razdobljima pretfinanciranje izračunava na temelju iznosa izvorno iskazanog u bilanci umanjenog za prihvatljive rashode (po potrebi uključujući procijenjene iznose) nastale tijekom predmetnog razdoblja.

1.3.3. *Potraživanja i naplativa sredstva*

U skladu s računovodstvenim pravilima EU-a razmjenske i nerazmjenske transakcije iskazuju se zasebno. Da bi se te dvije kategorije razlikovale, pojam „potraživanje” koristi se isključivo za razmjenske transakcije, dok se za nerazmjenske transakcije, tj. kad EU dobiva vrijednost od drugog subjekta, a pritom ne daje izravno zauzvrat približno jednaku vrijednost, upotrebljava pojam „naplativa sredstva” (npr. sredstva naplativa od država članica povezana s vlastitim sredstvima).

Na potraživanja od razmjenskih transakcija primjenjuje se definicija financijskih instrumenata. Subjekt ih klasificira kao financijsku imovinu po amortiziranom trošku i mjeri ih u skladu s tim.

Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija iskazuju se po fer vrijednosti na datum stjecanja umanjeno za umanjenje vrijednosti. Umanjenje vrijednosti utvrđuje se ako postoji objektivan dokaz da subjekt neće moći naplatiti sve iznose koji dospijevaju u skladu s izvornim uvjetima naplativih sredstava. Iznos umanjenja vrijednosti razlika je između iznosa knjigovodstvene vrijednosti imovine i nadoknadivog iznosa. Iznos umanjenja vrijednosti priznaje se u izvještaju o financijskom rezultatu.

1.3.4. *Novac i novčani ekvivalenti*

Novac i novčani ekvivalenti financijska su imovina po amortiziranom trošku i uključuju novac u blagajni, bankovne depozite po viđenju ili kratkoročne depozite te ostala kratkotrajna visokolikvidna ulaganja s izvornim dospijećem od najviše tri mjeseca.

1.3.5. *Obveze*

Obveze obuhvaćaju iznose koji se odnose na razmjenske transakcije, npr. nabavu robe i usluga, i nerazmjenske transakcije, npr. zahtjeve za povrat troškova korisnika bespovratnih sredstava i drugih financijskih sredstava EU-a ili primljeno pretfinanciranje (vidjeti bilješku 1.4.1.).

Ako su korisnicima odobrena bespovratna ili druga financijska sredstva, zahtjevi za povrat troškova evidentiraju se u trenutku primitka zahtjeva kao obveze u visini zatraženog iznosa. Nakon provjere i prihvaćanja prihvatljivih troškova vrijednost obveza evidentira se u visini prihvaćenog i prihvatljivog iznosa.

Dugovanja koja nastaju zbog kupnje robe i usluga priznaju se po primitku računa u visini izvornog iznosa, a odgovarajući se rashodi računovodstveno evidentiraju nakon što subjekt prihvati isporučenu robu ili usluge.

1.3.6. *Financijske obveze*

Financijske obveze klasificiraju se kao financijske obveze iskazane po amortiziranom trošku, financijske obveze po fer vrijednosti kroz višak ili manjak ili kao obveze iz ugovora o financijskom jamstvu.

Financijske obveze po amortiziranom trošku početno se priznaju po fer vrijednosti uključujući nastale transakcijske troškove te se naknadno obračunavaju po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamate. Prestaju se priznavati u izvještaju o financijskom položaju ako i samo ako je obveza podmirena, ako se od nje odustaje, ako je ukinuta ili je istekla.

Financijske obveze po fer vrijednosti kroz višak ili manjak uključuju izvedenice kad je njihova fer vrijednost negativna. Ako se ugovorom o jamstvu od subjekta zahtijeva da izvrši plaćanja zbog izmjene cijena financijskih instrumenata ili promjene deviznih tečajeva, taj je ugovor o jamstvu izvedenica. One se računovodstveno tretiraju kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak.

Subjekt priznaje ugovornu obvezu za financijska jamstva ako sklapa ugovor koji nalaže da izvrši određena plaćanja kako bi nositelju jamstva nadoknadio gubitak nastao zbog toga što određeni dužnik nije izvršio plaćanje po dospijeću u skladu s izvornim ili izmijenjenim rokovima dužničkog instrumenta. Obveze na temelju ugovora o financijskom jamstvu početno se priznaju po fer vrijednosti.

Naknadna mjerenja ovise o kretanju izloženosti kreditnom riziku koji proizlazi iz financijskog jamstva. Ako nema znatnog povećanja kreditnog rizika („faza 1”), obveze za financijska jamstva mjere se po većem od očekivanih kreditnih gubitaka u 12 mjeseci i izvorno priznatom iznosu umanjenom za, prema potrebi, kumulativnu amortizaciju. U slučaju znatnog povećanja kreditnog rizika („faza 2”), obveze za financijska jamstva mjere se po većem od očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja i izvorno priznatom iznosu umanjenom za, prema potrebi, kumulativnu amortizaciju.

Financijske obveze klasificiraju se kao dugoročne obveze, osim ako dospijevaju u roku od 12 mjeseci od datuma bilance. Ugovori o financijskom jamstvu klasificiraju se kao kratkoročne obveze, osim ako subjekt ima bezuvjetno pravo na odgodu podmirenja obveze za najmanje 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma.

1.3.7. *Obračunati i odgođeni prihodi i rashodi*

Transakcije i događaji priznaju se u financijskim izvještajima u razdoblju na koje se odnose. Ako na kraju godine još nije izdan račun, a subjekt je pružio uslugu ili isporučio robu ili ima takvu ugovornu obvezu (npr. pozivanjem na ugovor), u financijskim izvještajima priznaju se obračunati prihodi. Nadalje, ako je na kraju godine izdan račun za usluge koje još nisu pružene ili za robu koja još nije isporučena, prihod se odgađa i priznaje u sljedećem računovodstvenom razdoblju.

Rashodi se obračunavaju u razdoblju na koje se odnose. Na kraju obračunskog razdoblja obračunati rashodi priznaju se na temelju procijenjenog iznosa obveze prijenosa u tom razdoblju. Obračunati rashodi izračunavaju se u skladu s detaljnim operativnim i praktičnim smjernicama koje je objavio računovodstveni službenik i kojima se želi osigurati da se u financijskim izvještajima vjerno prezentiraju gospodarske i ostale pojave koje se u njima iskazuju. Analogno tomu, ako je plaćanje za usluge ili robu koji još nisu isporučeni izvršeno unaprijed, rashodi se odgađaju i priznaju u sljedećem obračunskom razdoblju.

1.4. **IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU**

1.4.1. *Prihodi*

Prihodi obuhvaćaju bruto priljeve ekonomskih koristi ili uslužnog potencijala koje je subjekt primio ili treba primiti, koji predstavljaju povećanje neto imovine, osim povećanja doprinosa od vlasnika.

Ovisno o vrsti temeljnih transakcija, u izvještaju o financijskom rezultatu razlikuju se:

Prihodi od nerazmjenskih transakcija

Prihodi od nerazmjenskih transakcija uključuju poreze i prijenose jer prenositelj osigurava resurse subjektu primatelju koji u zamjenu ne daje otprilike jednaku vrijednost. Prijenosi su priljevi budućih ekonomskih koristi ili uslužnog potencijala od nerazmjenskih transakcija, osim poreza. Prijenosi subjekata iz EU-a uglavnom obuhvaćaju sredstva primljena od Komisije (npr. subvencije za uravnoteženje za tradicionalne agencije, operativne subvencije za sporazume o delegiranju).

Imovinu nastalu prijenosom subjekt priznaje kad stekne kontrolu nad resursima kao rezultat prošlog događaja (prijenos) i kad očekuje da će od tih resursa ostvariti buduće ekonomske koristi ili uslužni potencijal i kad se fer vrijednost može pouzdano izmjeriti. Priljev sredstava iz nerazmjenske transakcije koji je priznat kao imovina (tj. novac) priznaje se i kao prihod, osim ako je prijenosom za subjekta nastala sadašnja obveza (uvjet) koju treba podmiriti prije priznavanja prihoda. Dok se taj uvjet ne ispuni, prihod se odgađa i priznaje kao obveza.

Prihodi od razmjenskih transakcija

Prihodi od prodaje robe i usluga priznaju se kad su na kupca preneseni značajan rizik i koristi od vlasništva nad robom. Prihodi od transakcije koja uključuje pružanje usluga priznaju se s obzirom na stupanj dovršenosti transakcije na izvještajni datum.

(a) *Kamatni prihodi i kamatni rashodi*

Kamatni prihodi i kamatni rashodi od financijske imovine i financijskih obveza po amortiziranom trošku priznaju se u izvještaju o financijskom rezultatu primjenom metode efektivne kamate. Riječ je o metodi izračuna amortiziranog troška financijske imovine ili financijske obveze i raspodjele kamatnih prihoda ili kamatnih rashoda tijekom relevantnog razdoblja.

(b) *Prihodi od dividendi*

Prihodi od dividendi i sličnih raspodjela priznaju se nakon utvrđivanja prava na primitak plaćanja.

(c) *Prihodi i rashodi od financijske imovine po fer vrijednosti kroz višak ili manjak*

To se odnosi na dobitke nastale vrednovanjem po fer vrijednosti (prihodi) i gubitke nastale vrednovanjem po fer vrijednosti (rashodi) od te financijske imovine, uključujući one koji proizlaze iz tečajnih razlika. U slučaju kamatonosne financijske imovine to uključuje i kamate.

(d) *Prihodi od ugovora o financijskom jamstvu*

Prihodi od ugovora o financijskom jamstvu (jamstvena premija) priznaju se tijekom vremena u kojem je subjekt spreman nositelju ugovora o financijskom jamstvu nadoknaditi kreditni gubitak koji može nastati.

1.4.2. *Rashodi*

Rashodi su smanjenja ekonomskih koristi ili uslužnog potencijala tijekom izvještajnog razdoblja u obliku odljeva ili uporabe sredstava ili nastanka obveza koje uzrokuju smanjenja neto imovine. Uključuju rashode od razmjenskih i nerazmjenskih transakcija.

Rashodi od razmjenskih transakcija koji nastanu zbog kupnje robe i usluga priznaju se poslije isporuke subjektu i njihova primitka. Vrednuju se prema iznosu iz izvornog računa. Osim toga, na datum bilance rashodi za usluge pružene tijekom predmetnog razdoblja za koje još nije primljen ili prihvaćen račun priznaju se u izvještaju o financijskom rezultatu.

Rashodi od nerazmjenskih transakcija odnose se na tri vrste prijenosa korisnicima: prijenosi prava, prijenosi na temelju ugovora te bespovratna sredstva, doprinosi i donacije na diskrecijskoj osnovi. Prijenosi se priznaju kao rashodi u razdoblju u kojem su nastali događaji koji su rezultirali prijenosom, sve dok je vrsta prijenosa dopuštena propisima ili je sklopljen sporazum kojim se taj prijenos odobrava, a korisnik je ispunio sve kriterije prihvatljivosti i iznos se može razumno procijeniti.

Po primitku zahtjeva za plaćanja ili zahtjeva za povrat troškova koji ispunjavaju kriterije za priznavanje, prihvatljivi iznos priznaje se kao rashod. Na kraju godine, nastali prihvatljivi rashodi koji su korisnicima dospjeli, ali ih oni još nisu prijavili, procjenjuju se i knjiže kao obračunati rashodi.

1.5. **NEPREDVIĐENA IMOVINA I NEPREDVIĐENE OBVEZE**

1.5.1. *Nepredviđena imovina*

Nepredviđena imovina je moguća imovina koja proizlazi iz prošlih događaja i čije će postojanje biti potvrđeno samo nastankom ili izostankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom subjekta. Nepredviđena imovina objavljuje se kad priljev ekonomske koristi ili uslužnog potencijala postane vjerojatan.

1.5.2. *Nepredviđene obveze*

Nepredviđena obveza je moguća obveza čije će postojanje biti potvrđeno samo nastankom ili izostankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom subjekta ili sadašnja obveza ako nije vjerojatno da će za namirenje obveze biti potreban odljev resursa koji nose ekonomsku korist ili uslužni potencijal.

Nepredviđena obveza nastaje i u rijetkim okolnostima u kojima sadašnja obveza postoji, ali se njezin iznos ne može dovoljno pouzdano izračunati.

Nepredviđene obveze ne priznaju se u računovodstvenoj dokumentaciji. Iskazuju se, osim u slučajevima u kojima mogućnost odljeva resursa koji nose ekonomsku korist ili uslužni potencijal nije vjerojatna.

1.6. **KAPITAL FONDA**

Države članice ERF-a plaćaju doprinose za provedbu programa ERF-a kako je utvrđeno u unutarnjem sporazumu svakog ERF-a. U skladu s primjenjivom pravnom osnovom pozivi na uplatu kapitala, tj. zahtjevi za financiranje za određenu godinu N, utvrđuju se odlukom Vijeća u godini N–1, pri čemu su očekivana sredstva jasno namijenjena za konkretna buduća razdoblja.

Doprinosi koji ispunjavaju kriterije za doprinose od vlasnika (EAR 1) iskazuju se kao kapital fonda u financijskim izvještajima ERF-a. Kapital fonda ukupni je iznos doprinosa država članica ERF-a. Budući da se neupisani kapital fonda otvoreno oduzima od ukupnog kapitala fonda (vidjeti Izvještaj o promjenama neto imovine), u bilanci se priznaje samo upisani kapital fonda.

Budući da su dogovoreni doprinosi namijenjeni za konkretna izvještajna razdoblja i da ERF ima pravo poduzeti pravne korake protiv države članice ERF-a samo u tim razdobljima, svi unaprijed primljeni iznosi priznaju se kao odgođeni doprinosi kapitalu u okviru obveza, a ne kao upisani kapital.

1.7. **SUFINANCIRANJE**

Primljeni doprinosi za sufinanciranje ispunjavaju kriterije za uvjetne prihode od nerazmjenskih transakcija i iskazuju se kao obveze prema državama članicama, državama nečlanicama i drugima. ERF je dužan iskoristiti doprinose za pružanje usluga trećim osobama, a u suprotnom je ta sredstva (primljene doprinose) dužan vratiti. Nepodmirene obveze koje se odnose na sporazume o sufinanciranju predstavljaju primljene doprinose za sufinanciranje umanjene za nastale rashode projekta. Ne utječu na neto imovinu.

Rashodi koji se odnose na projekte sufinanciranja priznaju se u trenutku njihova nastanka. Odgovarajući iznos doprinosa priznaje se kao prihod od poslovanja i ne utječe na poslovni rezultat godine.

2. BILJEŠKE UZ BILANCU

IMOVINA

2.1. FINANCIJSKA IMOVINA

Financijska imovina je svaka imovina koja je:

(a) novac;

(b) vlasnički instrument drugog subjekta;

(c) ugovorno pravo: na primitak novca ili druge financijske imovine od drugog subjekta; ili na razmjenu financijske imovine ili financijskih obveza s drugim subjektom pod uvjetima koji mogu biti povoljni za subjekt; ili

(d) ugovor koji će se namiriti ili se može namiriti vlastitim vlasničkim instrumentima subjekta.

Financijska imovina razvrstana je u sljedeće kategorije: „financijska imovina po amortiziranom trošku, „financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak" i „financijska imovina po fer vrijednosti kroz neto imovinu / kapital". Klasifikacija financijskih instrumenata određuje se pri početnom priznavanju i preispituje na svaki datum bilance.

Financijska imovina ERF-a obuhvaća financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz višak ili manjak i zajmove te iznosi kako slijedi:

u milijunima EUR

	31.12.2024.	31.12.2023.
Dugoročno		
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak	*112*	*70*
Zajmovi	*16*	*16*
	128	**87**
Kratkotrajna		
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak	*–*	*3*
Zajmovi	*5*	*–*
	5	**3**
Ukupno	**132**	**89**

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak od 112 milijuna EUR odnosi se na vlasnička ulaganja u sljedećim područjima:

— održiva energija iz obnovljivih izvora putem instrumenata Climate Investor One, ElectriFI i Fonda za globalnu energetsku učinkovitost i obnovljivu energiju (GEEREF),

— promicanje uključivog financiranja maloposjednika i ruralnih MSP-ova u okviru Fonda ABC,

— financijska uključenost u Ugandi u okviru instrumenta aBi Finance, i

— otvaranje radnih mjesta i održivi rast u Africi u okviru inicijative Boost Africa.

Dugoročni zajmovi u iznosu od 16 milijuna EUR i kratkoročni zajmovi u iznosu od 5 milijuna EUR odnose se na dva glavna područja: održivu poljoprivredu u okviru inicijative AgriFI i dostupnost električne energije i njezinu proizvodnju iz održivih izvora energije u okviru investicijskog instrumenta ElectriFI.

2.2. **PRETFINANCIRANJE**

U mnogim se ugovorima predviđa isplata predujmova prije početka radova ili isporuke robe ili usluga. Ponekad su rasporedom plaćanja predviđena plaćanja na temelju izvještaja o napretku. Sredstva za pretfinanciranje obično se isplaćuju u valuti zemlje ili područja na kojem se projekt provodi.

O trenutku njihove upotrebe ovisi hoće li se sredstva za pretfinanciranje iskazati kao kratkoročno ili dugoročno pretfinanciranje. Upotreba se definira temeljnim sporazumom o projektu. Svaka upotreba koja dospijeva u roku od dvanaest mjeseci nakon izvještajnog datuma iskazuje se kao kratkoročno pretfinanciranje. Budući da su brojni projekti ERF-a dugoročne naravi, nužno je da s njima povezani predujmovi budu dostupni dulje od godine dana. Zato se neki iznosi pretfinanciranja iskazuju kao dugotrajna imovina.

u milijunima EUR

	Bilješka	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Dugoročno pretfinanciranje	2.2.1.	–	*418*	*82*	*500*	*574*
Kratkoročno pretfinanciranje	2.2.2.	*6*	*81*	*655*	*742*	*954*
Ukupno		**6**	**499**	**737**	**1 242**	**1 529**

Smanjenje ukupnog pretfinanciranja za 287 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2024. ponajprije se može objasniti smanjenjem pretfinanciranja isplaćenog korisnicima u okviru 11. ERF-a s 963 milijuna EUR u 2023. na 737 milijuna EUR u 2024. To je u skladu sa životnim ciklusom ERF-a i povezano je s promjenom broja otvorenih ugovora. Zadnja faza 11. ERF-a započela je krajem 2020., kad je klauzula o vremenskom ograničenju valjanosti počela proizvoditi učinke. Od 1. siječnja 2021. više se nisu mogli potpisivati sporazumi o financiranju u okviru 11. ERF-a, ali određeni ugovori za postojeće sporazume i dalje su se mogli potpisati. Zbog toga se iznos novopotpisanih ugovora stalno smanjivao s 2 118 milijuna EUR 2021. na 853 milijuna EUR 2022. i 860 milijuna EUR 2023., a zatim se dodatno smanjio na 300 milijuna EUR 2024.

Pretfinanciranje u okviru 10. ERF-a smanjilo se s 560 milijuna EUR u 2023. na 499 milijuna EUR u 2024., što je u skladu s uobičajenim trendom i sa životnim ciklusom ERF-a.

Od dugoročnog pretfinanciranja 393 milijuna EUR (427 milijuna EUR u 2023.) odnosi se na otvoreno pretfinanciranje za dva ugovora u okviru Zaklade EU-a za afričku infrastrukturu (AITF). Cilj je te zaklade pružiti financijsku potporu u obliku bespovratnih sredstava infrastrukturnim projektima, pored dugoročnog financiranja koje pružaju projektni ulagači. Pružanjem takvih bespovratnih sredstava potiče se financijske institucije sudionice na pružanje dugoročnog financiranja. U trenutku potpisivanja ugovora smatralo se da su vrste mjera u okviru Zaklade primjereno obuhvaćene sporazumom (još nije bio dostupan predložak za financijske instrumente niti se ta vrsta instrumenta spominje u Uredbi). Stoga su plaćanja izvršena na temelju tih sporazuma evidentirana kao pretfinanciranje, a ne kao komponenta financijskog instrumenta. Zbog dugoročne prirode operacija koje provodi Zaklada godišnje poravnanje njezina starog pretfinanciranja vrlo je ograničeno i raspoređeno na više godina. Kako bi se bolje uzeli u obzir projektni uvjeti, otvoreno pretfinanciranje u iznosu od 393 milijuna EUR reklasificirano je kao dugoročno financiranje, a 34 milijuna EUR odgovara troškovima obračunanima na kraju godine.

2.2.1. *Dugoročno pretfinanciranje prema načinima upravljanja*

u milijunima EUR

	31.12.2024.	31.12.2023.
Izravno upravljanje		
Provoditelj:		
Komisija	–	*15*

u milijunima EUR

	31.12.2024.	31.12.2023.
Izvršne agencije EU-a	*1*	*2*
Delegacije EU-a	*2*	*7*
	3	**24**
Neizravno upravljanje		
Provoditelj:		
EIB i EIF	*402*	*436*
Međunarodne organizacije	*65*	*74*
Tijela privatnog prava kojima je povjerena zadaća pružanja javnih usluga	*7*	*16*
Tijela javnog prava	*13*	*17*
Treće zemlje	*10*	*7*
	497	**550**
Ukupno	**500**	**574**

2.2.2. *Kratkoročno pretfinanciranje*

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Pretfinanciranje (bruto)	*8*	*518*	*3 237*	*3 763*	*4 906*
Poravnano na temelju datuma zaključenja	*(2)*	*(438)*	*(2 582)*	*(3 022)*	*(3 952)*
Ukupno	**6**	**81**	**655**	**742**	**954**

2.2.3. *Kratkoročno pretfinanciranje prema načinima upravljanja*

u milijunima EUR

	31.12.2024.	31.12.2023.
Izravno upravljanje		
Provoditelj:		
Komisija	*37*	*55*
Izvršne agencije EU-a	*2*	*3*
Delegacije EU-a	*47*	*82*
	86	**140**
Neizravno upravljanje		
Provoditelj:		
EIB i EIF	*62*	*87*
Međunarodne organizacije	*388*	*431*
Tijela privatnog prava kojima je povjerena zadaća pružanja javnih usluga	*71*	*78*

u milijunima EUR

	31.12.2024.	31.12.2023.
Tijela javnog prava	*77*	*98*
Treće zemlje	*56*	*119*
Tijela EU-a i javno-privatno partnerstvo	*1*	*1*
	655	**814**
Ukupno	**742**	**954**

2.2.4. *Primljena jamstva u vezi s pretfinanciranjem*

Jamstvima se osigurava pretfinanciranje, a vraćaju se nakon naplate završnog potraživanja u okviru projekta.

u milijunima EUR

	31.12.2024.	31.12.2023.
Jamstva za pretfinanciranje	*19*	*32*

Iznos od 19 milijuna EUR obuhvaća jamstva za pretfinanciranje isplaćeno u okviru izravnog upravljanja, pri čemu je ERF korisnik jamstva (vidjeti bilješku 4.1.). Međutim, većina pretfinanciranja isplaćuje se u okviru neizravnog upravljanja, pri čemu korisnik jamstva nije ERF, već javni naručitelj. Ukupna vrijednost takvih jamstava u 2024. iznosila je 415 milijuna EUR.

2.3. **DOPRINOSI SKRBNIČKIM FONDOVIMA**

Pod ovim naslovom iskazuje se iznos uplaćenog doprinosa Skrbničkom fondu EU-a za Afriku i Skrbničkom fondu EU-a Bêkou. Doprinosi su iskazani bez troškova skrbničkih fondova koji se mogu pripisati ERF-u.

Doprinose skrbničkim fondovima izvršava ERF u okviru izravnog upravljanja.

u milijunima EUR

	Neto doprinos na dan 31.12.2023.	Uplaćeni doprinosi u 2024.	Raspodjela neto rashoda skrbničkog fonda 2024.	Neto doprinos na dan 31.12.2024.
Afrika	*186*	*90*	*(111)*	*165*
Bêkou	*30*		*(7)*	*23*
Ukupno	**216**	**90**	**(118)**	**188**

Smanjenje uplaćenih doprinosa s 274 milijuna EUR u 2023. na 90 milijuna EUR u 2024. proizlazi iz smanjenja rashoda skrbničkih fondova zbog likvidacije obaju skrbničkih fondova. Krajem 2021., s krajem ugovornog razdoblja, Skrbnički fond EU-a za Afriku i Skrbnički fond EU-a Bêkou dosegnuli su vrhunac aktivnosti. Likvidacija skrbničkih fondova koja je uslijedila dovela je do smanjenja broja otvorenih ugovora i stoga do smanjenja rashoda.

2.4. **POTRAŽIVANJA OD RAZMJENSKIH TRANSAKCIJA I NAPLATIVA SREDSTVA OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA**

Razmjenske transakcije su transakcije u kojima subjekt prima imovinu ili usluge ili mu se ukidaju obveze, a drugoj strani izravno zauzvrat daje približno jednaku vrijednost (prvenstveno u obliku robe, usluga ili korištenja imovine). Nerazmjenske transakcije su transakcije u kojima subjekt dobije neku vrijednost od drugog subjekta, a pritom izravno zauzvrat ne daje približno jednaku vrijednost ili u kojima daje vrijednost drugom subjektu, a pritom izravno zauzvrat ne dobije približno jednaku vrijednost.

2.4.1. *Dugoročna potraživanja od razmjenskih transakcija*

Na dan 31.12.2024. ERF je imao dugoročna potraživanja od razmjenskih transakcija u iznosu od 5 milijuna EUR, koja se uglavnom sastoje od odgođenih rashoda koji proizlaze iz nekoliko financijskih instrumenata.

2.4.2. *Kratkotrajna naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija i potraživanja od razmjenskih transakcija*

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2024.	31.12.2023.
Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	2.4.2.1.	*24*	*13*
Potraživanja od razmjenskih transakcija	2.4.2.2.	*12*	*12*
Ukupno		**37**	**24**

2.4.2.1. Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Klijenti	*2*	*40*	*9*	*52*	*55*
Javna tijela	*4*	*13*	*2*	*19*	*19*
Treće zemlje	*–*	*13*	*3*	*16*	*6*
Smanjenje vrijednosti	*(6)*	*(49)*	*(7)*	*(63)*	*(68)*
Ukupno	**–**	**17**	**6**	**24**	**13**

2.4.2.2. Potraživanja od razmjenskih transakcija

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Obračunati prihodi	*–*	*–*	*2*	*2*	*1*
Dugovanja i potraživanja unutar ERF-a	*(207)*	*227*	*(20)*	*–*	*–*
Ostalo	*–*	*4*	*7*	*11*	*11*
Ukupno	**(207)**	**231**	**(11)**	**12**	**12**

Jedanaestom ERF-u je radi učinkovitosti dodijeljena jedinstvena riznica koja obuhvaća sve ERF-ove, što za posljedicu ima operacije između različitih ERF-ova koje se poravnavaju dugovanjima i potraživanjima unutar ERF-a u bilancama različitih ERF-ova.

Naslov „Ostalo” uglavnom obuhvaća potraživanja koja proizlaze iz financijskih instrumenata. Od 11 milijuna EUR ostalih potraživanja, iznos od 4 milijuna EUR odnosi se na potraživanje Fonda za globalnu energetsku učinkovitost i obnovljivu energiju (GEEREF), a iznos od 7 milijuna EUR na potraživanje instrumenta Climate Investor One.

2.5. **NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI** ([5])

Novac i novčani ekvivalenti financijski su instrumenti po amortiziranom trošku i uključuju novac u blagajni, bankovne depozite po viđenju ili kratkoročne depozite (kao što su tekući i štedni računi) te ostala kratkotrajna visokolikvidna ulaganja s izvornim dospijećem od najviše tri mjeseca.

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Posebni računi					
Središnje banke	–	–	*285*	*285*	*341*
	–	–	**285**	**285**	**341**
Tekući računi					
Komercijalne banke	–	–	*49*	*49*	*193*
Novčana sredstva koja pripadaju financijskim instrumentima	–	–	*77*	*77*	*67*
	–	–	**126**	**126**	**260**
Ukupno	–	–	**411**	**411**	**601**

Smanjenje novca i novčanih ekvivalenata za 190 milijuna EUR uglavnom je posljedica smanjenja novčanih pričuva koje se drže u središnjim i komercijalnim bankama. To je smanjenje uglavnom posljedica plaćanja izvršenih za pokrivanje troškova i predujmova koji premašuju doprinose primljene tijekom godine. Upisani doprinosi smanjili su se s 1 800 milijuna EUR u 2023. na 1 200 milijuna EUR u 2024. Osim toga, države članice primile su povrat od 7,8 milijuna EUR iz devetog ERF-a za prvi obrok za 2024., dok je Ujedinjena Kraljevina zatražila da se za njezine doprinose za drugi i treći obrok za 2023. u iznosu od 41 milijuna EUR izvrši prijeboj s njezinim nepodmirenim udjelom u 10. i 11. ERF-u (vidjeti bilješku 2.9.1.).

Kao i prethodnih godina, da bi se ograničio rizik druge ugovorne strane, više se novca drži na računima u središnjim bankama nego u komercijalnim bankama (vidjeti bilješku 5.1.).

OBVEZE

2.6. **FINANCIJSKE OBVEZE**

Financijska obveza je svaka obveza koja je:

(a) ugovorna obveza: isporuke novca ili druge financijske imovine drugom subjektu; ili razmjene financijske imovine ili financijskih obveza s drugim subjektom pod uvjetima koji su potencijalno nepovoljni za subjekt; ili

(b) ugovor koji će se namiriti ili se može namiriti vlastitim vlasničkim instrumentima subjekta.

Financijske obveze klasificirane su u sljedeće kategorije: „financijske obveze po fer vrijednosti kroz višak ili manjak”, „ostale financijske obveze mjerene po amortiziranom trošku” ili „obveze iz ugovora o financijskom jamstvu”.

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2024.	31.12.2023.
Dugoročno			
Financijske rezervacije	*2.6.1.*	–	*3*
Obveza za financijska jamstva	*2.6.2.*	*1*	*1*

([5]) U skladu s člankom 53. Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. Europski razvojni fond, riznica se iskazuje u bilanci 11. ERF-a. Namjena različitih bankovnih računa opisana je u poglavlju 5., „Upravljanje financijskim rizikom”.

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2024.	31.12.2023.
Ostale financijske obveze	*2.6.3.*	–	*1*
Obveze za sufinanciranje		–	*1*
Ukupno		**1**	**5**

2.6.1. *Rezervacije*

Te rezervacije predstavljaju procijenjene kreditne gubitke koji će nastati u odnosu na zajmove odobrene u okviru različitih financijskih instrumenata.

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Dugoročne financijske rezervacije	–	–	–	–	*3*
Kratkoročne financijske rezervacije	–	–	*2*	*2*	–
Ukupno	–	–	**2**	**2**	**3**

Iznos od 2 milijuna EUR čini procijenjeni gubitak povezan sa zajmovima danima u okviru sljedećih financijskih instrumenata: ElectriFI CW i ElectriFI CW II, instrument AgriFI za Tanzaniju te regionalna sastavnica instrumenta AgriFI za države AKP-a.

2.6.2. *Obveza za financijska jamstva*

Te rezervacije čine procijenjene gubitke koji će nastati u odnosu na jamstva odobrena u okviru različitih financijskih instrumenata, pri čemu su subjekti kojima su povjerene zadaće izvršenja proračuna ovlašteni za izdavanje jamstava za vlastiti račun, ali u ime ERF-a i na njegov rizik. Financijski rizik ERF-a povezan s jamstvima ograničen je, a rezervacije za financijsku imovinu za pokriće budućih aktivacija jamstava izdvajaju se postupno.

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Obveza za financijska jamstva	–	–	*1*	*1*	*1*

Iznos od 1 milijuna EUR procijenjeni je gubitak povezan s jamstvom od 9 milijuna EUR danim u okviru financijskog instrumenta Euritz (vidjeti bilješku 4.2.1.).

2.6.3. *Ostale financijske obveze*

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Financijske obveze po fer vrijednosti kroz višak ili manjak	–	–	–	–	*1*

Ukupne obveze povezane s financijskim instrumentima na dan 31. prosinca 2024. iznosile su samo 25 000 EUR. Taj se iznos u cijelosti odnosi na obveze koje proizlaze iz Fonda ABC.

2.7. **OBVEZE**

Obveze su obveze plaćanja za robu ili usluge koje su primljene odnosno pružene te za koje su, za razliku od obračunatih rashoda, izdani računi ili su formalno dogovorene s dobavljačima. Obveze se mogu odnositi na razmjenske transakcije (kao što je kupnja robe i usluga) i na nerazmjenske transakcije (npr. zahtjevi za povrat troškova korisnika bespovratnih sredstava, pretfinanciranja ili drugih financijskih sredstava Unije).

u milijunima EUR

	Bilješka	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Kratkoročne obveze	2.7.1.	–	*21*	*130*	*150*	*260*
Razne obveze	2.7.2.	–	*5*	*100*	*105*	*132*
Ukupno		–	**25**	**230**	**256**	**391**

2.7.1. *Kratkoročne obveze*

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Dobavljači	–	*14*	*41*	*56*	*98*
Treće zemlje	–	–	*29*	*29*	*32*
Javna tijela	–	*6*	*59*	*66*	*129*
Ukupno	–	**21**	**130**	**150**	**260**

Obveze većinom uključuju troškovnike koje je ERF primio u vezi s bespovratnim sredstvima koja su dodijeljena korisnicima. Evidentiraju se u trenutku zaprimanja troškovnika i za cijeli u njemu navedeni iznos. Korisnicima se nakon provjere prihvatljivosti isplaćuju samo prihvatljivi iznosi. Na kraju godine analiziraju se nepodmireni zahtjevi za povrat troškova, a procijenjeni prihvatljivi iznosi povezani s tim zahtjevima za povrat troškova priznaju se u izvještaju o financijskom rezultatu. Procijenjeni neprihvatljivi iznosi iskazuju se kao „ostale kratkoročne obveze”.

Smanjenje obveza pripisuje se manjem broju zaprimljenih računa koji su ostali nepodmireni na kraju godine.

2.7.2. *Razne obveze*

u milijunima EUR

	Bilješka	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Obveze za sufinanciranje	2.7.2.1.	–	*5*	*23*	*28*	*41*
Odgođeni doprinosi kapitalu	2.7.2.2.	–	–	*64*	*64*	*88*
Druge razne obveze		–	*(1)*	*13*	*12*	*3*
Ukupno		–	**5**	**100**	**105**	**132**

2.7.2.1. Obveze za sufinanciranje

Obveze za sufinanciranje sredstva su koja je ERF primio u okviru sporazuma o sufinanciranju. ERF te doprinose mora iskoristiti za pružanje dogovorenih usluga trećim osobama, a neiskorištena sredstva mora vratiti subjektima koji doprinose. Iznosi za sufinanciranje iskazuju se kao kratkoročni ili dugoročni ovisno o trenutku njihova korištenja.

Na kraju godine provodi se procjena svih obveza za sufinanciranje za svaki pojedinačni slučaj, a svi iznosi za koje nije vjerojatno da će se iskoristiti u sljedećih 12 mjeseci smatraju se dugoročnima.

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Kratkoročne obveze za sufinanciranje	–	–	*5*	*23*	*28*	*41*

2.7.2.2. Odgođeni doprinosi kapitalu

Iznos od 6,3 milijuna EUR odgođenih doprinosa kapitalu odnosi se na povrate državama članicama i Ujedinjenoj Kraljevini iz opozvanih ili neiskorištenih sredstava u okviru projekata iz devetog ERF-a (vidjeti bilješku 2.9.1.). Države članice složile su se da će izvršiti prijeboj povrata s doprinosima za 11. ERF tijekom prvog poziva za doprinose u 2025.

Osim povrata, iznos od 58 milijuna EUR odnosi se na prvi obrok za 2025., koji su unaprijed platili Ujedinjena Kraljevina, Portugal, Mađarska, Litva, Cipar i Estonija. Od tog iznosa 51 milijuna EUR u cijelosti je uplatila Ujedinjena Kraljevina, pri čemu se 15 milijuna EUR odbija od njezina preostalog udjela u neiskorištenim sredstvima iz 10. i 11. ERF-a. U skladu s člankom 152. Sporazuma o povlačenju Ujedinjena Kraljevina ostaje sudionica u ERF-u do zaključenja 11. ERF-a i svih prethodnih nezaključenih ERF-ova te s tim u vezi preuzima jednake obveze kao države članice (vidjeti bilješku 2.9.1.).

2.8. **OBRAČUNATI RASHODI**

Obračunate stavke su obveze plaćanja za robu ili usluge koje su primljene odnosno pružene, ali za koje, za razliku od obveza, nisu izdani računi, odnosno nisu formalno dogovorene s dobavljačima. Izračun obračunatih stavki temelji se na iznosu nepodmirenih proračunskih obveza na kraju godine. Dio procijenjenih obračunatih rashoda koji se odnosi na plaćeno pretfinanciranje evidentiran je kao smanjenje iznosa pretfinanciranja.

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Obračunati rashodi	–	*71*	*703*	*774*	*983*
Ostale obračunate i odgođene stavke	–	–	–	–	*1*
Ukupno	–	**71**	**703**	**774**	**984**

Obračunati rashodi obuhvaćaju procijenjene rashode poslovanja za tekuće ili izvršene ugovore bez validiranih zahtjeva za povrat troškova, pri čemu su prihvatljivi rashodi korisnika procijenjeni na temelju najboljih informacija dostupnih u vrijeme pripreme financijskih izvještaja. Valja napomenuti da se informacije iz opsežnih svakodnevnih aktivnosti, kao što su produljenja ugovora potpisana nakon izvještajnog datuma, ne uzimaju u obzir sustavno te da se mogući učinak tih aktivnosti na obračunate rashode ne može pouzdano procijeniti. Dio procijenjenih obračunatih rashoda koji se odnosi na plaćeno pretfinanciranje evidentiran je kao smanjenje iznosa pretfinanciranja (vidjeti bilješku 2.2.).

Smanjenje obračunatih rashoda za 210 milijuna EUR posljedica je smanjenja broja ugovora za koje su se rashodi morali procijeniti i obračunati. To je u skladu sa životnim ciklusom ERF-a i povezanim brojem otvorenih ugovora.

NETO IMOVINA

2.9. **KAPITAL FONDA**

Države članice ERF-a plaćaju doprinose za provedbu programa ERF-a kako je utvrđeno u unutarnjem sporazumu svakog ERF-a. U skladu s primjenjivom pravnom osnovom pozivi na uplatu kapitala, tj. zahtjevi za financiranje za određenu godinu N, utvrđuju se odlukom Vijeća u godini N–1, pri čemu su očekivana sredstva jasno namijenjena za konkretna buduća razdoblja.

Doprinosi koji ispunjavaju kriterije za doprinose od vlasnika (EAR 1) iskazuju se kao kapital fonda u financijskim izvještajima ERF-a. Kapital fonda ukupni je iznos doprinosa država članica ERF-a. Budući da se neupisani kapital fonda oduzima od ukupnog kapitala fonda (vidjeti Izvještaj o promjenama neto imovine), u bilanci se priznaje samo upisani kapital fonda.

Budući da su dogovoreni doprinosi namijenjeni za konkretna izvještajna razdoblja i da ERF ima pravo poduzeti pravne korake protiv države članice ERF-a samo u tim razdobljima, svi unaprijed primljeni iznosi priznaju se kao odgođeni doprinosi kapitalu u okviru obveza, a ne kao upisani kapital.

2.9.1. *Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi*

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno
Kapital fonda	*10 442*	*20 834*	*29 331*	*60 607*
Neupisani kapital fonda	*–*	*–*	*(6 040)*	*(6 040)*
Upisani kapital fonda na dan 31.12.2023.	**10 442**	**20 834**	**23 290**	**54 566**
Kapital fonda	*10 435*	*20 819*	*29 290*	*60 544*
Neupisani kapital fonda	*–*	*–*	*(4 840)*	*(4 840)*
Upisani kapital fonda na dan 31.12.2024.	**10 435**	**20 819**	**24 449**	**55 704**

Neupisana sredstva iznosi su koje države članice još nisu uplatile. Upisani kapital fonda obuhvaća doprinose koji su upisani u ERF i koje su države članice prenijele na račune riznice (vidjeti bilješku 2.9.2.).

Odlukom Vijeća (EU) 2024/2906 ([6]) doprinosi država članica utvrđeni unutarnjim sporazumima osmog i devetog ERF-a na odgovarajući su način umanjeni za iznos od 6,3 milijuna EUR iz sredstava opozvanih iz devetog ERF-a. Povrati koji proizlaze iz tog smanjenja nadoknađeni su dodatnim pozivima za sredstva u okviru 11. ERF-a. Povrat će se zapravo izvršiti smanjenjem prvog obroka za 2025. (vidjeti bilješku 2.7.2.).

Iako Ujedinjena Kraljevina ostaje sudionica u ERF-u do zaključenja svih programa, u skladu s člankom 153. Sporazuma o povlačenju njezin udio u neiskorištenim i opozvanim sredstvima iz devetog i 10. ERF-a ne može se ponovno upotrijebiti. Ujedinjena Kraljevina zatražila je 2024. da se njezin drugi i treći obrok za tu godinu nadoknade iz njezina nepodmirenog udjela u pričuvi 10. i 11. ERF-a. Osim toga, dodatnih 15 milijuna EUR vraćeno je Ujedinjenoj Kraljevini za prvi obrok za 2025. (vidjeti bilješku 2.7.2.1.). Zbog toga je kapital fonda 10. i 11. ERF-a smanjen za 15 milijuna EUR odnosno 41 milijun EUR.

2.9.2. *Upisani i neupisani kapital fonda po državama članicama i Ujedinjenoj Kraljevini*

u milijunima EUR

Doprinosi 11. ERF-u	%	Neupisani kapital na dan 31.12.2023.	Kapital upisan u 2024.	Neupisani kapital na dan 31.12.2024.
Austrija	*2,40*	*145*	*(29)*	*116*
Belgija	*3,25*	*196*	*(39)*	*157*
Bugarska	*0,22*	*13*	*(3)*	*11*
Hrvatska	*0,23*	*14*	*(3)*	*11*
Cipar	*0,11*	*7*	*(1)*	*5*
Češka	*0,80*	*48*	*(10)*	*39*

([6]) Odluka Vijeća (EU) 2024/2906 od 14. studenoga 2024. o financijskim doprinosima koje stranke Europskog razvojnog fonda trebaju platiti radi financiranja tog fonda, određivanja gornje granice za 2026., godišnjeg iznosa za 2025., iznosa prvog obroka za 2025., indikativnih, neobvezujućih predviđanja za očekivane godišnje iznose doprinosa za godine 2027. i 2028. (SL L, 2024/2906, 19.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2906/oj).

u milijunima EUR

Doprinosi 11. ERF-u	%	Neupisani kapital na dan 31.12.2023.	Kapital upisan u 2024.	Neupisani kapital na dan 31.12.2024.
Danska	*1,98*	*120*	*(24)*	*96*
Estonija	*0,09*	*5*	*(1)*	*4*
Finska	*1,51*	*91*	*(18)*	*73*
Francuska	*17,81*	*1 076*	*(214)*	*862*
Njemačka	*20,58*	*1 243*	*(247)*	*996*
Grčka	*1,51*	*91*	*(18)*	*73*
Mađarska	*0,61*	*37*	*(7)*	*30*
Irska	*0,94*	*57*	*(11)*	*46*
Italija	*12,53*	*757*	*(150)*	*606*
Latvija	*0,12*	*7*	*(1)*	*6*
Litva	*0,18*	*11*	*(2)*	*9*
Luksemburg	*0,26*	*15*	*(3)*	*12*
Malta	*0,04*	*2*	*(0)*	*2*
Nizozemska	*4,78*	*289*	*(57)*	*231*
Poljska	*2,01*	*121*	*(24)*	*97*
Portugal	*1,20*	*72*	*(14)*	*58*
Rumunjska	*0,72*	*43*	*(9)*	*35*
Slovačka	*0,38*	*23*	*(5)*	*18*
Slovenija	*0,22*	*14*	*(3)*	*11*
Španjolska	*7,93*	*479*	*(95)*	*384*
Švedska	*2,94*	*178*	*(35)*	*142*
Ujedinjena Kraljevina	*14,68*	*887*	*(176)*	*710*
Ukupno	**100,00**	**6 040**	**(1 200)**	**4 840**

Budući da je kapital devetog i 10. ERF-a u prethodnim godinama upisan i uplaćen u cijelosti, 2024. upisan je iznos od 1 200 milijuna EUR koji se u potpunosti odnosi na 11. ERF. Upisani kapital smanjio se s 1 800 milijuna EUR u 2023. na 1 200 milijuna EUR u 2024.

2.9.3. *Prijenosi upisanog kapitala fonda između aktivnih ERF-ova*

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2022.	**(2 513)**	**2 010**	**(38)**	**541**	–
Prijenos iznosa iz prethodnih ERF-ova u pričuvu za ostvarenje postignuća osmog ERF-a	*2 762*	*(2 762)*	–	–	–
Prijenos iznosa iz prethodnih ERF-ova u pričuvu za ostvarenje postignuća 10. ERF-a	*427*	*(432)*	*6*	–	–
Prijenos iznosa iz prethodnih ERF-ova u pričuvu za ostvarenje postignuća 11. ERF-a	*(676)*	*676*	*(87)*	*87*	–
Stanje na dan 31.12.2023.	–	**(509)**	**(120)**	**628**	–

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno
Prijenos iznosa iz prethodnih ERF-ova u pričuvu za ostvarenje postignuća 10. ERF-a	–	*(1)*	*1*	–	–
Prijenos iznosa iz prethodnih ERF-ova u pričuvu za ostvarenje postignuća 11. ERF-a	–	–	*(68)*	*68*	–
Stanje na dan 31.12.2024.	–	**(510)**	**(187)**	**696**	–

Ovaj naslov uključuje sredstva prenesena između aktivnih ERF-ova.

Od stupanja na snagu Sporazuma iz Cotonoua, sva nepotrošena sredstva iz prethodnih aktivnih ERF-ova prenose se u najnoviji ERF nakon opoziva. Prijenosom sredstava iz drugih ERF-ova povećava se iznos odobrenih sredstva fonda primatelja, a smanjuje iznos odobrenih sredstva fonda podrijetla. Za sredstva prenesena u pričuvu za ostvarenje postignuća 10. i 11. ERF-a obveze se mogu preuzeti samo pod posebnim uvjetima utvrđenima u unutarnjim sporazumima.

3. BILJEŠKE UZ IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU

PRIHODI

u milijunima EUR

	Bilješka	2024.	2023.
Prihodi od nerazmjenskih transakcija	3.1.	*41*	*14*
Prihodi od razmjenskih transakcija	3.2.	*90*	*52*
Ukupno		**131**	**65**

3.1. PRIHODI OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

Prihodi od nerazmjenskih transakcija odnose se na transakcije u kojima prenositelj osigurava resurse subjektu primatelju koji u zamjenu ne daje otprilike jednaku vrijednost. Ovaj naslov uglavnom uključuje iznose primljene od Komisije tijekom godine i povrat troškova poslovanja.

u milijunima EUR

	Bilješka	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	2024.	2023.
Povrat troškova		*1*	*16*	*7*	*24*	*6*
Prihodi od sufinanciranja	3.1.1.	–	*12*	*5*	*17*	*8*
Ukupno		**1**	**28**	**12**	**41**	**14**

Nerazmjenski prihodi mogu se raščlaniti po načinu upravljanja kako slijedi:

u milijunima EUR

	2024.	2023.
Izravno upravljanje		
Provoditelj:		
Komisija	*1*	–

u milijunima EUR

	2024.	2023.
Izvršne agencije	*2*	*–*
Delegacije EU-a	*4*	*5*
	7	**5**
Neizravno upravljanje		
Provoditelj:		
Treće zemlje	*31*	*6*
Tijela javnog prava	*–*	*–*
Međunarodne organizacije	*3*	*3*
Tijela privatnog prava kojima je povjerena zadaća pružanja javnih usluga	*–*	*–*
	34	**9**
Ukupno	**41**	**14**

3.1.1. *Prihodi od sufinanciranja*

Primljeni doprinosi za sufinanciranje ispunjavaju kriterije za uvjetne prihode od nerazmjenskih transakcija i kao takvi po primitku ne bi trebali utjecati na izvještaj o financijskom rezultatu. Doprinosi se evidentiraju kao obveze (vidjeti bilješke 2.7.2. i 2.7.2,1.) dok se ne ispune uvjeti za donirana sredstva, tj. dok ne nastanu prihvatljivi rashodi (vidjeti bilješku 3.5.). Odgovarajući iznos tada se priznaje u izvještaju o financijskom rezultatu kao nerazmjenski prihod od sufinanciranja. U skladu s time učinak na poslovni rezultat godine jednak je nuli.

3.2. **PRIHODI OD RAZMJENSKIH TRANSAKCIJA**

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	2024.	2023.
Financijski prihodi	*–*	*1*	*18*	*19*	*9*
Ostali prihodi	*2*	*4*	*65*	*71*	*43*
Ukupno	**2**	**5**	**83**	**90**	**52**

Iznos od 19 milijuna EUR pod naslovom „Financijski prihodi" uglavnom obuhvaća obračunate kamate na neplaćene naloge za povrat, kamate na pretfinanciranje, kamate od salda na računima u središnjim i komercijalnim bankama i prihod od financijskih instrumenata.

Ostali prihodi većinom se odnose na dobitke od tečajnih razlika. Odgovarajući gubici od tečajnih razlika bilježe se pod „Ostalim rashodima" (vidjeti bilješku **3.7.**).

RASHODI

3.3. **RASHODI DRUGIH SUBJEKATA**

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	2024.	2023.
Rashodi za tehničku pomoć	*–*	*–*	*4*	*4*	*3*

Iznos od 4 milijuna EUR obuhvaća rashode za tehničku pomoć nastale u okviru nekoliko financijskih instrumenata.

3.4. **INSTRUMENTI POMOĆI**

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	2024.	2023.
Programska pomoć	*2*	*(13)*	*641*	*630*	*841*
Makroekonomska potpora	–	–	–	–	*7*
Sektorska politika	–	–	–	–	*(1)*
Projekti unutar AKP-a	–	*89*	*408*	*497*	*779*
Pomoć u nuždi	–	*12*	*(25)*	*(13)*	*230*
Institucijska potpora	–	*2*	*3*	*4*	*12*
Naknada za gubitak prihoda od izvoza	–	–	–	–	*2*
Doprinosi skrbničkim fondovima	–	–	*118*	*118*	*311*
Ukupno	**2**	**90**	**1 145**	**1 237**	**2 181**

Rashodi poslovanja ERF-a odnose se na različite instrumente pomoći i razlikuju se ovisno o načinu isplate novčanih sredstava i vrsti upravljanja.

Rashodi poslovanja 2024. smanjili su se za 944 milijuna EUR, prvenstveno zbog smanjenja troškova u okviru 11. ERF-a, koji su pali s 1 906 milijuna EUR u 2023. na 1 145 milijuna EUR u 2024. To je smanjenje zabilježeno u svim programima i u skladu je sa životnim ciklusom ERF-a.

Slično tomu, promjene u troškovima u okviru 9. i 10. ERF-a u skladu su sa životnim ciklusom ERF-a i postupnim zaključenjem ugovorâ. U okviru tih ERF-ova 2024. izvršeni su i zaključeni brojni ugovori, što je dovelo nižih troškova.

Negativni iznosi u okviru 10. i 11. ERF-a koji se odnose na programsku pomoć i programe pomoći u nuždi posljedica su poništenja obračunatih stavki iz 2023. koje su bile veće od stvarnih troškova 2024. Konkretno, negativni iznosi za 11. ERF odnose se na ugovor sa Svjetskom bankom koji je prvotno trebao isteći u prosincu 2023., a zatim je tijekom 2024. produljen do prosinca 2025. Komisija tom skrbničkom fondu doprinosi sredstvima iz Skrbničkog fonda za Afriku i ERF-a. Primjenom načela prioriteta potrošnje na pretfinanciranje troškovi nastali 2024. dodijeljeni su Skrbničkom fondu za Afriku, dok se očekuje da će se sredstva ERF-a iskoristiti 2025.

Usto, na rashode za programsku pomoć, pomoć u nuždi i projekte unutar AKP-a utjecalo je 175 milijuna EUR zbog poništenja obračunatih stavki iz 2023. povezanih s 4 projekta, uključujući ugovor sa Svjetskom bankom, Na temelju ažuriranih informacija o izvršenju primljenih od provedbenih partnera, koji točnije odražavaju trenutačno stanje projekta, u 2024. za te ugovore nisu zabilježene obračunate stavke.

3.5. **RASHODI ZA SUFINANCIRANJE**

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	2024.	2023.
Sufinanciranje	–	*12*	*5*	*17*	*8*

U ovaj su naslov uključeni rashodi za sufinanciranje projekata nastali u 2024. Valja napomenuti da nastali rashodi uključuju iznose procijenjene u postupku zaključenja poslovnih knjiga (pa stoga i poništenje procijenjenih iznosa za prethodnu godinu).

U skladu s računovodstvenim pravilima o sufinanciranju nastali iznosi nisu utjecali na rezultat godine ERF-a jer su priznati i u rashodima za sufinanciranje i u prihodima od sufinanciranja (vidjeti i bilješku 3.1.1.).

Instrumenti pomoći i rashodi za sufinanciranje po vrstama upravljanja

u milijunima EUR

	2024.	2023.
Izravno upravljanje		
Provoditelj:		
Komisija	*17*	*50*
Izvršne agencije EU-a	*3*	*16*
Skrbnički fondovi	*118*	*290*
Delegacije EU-a	*148*	*235*
	286	**591**
Neizravno upravljanje		
Provoditelj:		
EIB i EIF	*84*	*(45)*
Međunarodne organizacije	*287*	*994*
Tijela privatnog prava kojima je povjerena zadaća pružanja javnih usluga	*156*	*201*
Tijela javnog prava	*126*	*147*
Treće zemlje	*314*	*297*
Tijela EU-a i javno-privatno partnerstvo	*–*	*3*
	967	**1 597**
Ukupno	**1 254**	**2 189**

3.6. **FINANCIJSKI TROŠKOVI**

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	2024.	2023.
Neto gubici od umanjenja vrijednosti po zajmovima i potraživanjima	*–*	*(5)*	*4*	*(1)*	*2*
Gubici od financijske imovine ili obveza po fer vrijednosti kroz višak ili manjak	*–*	*–*	*3*	*3*	*3*
Subvencionirane naknade	*–*	*–*	*2*	*2*	*1*
Ukupno	**–**	**(5)**	**9**	**3**	**7**

Neto gubici od umanjenja vrijednosti po zajmovima i potraživanjima obuhvaćaju gubitke od umanjenja vrijednosti po financijskim instrumentima i procijenjene rashode za nenaplative iznose iz starijih naloga za povrat (više od 2 godine), stečaja i oslobođenja.

Iznos od 3 milijuna EUR financijskih troškova za financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz višak ili manjak uglavnom se odnosi na tečajne razlike, kamate i promjene fer vrijednosti za nekoliko financijskih instrumenata.

Iznos od 2 milijuna EUR pod naslovom „Subvencionirane naknade” odnosi se na rashode nastale u okviru financijskog instrumenta Kulima.

3.7. **OSTALI RASHODI**

Ovaj naslov obuhvaća rashode administrativne naravi, npr. za vanjske neinformatičke usluge, poslovni najam, priopćenja i objave, osposobljavanje itd.

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	2024.	2023.
Administrativni rashodi i rashodi za IT	–	*1*	*42*	*43*	*51*
Rezervacija za rizike i troškove	–	–	–	–	*1*
Ostvareni gubici od potraživanja od kupaca	*1*	*2*	–	*4*	–
Gubici od tečajnih razlika	*1*	*4*	*59*	*63*	*62*
Gubici od tečajnih razlika po financijskim instrumentima	–	–	*1*	*1*	*1*
Ukupno	**2**	**7**	**101**	**110**	**116**

Pod naslovom „Administrativni rashodi i rashodi za IT” uključeni su iznosi temeljeni na unutarnjem sporazumu ERF-a i Komisije o pokrivanju administrativnih rashoda sjedišta i delegacija nastalih pri upravljanju programima ERF-a.

4. **NEPREDVIĐENA IMOVINA I NEPREDVIĐENE OBVEZE TE OSTALA VAŽNA OBJAVLJIVANJA**

4.1. **NEPREDVIĐENA IMOVINA**

Nepredviđena imovina je imovina koja bi mogla proizići iz prošlih događaja, a čije će postojanje biti potvrđeno samo nastankom ili izostankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom subjekta.

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Jamstva za pretfinanciranje	–	–	*19*	*19*	*32*
Ukupno	–	–	**19**	**19**	**32**

Od korisnika koji nisu države članice u određenim se slučajevima pri isplati predujmova zahtijevaju jamstva za pretfinanciranje.

Vrijednost jamstava za pretfinanciranje krajem 2024. iznosila je 19 milijuna EUR, u usporedbi s 32 milijuna EUR 2023. To je u skladu s likvidacijom ERF-a i postupnim zaključenjem ugovorâ.

U slučaju ugovora kojima se upravlja neizravno jamstva pripadaju naručitelju, a ne ERF-u, i stoga ih ERF ne iskazuje.

4.2. **NEPREDVIĐENE OBVEZE**

Nepredviđene obveze su obveze koje bi mogle proizići iz prošlih događaja, a čije će postojanje biti potvrđeno samo nastankom ili izostankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom subjekta, ili sadašnje obveze koje proizlaze iz prošlih događaja pri čemu nije vjerojatno da će doći do odljeva sredstava ili se iznos ne može pouzdano izmjeriti.

4.2.1. *Dana jamstva*

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Dana jamstva	–	–	*26*	*26*	*28*

U prethodnoj tablici prikazan je opseg izloženosti ERF-a potencijalnim budućim plaćanjima povezanima s jamstvima danima Grupi EIB-a ili drugim financijskim institucijama. Iznosi se iskazuju bez financijskih rezervacija ili financijskih obveza priznatih za te programe.

Iznos od 26 milijuna EUR odnosi se na jamstva dana u okviru sljedećih financijskih instrumenata: 9 milijuna EUR u okviru financijskog instrumenta Euritz, 10 milijuna EUR u okviru Fonda Kulima i 7 milijuna EUR u okviru instrumenta za poticanje poljoprivrednog lanca vrijednosti u Zambiji (Zambia Agriculture Value Chain Facility).

4.2.2. *Nepredviđene obveze povezane sa sudskim postupcima*

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Sudski postupci u tijeku	–	–	*7*	*7*	*7*

Na kraju 2024. u tijeku su bila samo dva postupka, u ukupnom iznosu od 7 milijuna EUR.

4.3. **OSTALA VAŽNA OBJAVLJIVANJA**

4.3.1. *Nepodmirene obveze koje još nisu iskazane kao rashod*

Iznos objavljen u nastavku odnosi se na proračunski RAL (fr. „Reste à Liquider") umanjen za povezane iznose koji su u izvještaju o financijskom rezultatu iskazani kao rashodi. Proračunski RAL iznos je preuzetih obveza za koje još nije izvršeno plaćanje i/ili koje još nisu opozvane. To je uobičajena posljedica višegodišnjih programa.

u milijunima EUR

	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2024.	31.12.2023.
Nepodmirene obveze koje još nisu iskazane kao rashod	*15*	*166*	*2 520*	*2 701*	*3 449*

Smanjenje RAL-a velikim je dijelom potaknuto smanjenjem proračunskog RAL-a, koji je na kraju 2024. iznosio ukupno 3 812 milijuna EUR (2023.: 5 116 milijuna EUR). To je u skladu sa životnim ciklusom ERF-a i povezano je s promjenom broja otvorenih ugovora (vidjeti bilješku 2.2.).

5. **UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA**

Sljedeća objavljivanja o upravljanju financijskim rizicima ERF-a odnose se na operacije riznice koje u ime ERF-a radi izvršenja sredstava Fonda izvršava Komisija.

5.1. **POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA I AKIVNOSTI ZAŠTITE OD RIZIKA**

Pravila i načela upravljanja operacijama riznice utvrđena su Financijskom uredbom o 11. ERF-u i Unutarnjim sporazumom.

Na temelju navedenih propisa primjenjuju se sljedeća glavna načela:

(a) Države članice doprinose za ERF uplaćuju na posebne račune otvorene pri središnjoj banci svake države članice ili financijske institucije koju država članica odredi. Iznosi doprinosa ostaju na tim posebnim računima do trenutka plaćanja ERF-u.

(b) Države članice doprinose za ERF uplaćuju u eurima, dok se plaćanja ERF-a iskazuju u eurima i drugim valutama.

(c) Na bankovnim računima koje Komisija otvori u ime ERF-a nije dopušteno prekoračenje.

Uz posebne račune Komisija u ime ERF-a u financijskim institucijama (središnje banke i komercijalne banke) otvara i druge bankovne račune za potrebe isplata i uplata, osim za doprinose koje države članice uplaćuju u proračun.

Operacije riznice i plaćanja visoko su automatizirane i provode se suvremenim informatičkim sustavima. Kako bi sustav bio siguran i kako bi se osiguralo razdvajanje dužnosti u skladu s Financijskom uredbom, standardima unutarnje kontrole Komisije i revizijskim načelima, primjenjuju se posebni postupci.

Upravljanje operacijama riznice i plaćanja uređeno je pisanim smjernicama i postupcima čiji je cilj ograničiti operativni i financijski rizik i osigurati odgovarajuću razinu kontrole. Tim smjernicama i postupcima obuhvaćene su različite operacije, a poštovanje smjernica i postupaka redovito se provjerava.

5.2. **VALUTNI RIZIK**

Izloženost ERF-a valutnom riziku na kraju godine – neto pozicija

u milijunima EUR

	31.12.2024.				31.12.2023.			
	USD	EUR	Ostalo	Ukupno	USD	EUR	Ostalo	Ukupno
Financijska imovina								
Financijska imovina po amortiziranom trošku	*10*	4	*7*	*21*	*7*	*7*	3	*17*
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak	42	61	9	*112*	16	49	8	*73*
Potraživanja	*6*	*5*	–	*11*	*7*	*4*	–	*11*
Novac i novčani ekvivalenti	*11*	*400*	–	*411*	*6*	*595*	–	*601*
	69	**470**	**16**	**555**	**36**	**655**	**11**	**704**
Financijske obveze								
Financijske rezervacije i obveze za jamstva	–	*3*	–	*3*	–	*2*	*2*	*4*
	–	**3**	–	**3**	–	**2**	**2**	**4**
Ukupno	**69**	**473**	**16**	**558**	**36**	**657**	**13**	**706**

Svi doprinosi drže se u eurima, a druge se valute kupuju samo kad su potrebne za izvršavanje plaćanja. Stoga operacije riznice ERF-a nisu izložene valutnom riziku.

5.3. **KAMATNI RIZIK**

ERF ne uzajmljuje novac, te stoga nije izložen kamatnom riziku.

Kamate se obračunavaju na sredstva koja ERF drži na različitim bankovnim računima. Stoga je Komisija u ime ERF-a uvela mjere kojima se osigurava redovito usklađivanje kamatnih prihoda s tržišnim kamatnim stopama i njihovim eventualnim fluktuacijama.

Doprinose proračunu ERF-a svaka država članica uplaćuje na poseban račun otvoren pri financijskoj instituciji koju sama odredi. Kako bi se smanjio rizik od negativne kamate, koji je postojao prije nekoliko godina, uvedeni su postupci upravljanja novcem kako bi iznosi na tim računima bili što manji. Osim toga, u skladu s Uredbom Vijeća (EU) 2016/888 ([7]) sve negativne kamate po tim računima snosi relevantna država članica.

Na prekonoćna salda na računima otvorenima u komercijalnim bankama kamate se obračunavaju svakodnevno. Kamate na sredstva na tim računima obračunavaju se primjenom promjenjivih tržišnih kamatnih stopa na koje se primjenjuje (pozitivna ili negativna) ugovorna marža. Za većinu računa kamate se obračunavaju primjenom tržišne referentne kamatne stope i usklađuju s obzirom na njezine fluktuacije. Stoga ERF nije izložen riziku obračuna kamate po stopi nižoj od tržišne.

5.4. **KREDITNI RIZIK (RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE)**

Maksimalna izloženost kreditnom riziku

Kad je riječ o financijskoj imovini, iskazani su iznosi neto knjigovodstvena vrijednost i predstavljaju izloženost ERF-a kreditnom riziku na kraju izvještajnog razdoblja.

u milijunima EUR

	31.12.2024.	31.12.2023.
Financijska imovina		
Zajmovi	*21*	*16*
Novac i novčani ekvivalenti	*411*	*601*
Potraživanja od razmjenskih transakcija (*)	*11*	*11*
Dana jamstva		
Ugovori o financijskom jamstvu	*12*	*14*
Ukupno na dan 31.12.2024.	**454**	**642**

(*) Isključujući odgođene rashode.

Financijski instrumenti – zajmovi: kreditna kvaliteta

u milijunima EUR

	31.12.2024.				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Kupljeni ili odobreni zajmovi umanjeni za kreditne gubitke	Ukupno
Kreditni rejting					
Izvrstan i visok rejting	–	–	–	–	–
Viši srednji rejting	–	–	–	–	–
Niži srednji rejting	–	–	–	–	–
Neinvesticijski rejting i status neispunjavanja obveza	*16*	*6*	*3*	–	*25*
Bruto knjigovodstvena vrijednost	**16**	**6**	**3**	–	**25**

([7]) Uredba Vijeća (EU) 2016/888 od 6. lipnja 2016. o izmjeni Uredbe (EU) 2015/323 o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond u pogledu plaćanja obroka (SL L 149, 7.6.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/888/oj).

u milijunima EUR

31.12.2024.					
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Kupljeni ili odobreni zajmovi umanjeni za kreditne gubitke	Ukupno
Rezervacija za gubitak zbog umanjenja vrijednosti	*3*	*1*	–	–	4
Neto knjigovodstvena vrijednost	**13**	**5**	**3**	–	**21**

Novac i novčani ekvivalenti: kreditna kvaliteta

u milijunima EUR

	31.12.2024.	31.12.2023.
Kreditni rejting		
Izvrstan i visok rejting	*314*	*514*
Viši srednji rejting	*91*	*77*
Niži srednji rejting	*6*	*11*
Neinvesticijski rejting i status neispunjavanja obveza	–	–
Bruto knjigovodstvena vrijednost	**411**	**601**
Rezervacija za gubitak zbog umanjenja vrijednosti	–	–
Neto knjigovodstvena vrijednost	**411**	**601**

Potraživanja: kreditna kvaliteta

u milijunima EUR

31.12.2024.						
	Nisu dospjela	Dospjela 0 – 30 dana	Dospjela 31 – 90 dana	Dospjela 91 dan – 1 godina	Dospjela > 1 godine	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost	11	–	–	–	–	*11*
Rezervacija za gubitak zbog umanjenja vrijednosti	–	–	–	–	–	–
Neto knjigovodstvena vrijednost	**11**	–	–	–	–	*11*

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak: kreditna kvaliteta

Za 2024. financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak koja je uključena u ove financijske izvještaje odnosi se na vlasnička ulaganja koja ne podliježu kreditnom riziku (vidjeti bilješku 2.1.).

5.5. **RIZIK LIKVIDNOSTI**

Analiza dospijeća financijskih obveza prema preostalom ugovornom dospijeću

Financijske obveze i dugovanja pod ovim naslovom iskazani su u knjigovodstvenim vrijednostima iz bilance.

u milijunima EUR

	< 1 godine	1 – 5 godina	> 5 godina	Ukupno
Financijske obveze na dan 31.12.2024.	*256*	–	–	*256*
Financijske obveze na dan 31.12.2023.	*391*	*2*	–	*393*

Proračunskim načelima koja se primjenjuju na ERF osigurava se da ukupna novčana sredstva za proračunsko razdoblje uvijek budu dovoljna za izvršenje plaćanja. Ukupni doprinosi država članica jednaki su ukupnom iznosu odobrenih sredstava za plaćanje u relevantnom proračunskom razdoblju.

Međutim, doprinosi država članica ERF-u uplaćuju se u tri obroka godišnje, dok plaćanja imaju sezonski karakter.

Kako bi se u svakom trenutku osigurao dovoljan iznos sredstava riznice za plaćanja u određenom mjesecu, riznica Komisije i odgovarajuće službe koje izvršavaju plaćanja redovito razmjenjuju informacije o stanju riznice.

Osim toga, u kontekstu operacija riznice ERF-a automatiziranim upravljanjem novčanim sredstvima osigurava se dovoljna likvidnost svih bankovnih računa ERF-a na dnevnoj osnovi.

6. **OBJAVLJIVANJA O POVEZANIM OSOBAMA**

Povezane osobe ERF-a jesu Skrbnički fond EU-a Bêkou, Skrbnički fond EU-a za Afriku te Europska komisija. Transakcije između tih subjekata provode se u okviru redovnih aktivnosti ERF-a, te stoga u skladu s računovodstvenim pravilima EU-a za te transakcije nisu potrebni posebni zahtjevi za objavljivanje.

ERF nema zasebno upravljanje jer njime upravlja Komisija. Prava ključnog upravljačkog osoblja EU-a, uključujući Komisiju, objavljena su u konsolidiranoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Europske unije pod naslovom 7.2. „Prava ključnog upravljačkog osoblja”.

7. **DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE**

Do datuma potpisivanja ove računovodstvene dokumentacije računovodstveni službenik ERF-a nije otkrio nikakva značajna pitanja koja bi nalagala zasebno objavljivanje u ovom odjeljku niti su mu takva pitanja prijavljena. Godišnja računovodstvena dokumentacija i s njome povezane bilješke izrađene su na temelju najnovijih dostupnih informacija i to se odražava u objavljenim informacijama.

8. USKLAĐENJE POSLOVNOG REZULTATA S PRORAČUNSKIM REZULTATOM

Poslovni rezultat godine izračunava se primjenom računovodstvenih načela nastanka poslovnog događaja. Proračunski rezultat izračunava se, međutim, primjenom računovodstvenog načela blagajne. Budući da se poslovni rezultat i proračunski rezultat odnose na iste poslovne transakcije, korisno je nadzirati njihovu usklađenost. U sljedećoj tablici prikazano je njihovo usklađenje, istaknuti su ključni iznosi usklađenja te razdvajanje stavki prihoda i rashoda. U bilješkama uz tablicu navedene su dodatne informacije o prirodi ključnih usklađenih stavki.

u milijunima EUR

	2024.	2023.
POSLOVNI REZULTAT GODINE	**(1 240)**	**(2 249)**
Prihodi		
Prava koja ne utječu na proračunski rezultat	*(25)*	*(11)*
Prava dodijeljena u tekućoj godini koja još nisu naplaćena	*(4)*	*(2)*
Prava dodijeljena u prethodnim godinama i naplaćena u tekućoj godini	*18*	*12*
Neto učinak pretfinanciranja	*38*	*36*
Obračunati prihodi (neto)	*(98)*	*(54)*
Rashodi		
Rashodi tekuće godine koji još nisu plaćeni	*65*	*(55)*
Rashodi prethodnih godina plaćeni u tekućoj godini	*(176)*	*(349)*
Neto učinak pretfinanciranja	*1 147*	*556*
Obračunati rashodi (neto)	*(1 071)*	*59*
PRORAČUNSKI REZULTAT GODINE	**(1 345)**	**(2 056)**

8.1. USKLAĐENE STAVKE – PRIHODI

Proračunski prihodi za financijsku godinu odgovaraju prihodima naplaćenima od dodijeljenih prava utvrđenih tijekom godine i iznosima naplaćenima od dodijeljenih prava utvrđenih prethodnih godina.

Dodijeljena prava koja ne utječu na proračunski rezultat evidentiraju se u poslovnom rezultatu, ali se iz proračunske perspektive ne mogu smatrati prihodima jer se naplaćeni iznos prenosi u pričuve i ne može se preraspodijeliti u druge svrhe bez odluke Vijeća.

Za potrebe usklađenja od poslovnog rezultata treba oduzeti **prava dodijeljena u tekućoj godini koja još nisu naplaćena** jer nisu dio proračunskih prihoda. Međutim, u svrhu usklađenja poslovnom rezultatu treba dodati **prava dodijeljena u prethodnim godinama i naplaćena u tekućoj godini**.

Redak s **neto učinkom pretfinanciranja** odnosi se na poravnanje pretfinanciranja iznosima koje su korisnici vratili. Ti novčani primici čine proračunske prihode, no ne utječu na poslovni rezultat i stoga mu se trebaju dodati za potrebe usklađenja.

Neto obračunati prihodi uglavnom su stavke obračunate za potrebe zaključenja poslovnih knjiga na kraju godine. U obzir se uzima samo neto učinak, tj. unaprijed obračunati prihodi za tekuću godinu umanjeni za poništene unaprijed obračunate prihode iz prethodne godine.

8.2. USKLAĐENE STAVKE – RASHODI

Rashodi tekuće godine koji još nisu plaćeni dodaju se za potrebe usklađenja jer su uključeni u poslovni rezultat, ali nisu dio proračunskih rashoda. Međutim, **rashodi prethodnih godina plaćeni u tekućoj godini** oduzimaju se za potrebe usklađenja od poslovnog rezultata jer, iako su dio proračunskih rashoda tekuće godine, ne utječu na poslovni rezultat niti umanjuju troškove u slučaju ispravaka.

Novčani primici od **obustavljenih plaćanja** ne utječu na poslovni rezultat iako utječu na proračunski rezultat.

Neto učinak pretfinanciranja kombinacija je novih iznosa pretfinanciranja plaćenih u tekućoj godini (koji se priznaju kao proračunski rashodi godine) i poravnanja pretfinanciranja plaćenog u tekućoj godini ili prethodnih godina na temelju prihvaćanja prihvatljivih troškova. Potonji predstavljaju rashod u smislu računovodstva na temelju nastanka poslovnog događaja, ali ne i u smislu proračunskog računovodstva, jer je početni iznos pretfinanciranja već uzet u obzir kao proračunski rashod u trenutku njegova plaćanja.

Neto obračunati rashodi uglavnom su stavke obračunate za potrebe zaključenja poslovnih knjiga na kraju godine, tj. prihvatljivi rashodi korisnika sredstava ERF-a koji ERF-u još nisu prijavljeni. U obzir se uzima samo neto učinak, tj. unaprijed obračunati troškovi za tekuću godinu umanjeni za poništene unaprijed obračunate troškove iz prethodne godine.

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKIH FONDOVA EU-a KONSOLIDIRANIH U ERF

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKOG FONDA EU-a BÊKOU ZA 2024. ([8])

([8]) Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na tisuće eura neki financijski podaci u tablicama u nastavku možda ne daju točan zbroj.

KONTEKST

Opće informacije o skrbničkim fondovima Unije

Osnivanje

U skladu s člancima 238. i 239. Financijske uredbe koja se primjenjuje na opći proračun Unije ([9]) i člankom 35. Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. Europski razvojni fond ([10]), Europska komisija može osnivati skrbničke fondove Unije za vanjska djelovanja („skrbnički fondovi EU-a"). Skrbnički fondovi Unije osnivaju se na temelju sporazuma sklopljenog s drugim donatorima za djelovanja za pomoć u nuždi i nakon nužde potrebna u svrhu odgovora na krizu ili za tematska djelovanja.

Skrbničke fondove Unije osniva Europska komisija odlukom koju donosi nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Vijećem ili njihova odobrenja. Ta odluka sadržava osnivački sporazum sklopljen s drugim donatorima.

Skrbnički fondovi Unije osnivaju se i izvršavaju pod sljedećim uvjetima:

— postoji dodana vrijednost intervencije Unije: ciljevi skrbničkih fondova Unije, posebno zbog njihova opsega ili potencijalnih učinaka, mogu se bolje postići na razini Unije nego na nacionalnoj razini te se primjenom postojećih instrumenata financiranja ne bi mogli dostatno postići ciljevi politika Unije,

— skrbnički fondovi Unije osiguravaju jasnu političku vidljivost Unije i upravljačke prednosti te bolju kontrolu Unije nad rizicima i isplatama doprinosa Unije i ostalih donatora,

— skrbnički fondovi Unije ne udvostručavaju ostale postojeće kanale financiranja ili slične instrumente bez pružanja ikakve dodatnosti,

— ciljevi skrbničkih fondova Unije usklađeni su s ciljevima instrumenta Unije ili ciljevima proračunske stavke iz koje se financiraju.

Postojeći skrbnički fondovi EU-a

Komisija je dosad osnovala četiri skrbnička fonda EU-a:

— Skrbnički fond EU-a Bêkou, čiji je cilj poduprijeti sve aspekte izlaska Srednjoafričke Republike iz krize i njezinu obnovu. Osnovan je 15. srpnja 2014.

— Skrbnički fond EU-a Madad, regionalni skrbnički fond Europske unije kao odgovor na krizu u Siriji. Osnovan je 15. prosinca 2014.

— Skrbnički fond EU-a za Afriku, krizni skrbnički fond Europske unije za stabilnost i otklanjanje temeljnih uzroka nezakonitih migracija i raseljavanja u Africi. Osnovan je 12. studenog 2015.

— Skrbnički fond EU-a za Kolumbiju, koji podupire provedbu mirovnog sporazuma na početku razdoblja oporavka i stabilizaciju nakon sukoba. Osnovan je 12. prosinca 2016.

Zadaća

Skrbnički fond EU-a Bêkou osnovan je u svrhu stabilizacije i obnove Srednjoafričke Republike. Njegov glavni cilj, utvrđen u Osnivačkom sporazumu, jest „pružati usklađenu, ciljanu potporu za povećanje otpornosti ranjivih skupina i podupirati sve aspekte povezane s izlaskom iz krize i obnovom Srednjoafričke Republike, koordinirati djelovanja u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju te pomagati susjednim zemljama u suočavanju s posljedicama krize".

([9]) Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([10]) Uredba Vijeća (EU) 2018/1877 od 26. studenog 2018. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2015/323 (SL L 307, 3.12.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj).

Glavne operativne aktivnosti

Skrbnički fond Unije prikuplja sredstva od različitih donatora u svrhu financiranja programâ na temelju dogovorenih ciljeva. Skrbnički fond EU-a Bêkou od svojeg je osnivanja u srpnju 2014. donio 22 programa za više od 2,5 milijuna korisnika. Programi su usmjereni na pomoć Srednjoafričkoj Republici i njezinim stanovnicima nakon krize 2013. Konkretno, ciljevi su Skrbničkog fonda EU-a Bêkou omogućiti pristup osnovnim uslugama (u prvom redu zdravstvo, vodoopskrba i sanitarni uvjeti), podržati gospodarski oporavak i otvaranje radnih mjesta te promicati socijalnu koheziju i pomirenje.

Upravljanje

Skrbničkim fondom EU-a Bêkou upravlja Komisija, koja ima i funkciju tajništva njegovih dvaju upravljačkih tijela: odbora i operativnog odbora skrbničkog fonda. Odbor i Operativni odbor Skrbničkog fonda EU-a Bêkou sastoji se od predstavnika donatora, Komisije i Europskog parlamenta, predstavnika tijela Srednjoafričke Republike i promatrača. Pravila o sastavu odbora i njegova interna pravila utvrđena su u osnivačkom sporazumu skrbničkog fonda Unije.

Glavna je zadaća odbora utvrditi i preispitivati opću strategiju skrbničkog fonda. Operativni odbor zadužen je za odlučivanje o djelovanjima koja se financiraju sredstvima fonda i nadzire njihovu provedbu. Osim toga, odobrava godišnju računovodstvenu dokumentaciju i godišnja izvješća o aktivnostima koje se financiraju sredstvima skrbničkog fonda.

Izvori financiranja

Skrbnički fond EU-a Bêkou financira se doprinosima donatora.

Godišnja računovodstvena dokumentacija

Osnova za pripremu

Pravni okvir i rokovi za pripremu godišnje računovodstvene dokumentacije utvrđeni su u „Sporazumu o osnivanju skrbničkog fonda Europske unije za Srednjoafričku Republiku (Skrbnički fond EU-a Bêkou) i utvrđivanju njegovih internih pravila” („Osnivački sporazum”). U skladu s Osnivačkim sporazumom, godišnja računovodstvena dokumentacija priprema se u skladu s pravilima koja donosi računovodstveni službenik Komisije (računovodstvena pravila EU-a, EAR), koja se temelje na međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (MRSJS).

Računovodstveni službenik

Računovodstveni službenik Komisije djeluje kao računovodstveni službenik skrbničkih fondova Unije. Odgovoran je za utvrđivanje računovodstvenih postupaka i računskog plana koji je zajednički svim skrbničkim fondovima Unije. Unutarnji revizor Komisije, OLAF i Revizorski sud imaju iste ovlasti nad skrbničkim fondovima Unije kakve imaju i nad drugim djelovanjima koja provodi Komisija. Svake se godine provodi neovisna vanjska revizija skrbničkih fondova Unije.

Izrada godišnje računovodstvene dokumentacije

Godišnja računovodstvena dokumentacija obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca i uključuje financijske izvještaje i izvještaje o izvršenju proračuna. Financijski izvještaji i dopunske bilješke sastavljaju se na osnovi računovodstvenog načela nastanka poslovnog događaja, a izvješća o izvršenju proračuna prvenstveno se temelje na novčanim kretanjima.

Postupak od privremene računovodstvene dokumentacije do razrješnice

Reviziju godišnje računovodstvene dokumentacije provodi neovisni vanjski revizor. Privremena računovodstvena dokumentacija koju izrađuje računovodstveni službenik prosljeđuje se do 15. veljače sljedeće godine Operativnom odboru, koji je zatim prosljeđuje revizorskom društvu koje subjekt odabere na temelju natječaja. Nakon revizije računovodstveni službenik izrađuje konačnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju i podnosi je Operativnom odboru na odobrenje (članak 8.3.4. točka (c)).

Godišnja računovodstvena dokumentacija Skrbničkog fonda EU-a Bêkou konsolidirana je u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Europskog razvojnog fonda.

Najvažnija operativna postignuća

Postignuća godine

EU je svoj prvi skrbnički fond, pod nazivom Bêkou (što na jeziku sango znači „nada”), osnovao u srpnju 2014. kako bi pomogao Srednjoafričkoj Republici i njezinim stanovnicima nakon krize 2013. Ciljevi su Skrbničkog fonda EU-a Bêkou omogućiti pristup osnovnim uslugama (u prvom redu zdravstvo, vodoopskrba i sanitarni uvjeti) te promicati ruralni razvoj, gospodarski oporavak i pomirenje. Skrbnički fond EU-a Bêkou od svojeg je osnivanja financirao 119 projekata u okviru 22 programa i donio koristi za više od polovinu stanovnika Srednjoafričke Republike.

Srednjoafrička Republika i dalje je nestabilna država u svakom smislu, a posebno u pogledu upravljanja i dostupnosti lokalnih resursa (ljudskih, tehničkih, financijskih itd.) za suočavanje s razvojnim izazovima.

Sigurnosna situacija poboljšava se, a nasilje među oružanim skupinama smanjuje. Međutim, destabilizacija susjednih zemalja povećava nestabilnost u zemlji zbog priljeva sudanskih izbjeglica. Čad i Srednjoafrička Republika u listopadu su sklopili sporazum o zajedničkoj zaštiti svojih zajedničkih granica. Oko 20 % stanovništva Srednjoafričke Republike i dalje je raseljeno, stoga je potreba za humanitarnom pomoći i dalje velika.

Zbog slaboga gospodarskog rasta drastično su se smanjili državni prihodi. Međutim, dijalog s Međunarodnim monetarnim fondom (IMF) ipak se održava.

Politički život 2025. obilježit će lokalni i predsjednički izbori, koji su u više navrata odgađani.

Poslovanje Skrbničkog fonda Bêkou preneseno je na Delegaciju u Srednjoafričkoj Republici, no financiranje i ugovaranje i dalje su centralizirani u Bruxellesu.

Najvažnija postignuća u posebnim prioritetnim područjima

Najvažnija postignuća 2024. navedena u nastavku odražavaju glavne posebne ciljeve/područja intervencije Skrbničkog fonda.

U području pristupa uslugama, Skrbnički fond Bêkou nastavio je podupirati sektor zdravstva i sektor vodoopskrbe, sanitarnih usluga i higijene. U 2024. dodatnih je 107 842 osoba dobilo bolji pristup vodi, higijenskim i sanitarnim uslugama (EHA – pokazatelj 1.1.), čime je od početka djelovanja Fonda broj korisnika narastao na ukupno 1 177 587. Riječ je o prekoračenju od 5 % u odnosu na početnu ciljnu vrijednost.

Zbog zaključenja projekata povezanih s trećim potprogramom programa HEALTH liječnička savjetovanja i zdravstvene intervencije (pokazatelj 1.2.) tijekom godine pružene su manjem broju osoba (53 264). Međutim, s ukupno 9 132 811 korisnika u odnosu na ciljnu vrijednost od 7 915 873 cilj je premašen za 15 %. Ove godine prestale su aktivnosti u okviru posljednja dva projekta u području zdravlja (RESULDE ALIMA i GENRE III IRC).

Od 2023. do 2024. broj korisnika aktivnosti povećanja pismenosti znatno se povećao u odnosu na početnu ciljnu vrijednost (+35 %), i to sa 17 105 na 23 054.

U području socijalne kohezije većina aktivnosti provedenih uz podršku Skrbničkog fonda EU-a Bêkou imala je za cilj ojačati položaj žena i suzbiti rodno uvjetovano nasilje te ojačati ulogu medija u zemlji.

U 2024. 15 741 djevojčica ili žena sudjelovala je u aktivnostima socioekonomskog osnaživanja, što znači da je broj korisnica porastao na 173 109 i znatno premašio izvornu ciljnu vrijednost (+380 %). U okviru Skrbničkog fonda Bêkou ove su godine podržane 2 494 osobe koje su preživjele rodno uvjetovano nasilje (pokazatelj 2.2.), što je ukupno 16 769 osoba od planiranih 133 943. Stoga stopa ostvarenosti tog cilja iznosi samo 13 %.

U okviru „aktivnosti 2.4. (izgradnja građanskog mira nakon sukoba i/ili sprečavanje sukoba)" potporu je primilo još 36 870 osoba, što je ukupno 418 581 osoba (+172 %) od osnivanja fonda.

U području potpore oporavku gospodarskih i proizvodnih sektora Skrbnički fond EU-a Bêkou doprinio je razvoju proizvodne i samoopskrbne poljoprivrede podupiranjem skupina poljoprivrednika i maloposjednika, poticanjem otvaranja radnih mjesta (radno intenzivan rad, strukovno osposobljavanje, razvoj dohodovnih djelatnosti) i olakšavanjem pristupa financijskim uslugama za mala poduzeća i pojedince.

Ove godine ostvareno je malo postignuća za taj cilj jer je većina projekata dovršena. I dalje postoji povećanje od 2 % (1 471) osoba koje su primile potporu za pokretanje dohodovne djelatnosti. Tijekom godine 6 263 osoba sudjelovalo je u aktivnostima strukovnog osposobljavanja (pokazatelj 3.6.), što je povećanje od 6 % u odnosu na prethodnu godinu. U okviru projekta DEVRUR II, koji provodi Enabel, osposobljeno je 6 220 osoba.

Ruralnim projektom PAPEUR (ITC) nastavilo se podupirati 35 zadruga osnovanih 2022.

Proračun i izvršenje proračuna

Do kraja 2024. doprinosi Skrbničkom fondu EU-a Bêkou iznosili su više od 310 milijuna EUR, kao i 2023., a ostvareno je i 2 milijuna EUR drugih prihoda od kamata. Preuzimanje obveza i sklapanje ugovora za sve primljene doprinose za Skrbnički fond dovršeno je 31. prosinca 2021., osim za sredstva rezervirana za praćenje, evaluaciju, reviziju i komunikaciju, za koja se ugovori mogu sklopiti i nakon tog datuma.

Ugovarateljima je 2024. isplaćeno više od 7 milijuna EUR, što znači da je od osnivanja Skrbničkog fonda EU-a Bêkou ukupni iznos isplata dosegnuo više od 290 milijuna EUR.

U 2024. u tijeku je bilo 11 ugovora s ukupnim proračunom od oko 81 milijun EUR. Među njima je osam operativnih projekata i jedan projekt tehničke pomoći.

Učinak aktivnosti u financijskim izvještajima

U financijskim izvještajima učinak navedenih aktivnosti najvidljiviji je u sljedećim područjima:

— pretfinanciranje: smanjilo se za 1 126 000 EUR zbog likvidacije Skrbničkog fonda i posljedičnog smanjenja broja novih ugovora: 2024. potpisano je samo 5 ugovora povezanih s revizijom, evaluacijom i komunikacijskim aktivnostima, u vrijednosti od 167 000 EUR,

— financijske obveze: smanjile su se za 6 893 000 EUR uglavnom zbog izostanka novčanih doprinosa tijekom godine,

— rashodi poslovanja: smanjili su se za 17 968 000 EUR zbog tekuće likvidacije Skrbničkog fonda, što je dovelo do smanjenja broja otvorenih ugovora, a time i do smanjenja rashoda.

BILANCA

u tisućama EUR

	31.12.2024.	31.12.2023.
DUGOTRAJNA IMOVINA		
Pretfinanciranje	–	–
	–	–
KRATKOTRAJNA IMOVINA		
Pretfinanciranje	*2 619*	*3 745*
Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	*2 267*	*3 462*
Novac i novčani ekvivalenti	*23 465*	*28 420*
	28 350	**35 627**
UKUPNA IMOVINA	**28 350**	**35 627**

u tisućama EUR

	31.12.2024.	31.12.2023.
DUGOROČNE OBVEZE		
Financijske obveze	*(24 108)*	*(31 001)*
	(24 108)	**(31 001)**
KRATKOROČNE OBVEZE		
Obveze	*(2 536)*	–
Obračunati rashodi	*(1 707)*	*(4 626)*
	(4 243)	**(4 626)**
UKUPNE OBVEZE	**(28 350)**	**(35 627)**
NETO IMOVINA	–	–

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU

u tisućama EUR

	2024.	2023.
PRIHODI		
Prihodi od nerazmjenskih transakcija		
Prihodi od donacija	*6 894*	*24 550*
Povrat troškova	*183*	*717*
	7 076	**25 268**
Prihodi od razmjenskih transakcija		
Financijski prihodi	*884*	*636*
	884	**636**
Ukupni prihodi	**7 961**	**25 904**
RASHODI		
Rashodi poslovanja	*(6 310)*	*(24 278)*
Financijski troškovi	*(166)*	–
Ostali rashodi	*(1 485)*	*(1 626)*
Ukupni rashodi	**(7 961)**	**(25 904)**
POSLOVNI REZULTAT GODINE	–	–

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

u tisućama EUR

	2024.	2023.
Poslovni rezultat godine	–	–
(Povećanje)/smanjenje iznosa pretfinanciranja	*1 126*	*7 420*
(Povećanje)/smanjenje potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija	*1 196*	*132*
Povećanje/(smanjenje) financijskih obveza	*(6 894)*	*18 450*
Povećanje/(smanjenje) obveza	*2 536*	*(4 563)*
Povećanje/(smanjenje) obračunatih rashoda	*(2 919)*	*2 665*
NETO NOVČANI TOKOVI	**(4 955)**	**24 104**
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	*(4 955)*	*24 104*
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	*28 420*	*4 316*
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	*23 465*	*28 420*

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKOG FONDA EU-a ZA AFRIKU ZA 2024. ([11])

([11]) Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na tisuće eura neki financijski podaci u tablicama u nastavku možda ne daju točan zbroj.

INFORMACIJE O SKRBNIČKOM FONDU EU-a ZA AFRIKU

Opće informacije o skrbničkim fondovima Unije

Osnivanje

U skladu s člancima 238. i 239. Financijske uredbe koja se primjenjuje na opći proračun Unije ([12]) i člankom 35. Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. Europski razvojni fond ([13]), Europska komisija može osnivati skrbničke fondove Unije za vanjska djelovanja („skrbnički fondovi EU-a"). Skrbnički fondovi Unije osnivaju se na temelju sporazuma sklopljenog s drugim donatorima za djelovanja za pomoć u nuždi i nakon nužde potrebna u svrhu odgovora na krizu ili za tematska djelovanja.

Skrbničke fondove Unije osniva Europska komisija odlukom koju donosi nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Vijećem ili njihova odobrenja. Ta odluka sadržava osnivački sporazum sklopljen s drugim donatorima.

Skrbnički fondovi Unije osnivaju se i izvršavaju pod sljedećim uvjetima:

— postoji dodana vrijednost intervencije Unije: ciljevi skrbničkih fondova Unije, posebno zbog njihova opsega ili potencijalnih učinaka, mogu se bolje postići na razini Unije nego na nacionalnoj razini te se primjenom postojećih instrumenata financiranja ne bi mogli dostatno postići ciljevi politika Unije,

— skrbnički fondovi Unije osiguravaju jasnu političku vidljivost Unije i upravljačke prednosti te bolju kontrolu Unije nad rizicima i isplatama doprinosa Unije i ostalih donatora,

— skrbnički fondovi Unije ne udvostručavaju ostale postojeće kanale financiranja ili slične instrumente bez pružanja ikakve dodatnosti,

— ciljevi skrbničkih fondova Unije usklađeni su s ciljevima instrumenta Unije ili ciljevima proračunske stavke iz koje se financiraju.

Postojeći skrbnički fondovi EU-a

Komisija je dosad osnovala četiri skrbnička fonda EU-a:

— Skrbnički fond EU-a Bêkou, čiji je cilj poduprijeti sve aspekte izlaska Srednjoafričke Republike iz krize i njezinu obnovu. Osnovan je 15. srpnja 2014.

— Skrbnički fond EU-a Madad, regionalni skrbnički fond Europske unije kao odgovor na krizu u Siriji. Osnovan je 15. prosinca 2014.

— Skrbnički fond EU-a za Afriku, krizni skrbnički fond Europske unije za stabilnost i otklanjanje temeljnih uzroka nezakonitih migracija i raseljavanja u Africi. Osnovan je 12. studenog 2015.

— Skrbnički fond EU-a za Kolumbiju, koji podupire provedbu mirovnog sporazuma na početku razdoblja oporavka i stabilizaciju nakon sukoba. Osnovan je 12. prosinca 2016.

Zadaća

Glavni su ciljevi Skrbničkog fonda EU-a za Afriku ojačati sve aspekte stabilnosti i pridonijeti boljem upravljanju migracijama te pokušati otkloniti temeljne uzroke destabilizacije, nasilnog raseljavanja i nezakonitih migracija, posebno promicanjem otpornosti, gospodarskih i jednakih mogućnosti, sigurnosti i razvoja te borbom protiv kršenja ljudskih prava.

([12]) Uredba (EU, Euratom) 2024/2509.
([13]) Uredba Vijeća (EU) 2018/1877.

Glavne operativne aktivnosti

Skrbnički fond Unije prikuplja sredstva od različitih donatora u svrhu financiranja djelovanja na temelju dogovorenih ciljeva. Skrbnički fond EU-a za Afriku djeluje na tri glavna zemljopisna područja, i to na području regije Sahela i jezera Čad, u regiji Roga Afrike te u regiji sjeverne Afrike. Susjedne zemlje zemalja koje ispunjavaju uvjete mogu u određenim slučajevima ostvariti koristi od projekata skrbničkog fonda. Skrbnički fond osnovan je na ograničeno razdoblje kako bi se odgovorilo na kratkoročne i dugoročne izazove u dotičnim regijama.

Upravljanje

Skrbničkim fondom EU-a za Afriku upravlja Komisija, koja ima i funkciju tajništva njegovih dvaju upravljačkih tijela: odbora i operativnog odbora skrbničkog fonda. Članovi Odbora i Operativnog odbora Skrbničkog fonda EU-a za Afriku predstavnici su donatora i Komisije te, u svojstvu promatrača, predstavnici država članica EU-a koje ne doprinose, tijela zemalja koje ispunjavaju uvjete i regionalnih organizacija. Pravila o sastavu odbora i njegova interna pravila utvrđena su u osnivačkom sporazumu skrbničkog fonda Unije.

Glavna je zadaća odbora utvrditi i preispitivati opću strategiju skrbničkog fonda. Operativni odbor zadužen je za odlučivanje o djelovanjima koja se financiraju sredstvima fonda i nadzire njihovu provedbu. Osim toga, odobrava godišnju računovodstvenu dokumentaciju i godišnja izvješća o aktivnostima koje se financiraju sredstvima skrbničkog fonda.

Izvori financiranja

Skrbnički fond EU-a za Afriku financira se doprinosima donatora.

Osnova za pripremu

Pravni okvir i rokovi za pripremu godišnje računovodstvene dokumentacije utvrđeni su u „Ugovoru o osnivanju kriznog skrbničkog fonda Europske unije za stabilnost i otklanjanje temeljnih uzroka nezakonitih migracija i problema raseljenih osoba u Africi i utvrđivanju njegovih internih pravila” („Osnivački sporazum”). U skladu s Osnivačkim sporazumom, godišnja računovodstvena dokumentacija priprema se u skladu s pravilima koja donosi računovodstveni službenik Komisije (računovodstvena pravila EU-a, EAR), koja se temelje na međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (MRSJS).

Računovodstveni službenik

Na temelju Osnivačkog sporazuma računovodstveni službenik Komisije djeluje kao računovodstveni službenik skrbničkog fonda.

Izrada godišnje računovodstvene dokumentacije

Godišnja računovodstvena dokumentacija obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca i uključuje financijske izvještaje i izvještaje o izvršenju proračuna. Financijski izvještaji i dopunske bilješke sastavljaju se na osnovi računovodstvenog načela nastanka poslovnog događaja, a izvješća o izvršenju proračuna prvenstveno se temelje na novčanim kretanjima.

Postupak od privremene računovodstvene dokumentacije do razrješnice

Reviziju godišnje računovodstvene dokumentacije provodi neovisni vanjski revizor. Privremena računovodstvena dokumentacija koju izrađuje računovodstveni službenik prosljeđuje se do 15. veljače sljedeće godine Operativnom odboru, koji je zatim prosljeđuje revizorskom društvu koje subjekt odabere na temelju natječaja. Nakon revizije računovodstveni službenik izrađuje konačnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju i podnosi je Operativnom odboru na odobrenje.

Godišnja računovodstvena dokumentacija Skrbničkog fonda EU-a za Afriku konsolidirana je u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Europskog razvojnog fonda.

Najvažnija operativna postignuća

Postignuća godine

S obzirom na završetak ugovornog razdoblja 31. prosinca 2021., od siječnja 2022. Skrbnički fond EU-a za Afriku nije financirao nove financijske obveze ni dodatne dodjele sredstava iz proračuna. Ugovori se mogu sklapati samo za financijske obveze povezane s administrativnim aktivnostima, kao što su revizije, evaluacije, praćenje i komunikacijske aktivnosti. Programi Skrbničkog fonda EU-a za Afriku nastavit će se provoditi do kraja 2025.

U 2024. Skrbnički fond EU-a za Afriku ponovno se pokazao kao brz i djelotvoran provedbeni instrument, koji olakšava dijalog o politikama s partnerskim afričkim zemljama, primjenjuje inovativne pristupe i ostvaruje konkretne rezultate u trima regijama (Sahel i jezero Čad, Rog Afrike i sjeverna Afrika).

U rujnu 2024. Europski revizorski sud objavio je tematsko izvješće o reviziji Skrbničkog fonda EU-a za Afriku ([14]). Sud je potvrdio da su u okviru Skrbničkog fonda osmišljeni novi pristupi za prikupljanje informacija o glavnim uzrocima nestabilnosti, nezakonitih migracija i raseljavanja, utvrđivanje rizika za ljudska prava u nestabilnom okruženju i izvješćivanje o ukupnim postignućima mjera u okviru tog fonda. Prepoznao je i da je Skrbnički fond pridonio zadržavanju migracija visoko na popisu razvojnih i političkih prioriteta te da je prijavljeno da su u okviru projekata Skrbničnog fonda ostvarena mnoga planirana postignuća, a djelomično i njihovi ciljevi.

Regija Roga Afrike 2024. i dalje je vrlo nestabilna i suočava se s mnogim problemima povezanima s ozbiljnim posljedicama klimatskih promjena, socioekonomskim i političkim preprekama te aktualnim sukobima i sigurnosnim prijetnjama. Osim aktualnog sukoba u Sudanu, i dalje su prisutni unutarnji sukobi u dijelovima Etiopije i nestabilnost u Somaliji, dok posljedice krize na Crvenome moru pogoršavaju inflaciju i nesigurnost na cijelom području. Od listopada 2024. Sudan se bori s najvećom krizom unutarnjeg raseljavanja u svijetu, pri čemu je čak 14 milijuna ljudi bilo prisiljeno pobjeći iz svojih domova i potražiti utočište unutar ili izvan zemlje. To masovno raseljavanje imalo je dalekosežne posljedice za susjedne zemlje. Međutim, primijećeni su i neki pozitivni pomaci, kao što su pristupanje Somalije Istočnoafričkoj zajednici u veljači 2024., IMF-ovo odobrenje financijske potpore etiopskom programu gospodarskih reformi i odlučno vodstvo Kenije u prilagodbi klimatskim promjenama i njihovu ublažavanju.

U toj zahtjevnoj situaciji Skrbnički fond EU-a izvijestio je o znatnom napretku u promicanju gospodarskih mogućnosti i mogućnosti zapošljavanja na Rogu Afrike. Do lipnja 2024. otvoreno je ili podržano ukupno 152 000 radnih mjesta, uključujući 2 471 u prvoj polovini 2024. Osim toga, osnovano je ili podržano 24 091 mikropoduzeće te malo i srednje poduzeće, od čega 314 u 2024. U okviru programâ Skrbničkog fonda oko 750 000 osoba dobilo je pomoć za razvoj dohodovnih djelatnosti. To je posebno koristilo izbjeglicama, od kojih je 12 349 zaposleno na tim otvorenim/podržanim radnim mjestima, a 85 593 primilo je pomoć za razvoj dohodovnih djelatnosti.

Isto tako, u okviru projekata financiranih iz Skrbničnog fonda dosad je osigurano 11 milijuna zdravstvenih usluga kućanstvima, od čega se 99 % odnosi na liječenje. Poboljšan je pristup zdravstvenim ustanovama za 3,67 milijuna ljudi, od čega je u prvoj polovini 2024. koristi imalo oko 59 000 osoba. Izgradnja ili sanacija 1 303 objekta za vodoopskrbu, sanitarne usluge i higijenu bila je najveći pomak u tom pogledu od osnivanja Skrbničkog fonda. Uz to, 3 milijuna ljudi primilo je pomoć u prehrani, uključujući 54 250 u prvoj polovini 2024.

Skrbnički fond EU-a ostvario je znatan napredak u poboljšanju upravljanja migracijama tako što je u prvoj polovini 2024. pružio ključnu pomoć i zaštitu za 3 256 migranata i raseljenih osoba, čime je potpora dosad pružena za gotovo 195 000 pojedinaca. U prvoj polovini 2024. Skrbnički fond EU-a imao je ključnu ulogu i u podupiranju inicijativa za stabilizaciju i izgradnju mira jer su u aktivnostima u području sprečavanja sukoba i promicanja ljudskih prava, posebno u Južnom Sudanu, sudjelovala ukupno 30 162 pojedinca. Time se ukupan broj sudionika povećao na 1,37 milijuna, što doprinosi jačanju mira i političke stabilnosti u cijeloj regiji.

([14]) Tematsko izvješće 17/2024 https://www.eca.europa.eu/en/publications/SR-2024-17.

Regija Sahela i jezera Čad nastavila se 2024. boriti sa sve većom političkom nestabilnošću, sigurnosnim prijetnjama, socioekonomskim izazovima i pojačanim sukobima, zbog čega se još više ljudi suočilo s nesigurnosti opskrbe hranom i prisilnim raseljavanjem. Politički jaz u zapadnoj Africi dodatno se produbio jer su Burkina Faso, Mali i Niger najavili svoje povlačenje iz Gospodarske zajednice zapadnoafričkih država (ECOWAS).

U prvoj polovini 2024. pojačali su se sukobi u zapadnoj Africi, posebno u zemljama središnjeg Sahela i Nigeriji. Ta je eskalacija bila ključan pokretač prisilnog raseljavanja i pogodila 10,1 milijun ljudi (uključujući izbjeglice i interno raseljene osobe) u 12 zemalja regije Sahela i jezera Čad obuhvaćenih Skrbničkim fondom.

Inflacija i deprecijacija valute nastavile su utjecati na velik udio stanovništva, prvenstveno na one najranjivije. Od ožujka do svibnja 2024. s ozbiljnom nesigurnošću opskrbe hranom suočilo se 38 milijuna ljudi u zapadnoj Africi, a očekivalo se da će taj broj između dviju žetvi 2024. porasti na 52 milijuna. Međutim, u toj teškoj situaciji i neovisno o postupnom ukidanju Skrbničkog fonda, a time i drastičnom smanjenju njegovih aktivnih projekata, u prvoj polovini 2024. i dalje se izvješćuje o značajnim rezultatima. Na primjer, od ukupno 831 945 osoba kojima je dosad pružena potpora, u prvoj polovini 2024. 56 549 osoba primilo je pomoć za razvoj dohodovnih djelatnosti, a 2 686 osoba steklo je tehničko i strukovno obrazovanja i osposobljavanja i/ili razvilo vještine, što je ukupno 240 470 osoba.

Uz to, u okviru aktivnosti izgradnje mira ostvarena su znatna postignuća, obuhvaćena su 561 874 sudionika, što je ukupno 7,1 milijun osoba, a 387 osoba osposobljeno je za upravljanje migracijama i njihovu zaštitu, što je ukupno 20 953.

U istom razdoblju u okviru programa financiranih iz Skrbničkog fonda EU-a pružena je pomoć u vezi sa sigurnošću opskrbe hranom za 136 313 osoba (3,6 milijuna ukupno), a 125 910 osoba primilo je pomoć u prehrani (ukupno 2,8 milijuna).

Regija sjeverne Afrike nastavila se 2024. suočavati sa složenim geopolitičkim, socioekonomskim i okolišnim izazovima, što je dodatno oblikovalo migracijske obrasce. Zbog geopolitičke nestabilnosti, kao što su aktualni sukobi u koje su uključeni Izrael, Libanon i Sudan, posljedice agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine i gospodarske krize, pritisak nezakonitih migracija prema Europi ne jenjava. Sjevernoafričke zemlje i dalje su važne zemlje podrijetla, tranzita i odredišta migranata, a neke od njih primaju i velik broj izbjeglica.

U regiji sjeverne Afrike ove je godine još bila u tijeku provedba 31 ugovora u vrijednosti od 301 milijuna EUR (ili 33 % ukupnih obveza iz Skrbničkog fonda u regiji). Te su intervencije od lipnja 2023. do svibnja 2024. pridonijele postizanju konkretnih rezultata na sjeveru Afrike. Unatoč složenom okruženju, naši partneri u okviru Skrbničkog fonda EU-a izvijestili su o poboljšanju pristupa osnovnim socijalnim uslugama za 526 126 osoba, pružanju 95 863 osnovnih socijalnih usluga i pružanju pomoći nakon vraćanja za 3 653 migranta povratnika. Osim toga, informativnim kampanjama obuhvaćena su 150 433 potencijalna migranta, a 16 085 korisnika sudjelovalo je u aktivnostima sprečavanja sukoba i zaštite ljudskih prava. U kontekstu potpore u okviru Skrbničkog fonda EU-a za zapošljavanje i poduzetništvo u regiji sjeverne Afrike otvorena su 2 073 nova radna mjesta, pružena je potpora za 577 mikro, malih i srednjih poduzeća, 3 893 osobe sudjelovale su u programima zakonitih migracija i mobilnosti, a 8 944 prošlo je stručno osposobljavanje.

Proračun i izvršenje proračuna

S obzirom na završetak ugovornog razdoblja 31. prosinca 2021., u 2024. nije bilo novih programa ni dodatnih dodjela sredstava iz proračuna ni za jednu od tri regije Skrbničkog fonda EU-a za Afriku. Ukupan iznos dodijeljen za rashode poslovanja i administrativne rashode od početka djelovanja Skrbničkog fonda EU-a za Afriku iznosi 5 060,13 milijuna EUR. Od početka djelovanja Skrbničkog fonda EU-a za Afriku odobreni su operativni programi u vrijednosti od 1 810 milijuna EUR za regiju Roga Afrike; 2 217,8 milijuna EUR za regiju Sahela i jezera Čad te 907,3 milijuna EUR za regiju sjeverne Afrike.

Uzimajući u obzir neto iznos preuzetih obveza i činjenicu da nije bilo opozvanih sredstava, u 2024. sklopljena su 23 nova ugovora u vrijednosti od 1,8 milijuna EUR. Oni su se odnosili samo na administrativne aktivnosti (revizija, evaluacija, komunikacija i praćenje) jer se od 31. prosinca 2021. operativni programi ili aktivnosti više ne mogu financirati.

Operativna plaćanja 2024. dosegnula su 162,96 milijuna EUR, što je za 169,44 milijuna EUR manje nego 2023. (332,4 milijuna EUR) jer je nekoliko projekata stiglo do kraja razdoblja provedbe.

Učinak aktivnosti u financijskim izvještajima

U financijskim izvještajima učinak navedenih aktivnosti najvidljiviji je u sljedećim područjima:

— pretfinanciranje: smanjilo se za 64 731 000 EUR zbog likvidacije Skrbničkog fonda i posljedičnog smanjenja broja novih ugovora: u 2024. potpisana su samo 23 ugovora, povezana s administrativnim aktivnostima, u vrijednosti od 1,8 milijuna EUR,

— financijske obveze: smanjile su se za 13 216 000 EUR uglavnom zbog činjenice da su uplaćeni doprinosi u godini bili niži od neto rashoda raspodijeljenih donatorima, i

— rashodi poslovanja: smanjili su se za 225 425 000 EUR zbog likvidacije Skrbničkog fonda, što je dovelo do smanjenja broja otvorenih ugovora, a time i do smanjenja rashoda.

BILANCA

u tisućama EUR

	31.12.2024.	31.12.2023.
DUGOTRAJNA IMOVINA		
Financijska imovina	*3 950*	*3 949*
Pretfinanciranje	*–*	*18 254*
	3 950	**22 204**
KRATKOTRAJNA IMOVINA		
Pretfinanciranje	*131 889*	*178 366*
Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	*24 314*	*22 396*
Novac i novčani ekvivalenti	*187 539*	*177 553*
	343 742	**378 315**
UKUPNA IMOVINA	**347 691**	**400 519**
DUGOROČNE OBVEZE		
Financijske obveze	*(251 339)*	*(264 555)*
	(251 339)	**(264 555)**
KRATKOROČNE OBVEZE		
Obveze	*(13 774)*	*(14 261)*
Obračunati rashodi	*(82 578)*	*(121 704)*
	(96 352)	**(135 965)**
UKUPNE OBVEZE	**(347 691)**	**(400 519)**
NETO IMOVINA	–	–

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU

u tisućama EUR

	2024.	2023.
PRIHODI		
Prihodi od nerazmjenskih transakcija		
Prihodi od donacija	*169 603*	*408 274*
Povrat troškova	*245*	*179*
	169 848	**408 453**
Prihodi od razmjenskih transakcija		
Financijski prihodi	*6 690*	*4 865*
Ostali razmjenski prihodi	*13 551*	*13 446*
	20 240	**18 311**
Ukupni prihodi	**190 089**	**426 764**
RASHODI		
Rashodi poslovanja	*(161 869)*	*(387 294)*
Financijski troškovi	*(28)*	*(434)*
Ostali rashodi	*(28 191)*	*(39 036)*
Ukupni rashodi	**(190 089)**	**(426 764)**
POSLOVNI REZULTAT GODINE	–	–

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

u tisućama EUR

	2024.	2023.
Poslovni rezultat godine	–	–
Poslovanje		
(Povećanje)/smanjenje iznosa pretfinanciranja	*64 732*	*122 362*
(Povećanje)/smanjenje potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija	*(1 917)*	*13 517*
Povećanje/(smanjenje) financijskih obveza	*(13 216)*	*(70 236)*
Povećanje/(smanjenje) obveza	*(486)*	*(16 715)*
Povećanje/(smanjenje) obračunatih rashoda	*(39 126)*	*(26 956)*
Investicijske aktivnosti		
Povećanje/smanjenje neizvedene financijske imovine po fer vrijednosti kroz višak ili manjak	–	*(2 007)*
NETO NOVČANI TOKOVI	**9 986**	**19 966**
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	*9 986*	*19 966*
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	*177 553*	*157 587*
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	*187 539*	*177 553*

KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ERF-a I SKRBNIČKIH FONDOVA EU-a ([15])

([15]) Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na milijune eura neki financijski podaci u tablicama u nastavku možda ne daju točan zbroj.

KONSOLIDIRANA BILANCA

u milijunima EUR

	31.12.2024.	31.12.2023.
DUGOTRAJNA IMOVINA		
Financijska imovina	*131*	*91*
Pretfinanciranje	*500*	*592*
Potraživanja od razmjenskih transakcija	*5*	*5*
	637	**689**
KRATKOTRAJNA IMOVINA		
Financijska imovina	*5*	*3*
Pretfinanciranje	*876*	*1 137*
Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	*63*	*50*
Novac i novčani ekvivalenti	*622*	*807*
	1 566	**1 997**
UKUPNA IMOVINA	**2 203**	**2 686**
DUGOROČNE OBVEZE		
Financijske obveze	*(88)*	*(85)*
	(88)	**(85)**
KRATKOROČNE OBVEZE		
Rezervacije	*(2)*	*–*
Obveze	*(272)*	*(406)*
Obračunati rashodi i odgođeni prihodi	*(858)*	*(1 110)*
	(1 132)	**(1 516)**
UKUPNE OBVEZE	**(1 220)**	**(1 600)**
NETO IMOVINA	**983**	**1 086**
SREDSTVA I PRIČUVE		
Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi	*55 704*	*54 566*
Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova	*2 252*	*2 252*
Poslovni rezultat prenesen iz prethodnih godina	*(55 733)*	*(53 484)*
Poslovni rezultat godine	*(1 240)*	*(2 249)*
NETO IMOVINA	**983**	**1 086**

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU

u milijunima EUR

	2024.	2023.
PRIHODI		
Prihodi od nerazmjenskih transakcija		
Aktivnosti povrata	*42*	*15*
Prihodi od donacija skrbničkim fondovima	*59*	*122*
	100	**136**
Prihodi od razmjenskih transakcija		
Financijski prihodi	*26*	*14*
Ostali prihodi	*85*	*56*
	111	**70**
Ukupni prihodi	**211**	**207**
RASHODI		
Instrumenti pomoći	*(1 119)*	*(1 870)*
Rashodi drugih subjekata	*(4)*	*(3)*
Rashodi skrbničkih fondova	*(168)*	*(412)*
Rashodi za sufinanciranje	*(17)*	*(8)*
Financijski troškovi	*(3)*	*(7)*
Ostali rashodi	*(140)*	*(157)*
Ukupni rashodi	**(1 451)**	**(2 456)**
POSLOVNI REZULTAT GODINE	**(1 240)**	**(2 249)**

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

u milijunima EUR

	2024.	2023.
Poslovni rezultat godine	*(1 240)*	*(2 249)*
Poslovanje		
Povećanje kapitala – doprinosi	*1 138*	*1 630*
(Povećanje)/smanjenje iznosa pretfinanciranja	*352*	*486*
(Povećanje)/smanjenje potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija	*(13)*	*18*
Povećanje/(smanjenje) rezervacija	*2*	*2*
Povećanje/(smanjenje) financijskih obveza	*3*	*(18)*
Povećanje/(smanjenje) obveza	*(134)*	*(56)*
Povećanje/(smanjenje) obračunatih rashoda i odgođenih prihoda	*(252)*	*(172)*
Investicijske aktivnosti		
(Povećanje)/smanjenje neizvedene financijske imovine po fer vrijednosti kroz višak ili manjak	*(42)*	*(22)*
NETO NOVČANI TOKOVI	**(185)**	**(382)**

u milijunima EUR

	2024.	2023.
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	(185)	(382)
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	807	1 189
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	622	807

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE

u milijunima EUR

	Kapital fonda – aktivni ERF-ovi (A)	Neupisana sredstva – aktivni ERF-ovi (B)	Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi (C) = (A) – (B)	Kumulativne pričuve (D)	Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova (E)	Ukupna neto imovina (C) + (D) + (E)
STANJE NA DAN 31.12.2022.	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**1 705**
Povećanje kapitala – doprinosi	*(185)*	*(1 815)*	*1 630*	–	–	*1 630*
Zaključenje osmog ERF-a	*(12 164)*	–	*(12 164)*	*12 164*	–	–
Poslovni rezultat godine	–	–	–	*(2 249)*	–	*(2 249)*
STANJE NA DAN 31.12.2023.	**60 607**	**6 040**	**54 566**	**(55 733)**	**2 252**	**1 086**
Povećanje kapitala – doprinosi	*(62)*	*(1 200)*	*1 138*			*1 138*
Poslovni rezultat godine			–	*(1 240)*		*(1 240)*
STANJE NA DAN 31.12.2024.	**60 544**	**4 840**	**55 704**	**(56 973)**	**2 252**	**983**

IZVJEŠTAJ ERF-a O FINANCIJSKOM IZVRŠENJU

SADRŽAJ

Stranica

1. KONTEKST 73
   1.1. PRETHODNI ERF-ovi 73
   1.2. 10. I 11. ERF 74
2. FINANCIJSKO IZVRŠENJE 75
   2.1. FINANCIJSKI REZULTAT 75
   2.2. SREDSTVA 81
   2.3. RASHODI POSLOVANJA I POSEBNI PROGRAMI 81
3. POJMOVNIK 92

1. KONTEKST

ERF je osnovan 1959. i glavni je instrument za pružanje pomoći EU-a u okviru razvojne suradnje s afričkim, karipskim i pacifičkim državama („države AKP-a”) i prekomorskim zemljama i područjima („PZP”). Glavni mu je cilj smanjiti i, u konačnici, iskorijeniti siromaštvo.

ERF je uspostavljen unutarnjim sporazumom predstavnika država članica, a njime upravlja poseban odbor. Sredstva ERF-a čine *ad hoc* doprinosi država članica EU-a, koje odlučuju o ukupnom iznosu sredstava koja će se dodijeliti fondu (u razdoblju od pet godina). Uz navedene doprinose, države članice mogu sklopiti i sporazume o sufinanciranju ili uplatiti dobrovoljne financijske doprinose u ERF. Europska komisija nadležna je za financijsko izvršenje operacija koje se financiraju sredstvima ERF-a. EIB upravlja Investicijskim instrumentom.

ERF je višegodišnji fond. Svaki ERF sklapa se na razdoblje od oko pet godina i uređen je posebnom financijskom uredbom. Unutarnji sporazum o uspostavi 11. ERF-a (2014. – 2020.) stupio je na snagu 1. ožujka 2015. Suradnja s državama AKP-a od 2021. uključena je u Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju. Međutim, projekti koji su već bili u tijeku i koji se financiraju iz ERF-a nastavit će se provoditi na pravnoj osnovi odgovarajućeg ERF-a.

Ovo je izvješće sastavljeno u skladu s člankom 39. Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. ERF ([16]). Sadržava informacije o operacijama rashoda i prihoda ERF-a, s naglaskom na važnim događajima koji su znatno utjecali na financijsko izvršenje u 2024.

Budući da nema tekućih operacija u okviru prethodnih ERF-ova ([17]), u ovom su izvješću navedeni samo iznosi za 10. i 11. ERF.

1.1. PRETHODNI ERF-ovi

Šesti i sedmi ERF

Šesti ERF zaključen je 2006., a sedmi ERF 2008.

U skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (b) Unutarnjeg sporazuma o devetom ERF-u, salda i opozvana sredstva prethodnih ERF-ova prenesena su u deveti ERF.

Osmi i deveti ERF

Osmi ERF financijski je i operativno zaključen 2021. s ukupnim rashodima od 10 374 milijuna EUR. Komisija je državama članicama najavila zaključivanje osmog ERF-a u komunikaciji koja je podnesena Vijeću u listopadu 2021.

Završene su sve aktivnosti osmog ERF-a, provedene su sve provjere i kontrole, a svi su ugovori i financijske odluke zaključeni u računovodstvenoj dokumentaciji ERF-a. Svi nalozi za povrat koji su još bili otvoreni nakon operativnog zaključenja unovčeni su ili se od njih odustalo, s izuzetkom četiri naloga za povrat koje prati Pravna služba Komisije. U skladu s Odlukom Komisije C(2003) 19044 ti nalozi za povrat preneseni su u deveti ERF.

Zaključivanje devetog ERF-a dobro napreduje. Otvoreno je još 8 ugovora, od kojih se šest odnosi na djelovanja u Južnom Sudanu (Odluka Vijeća 2011/315/EU ([18])). Ugovori o tim djelovanjima potpisani su nakon klauzule o vremenskom ograničenju valjanosti devetog ERF-a i bit će zaključeni u utvrđenom roku, čime će se dovršiti aktivnosti i projekti povezani s devetim ERF-om. Potpuno zaključenje devetog ERF-a može se ostvariti tek nakon isteka svih ugovora i dovršetka njihovih evaluacija i revizija.

([16]) Uredba (EU) 2018/1877.
([17]) Osim operacija u Južnom Sudanu.
([18]) Odluka Vijeća 2011/315/EU od 23. svibnja 2011. o dodjeli sredstava preraspoređenih iz projekata u okviru devetog i prethodnih Europskih razvojnih fondova za razvojnu suradnju u Južnom Sudanu SL L 142, 28.5.2011., str. 61, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/315/oj.

U razdoblju 2015. – 2024. Komisija je u šest navrata provela povrat sredstava osmog/devetog ERF-a, u ukupnom iznosu od 1 918,9 milijuna EUR ([19]). Preostali iznos od 6,3 milijuna EUR vraćen je u siječnju 2025. ([20]) u okviru plaćanja prvog obroka doprinosa država članica ERF-u za 2025.

1.2. **10. I 11. ERF**

Sporazum o partnerstvu AKP-EZ (poznat i kao Sporazum iz Cotonoua) potpisan je 23. lipnja 2000. između država članica Europske zajednice i država AKP-a. Stupio je na snagu 1. travnja 2003. i njime je uspostavljen deveti ERF. Sporazum iz Cotonoua izmijenjen je dva puta: prvi put Sporazumom o uspostavi 10. ERF-a potpisanim 25. lipnja 2005. u Luxembourgu, a drugi put Sporazumom o uspostavi 11. ERF-a potpisanim u Ouagadougouu 22. lipnja 2010.

Odluka Vijeća 2011/315/EU od 27. studenog 2001. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja (PZP) Europskoj zajednici („Odluka o prekomorskom pridruživanju") ([21]) stupila je na snagu 2. prosinca 2001. Izmijenjena je 19. ožujka 2007. (Odlukom Vijeća 2007/249/EZ ([22])).

Unutarnji sporazum o financiranju pomoći Zajednice u okviru višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2014. – 2020. u skladu s revidiranim Sporazumom iz Cotonoua, koji su u kolovozu 2013. donijeli predstavnici vlada država članica Europske zajednice, stupio je na snagu u ožujku 2015.

U skladu sa Sporazumom iz Cotonoua, ukupni proračun 10. ERF-a za drugo razdoblje (2008. – 2013.) iznosio je 22 682 milijuna EUR. Od tog iznosa:

— 21 966 milijuna EUR dodijeljeno je državama AKP-a,

— 286 milijuna EUR dodijeljeno je PZP-ovima, i

— 430 milijuna EUR dodijeljeno je Komisiji u okviru rashoda za potporu programiranju i provedbi ERF-a.

Iznos dodijeljen državama AKP-a raspodijeljen je na sljedeći način:

— 17 766 milijuna EUR dodijeljeno je za financiranje nacionalnih i regionalnih okvirnih programa,

— 2 700 milijuna EUR dodijeljeno je za suradnju unutar AKP-a i među regijama, i

— 1 500 milijuna EUR dodijeljeno je za investicijske instrumente.

Veći dio proračuna bio je namijenjen za regionalne programe, čime je veća važnost pridana regionalnoj gospodarskoj integraciji kao osnovnom okviru za nacionalni i lokalni razvoj. U 10. ERF-u prvi su put uvedeni „poticajni iznosi" za svaku zemlju.

U skladu sa Sporazumom iz Cotonoua treće razdoblje (2014. – 2020.) pomoći Zajednice državama AKP-a i prekomorskim zemljama i područjima financira se iz 11. ERF-a u iznosu od 30 506 milijuna EUR, koji se raspodjeljuje na sljedeći način:

— 29 089 milijuna EUR bilo je dodijeljeno državama AKP-a u skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (a) i člankom 2. točkom (d) Unutarnjeg sporazuma, pri čemu je Europska komisija upravljala iznosom od 27 955 milijuna EUR,

— 364,5 milijuna EUR bilo je dodijeljeno PZP-ovima u skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (a) i člankom 3. stavkom 1. Unutarnjeg sporazuma, pri čemu je Europska komisija upravljala dijelom od 359,5 milijuna EUR,

— 1 052,5 milijuna EUR bilo je dodijeljeno Komisiji za financiranje rashoda za programiranje i provedbu 11. ERF-a, u skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (a) Unutarnjeg sporazuma.

([19]) 1 402,57 milijuna EUR u okviru instrumenta za premošćivanje (Odluka Vijeća 2015/0246), 200 milijuna EUR (Odluka Vijeća (EU) 2017/1206), 223 milijuna EUR (Odluka Vijeća (EU) 2020/1708), 43 milijuna EUR (Odluka Vijeća (EU) 2021/1941), 42,5 milijuna (Odluka Vijeća (EU) 2022/2242) i 7,8 milijuna EUR (Odluka Vijeća (EU) 2023/2586).

([20]) Odluka Vijeća (EU) 2024/2906.

([21]) SL L 314, 30.11.2001., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2001/822(1)/oj.

([22]) Odluka Vijeća 2007/249/EZ od 19. ožujka 2007. o izmjeni Odluke 2001/822/EZ o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj zajednici (SL L 109, 26.4.2007., str. 33., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2007/249/oj).

2. FINANCIJSKO IZVRŠENJE

2.1. FINANCIJSKI REZULTAT

KRETANJA ODOBRENIH SREDSTAVA 10. ERF-a

10. ERF

KRETANJA ODOBRENIH SREDSTAVA: 31. prosinca 2024.

ANALIZA SREDSTAVA PO INSTRUMENTU

(u milijunima EUR)

	INSTRUMENT	POČETNI IZNOS ODOBRENIH SREDSTAVA	POVEĆANJA/SMANJENJA KUMULATIVNIH SREDSTAVA NA DAN 31. PROSINCA 2023.	POVEĆANJE ILI SMANJENJE SREDSTAVA U 2024.	Bilješke	SADAŠNJE STANJE ODOBRENIH SREDSTAVA
	Sufinanciranje	***0***	***202***			***202***
	Redoviti doprinosi država članica	***21 326***	***(621)***	***(89)***		***20 616***
ACP	**MEĐUZBROJ AKP**	**21 326**	**(419)**	**(89)**		**20 818**
	Redoviti doprinosi država članica	***0***	***239***	***(3)***		***236***
OCT	**MEĐUZBROJ PZP**	**0**	**239**	**(3)**		**236**
	UKUPNO 10. ERF	**21 326**	**(180)**	**(92)**		**21 054**

KRETANJA ODOBRENIH SREDSTAVA 11. ERF-a

11. ERF

KRETANJA ODOBRENIH SREDSTAVA: 31. prosinca 2024.

ANALIZA SREDSTAVA PO INSTRUMENTU

(u milijunima EUR)

	INSTRUMENT	POČETNI IZNOS ODOBRENIH SREDSTAVA	POVEĆANJA/SMANJENJA KUMULATIVNIH SREDSTAVA NA DAN 31. PROSINCA 2023.	POVEĆANJE ILI SMANJENJE SREDSTAVA U 2024.	Bilješke	SADAŠNJE STANJE ODOBRENIH SREDSTAVA
AKP	***Sufinanciranje***	***0***	***89***	***2***		***91***
	Unutarnji sporazumi EK-a o razini usluga	***0***	***1***			***1***
	Redoviti doprinosi država članica	***30 060***	***(896)***	***41***		***29 205***
	MEĐUZBROJ AKP	**30 060**	**(805)**			**29 297**
PZP	***Sufinanciranje***	***0***	***0***			***0***
	Unutarnji sporazumi EK-a o razini usluga	***0***	***0***			***0***
	Redoviti doprinosi država članica	***0***	***351***	***3***		***354***
	MEĐUZBROJ PZP	**0**	**351**			**354**
	UKUPNO 11. ERF	30 060	(455)	45		29 651

KRETANJA OBVEZA, NAMJENSKIH SREDSTAVA I PLAĆANJA ZA 10. ERF

AGREGIRANA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA ERF-a NA DAN 31. PROSINCA 2024.

VRSTA POMOĆI

AKP + PZP – 10. ERF

(u milijunima EUR)

		SREDSTVA	ODLUKE			NAMJENSKA SREDSTVA			PLAĆANJA		
			AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
AKP	**Redoviti doprinosi država članica**										
	Dodijeljeno										
	Omotnica A – nacionalne dodjele	12 280	12 268	(20)	100 %	12 255	(9)	100 %	12 201	2	100 %
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	**12 280**	**12 268**	**(20)**	**100 %**	**12 255**	**(9)**	**100 %**	**12 201**	**2**	**100 %**
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA B – NACIONALNE DODJELE	**1 960**	**1 960**	**(2)**	**100 %**	**1 960**	**(1)**	**100 %**	**1 960**	**(1)**	**100 %**
	MEĐUZBROJ: SIGURNOST OPSKRBE HRANOM	**343**	**482**	**(2)**	**141 %**	**483**	**1**	**100 %**	**355**	**49**	**74 %**
	MEĐUZBROJ: TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA	**526**	**526**	0	**100 %**	**526**	0	**100 %**	**522**		**99 %**
	MEĐUZBROJ: DODJELE UNUTAR AKP-a	**3 582**	**3 579**	**(17)**	**100 %**	**3 561**	**(12)**	**99 %**	**3 491**	**108**	**98 %**
	MEĐUZBROJ: REGIONALNE DODJELE	**1 924**	**1 763**	**(29)**	**92 %**	**1 755**	**(12)**	**100 %**	**1 695**	**3**	**97 %**
	Sufinanciranje										
	Dodijeljeno										
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	**185**	**175**	**(0)**	**95 %**	**175**	**0**	**100 %**	**175**	**2**	**100 %**

(u milijunima EUR)

		SREDSTVA	ODLUKE			NAMJENSKA SREDSTVA			PLAĆANJA		
			AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
	MEĐUZBROJ: TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA	**5**	**5**	0	**110 %**	**5**	0	**100 %**	**5**		**100 %**
	MEĐUZBROJ: DODJELE UNUTAR AKP-a	**12**	**11**		**91 %**	**11**		**100 %**	**11**		**100 %**
	Pričuva koja se ne može mobilizirati										
	Pričuve										
	MEĐUZBROJ: PRIČUVA OSMOG/DEVETOG ERF-a KOJA SE NE MOŽE MOBILIZIRATI	**1**									
	Redoviti doprinosi država članica										
	Dodijeljeno										
	Omotnica A – nacionalne dodjele	182	182	(3)	100 %	180	(2)	98 %	172	0	96 %
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	**182**	**182**	**(3)**	**100 %**	**180**	**(2)**	**98 %**	**172**	**0**	**96 %**
PZP	**MEĐUZBROJ: OMOTNICA B – NACIONALNE DODJELE**	**14**	**14**		**100 %**	**14**		**100 %**	**14**		**100 %**
	MEĐUZBROJ: TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA	**5**	**5**		**100 %**	**5**		**100 %**	**5**		**100 %**
	MEĐUZBROJ: REGIONALNE DODJELE	**34**	**34**	0	**100 %**	**34**	0	**99 %**	**34**		**100 %**
	UKUPNO: AKP + PZP (UKLJ. PRIČUVE) (A + B)	**21 054**	**21 005**	**(73)**	**100 %**	**20 964**	**(35)**	**100 %**	**20 640**	**163**	**98 %**

KRETANJA OBVEZA, NAMJENSKIH SREDSTAVA I PLAĆANJA ZA 11. ERF

AGREGIRANA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA ERF-a NA DAN 31. PROSINCA 2024.

VRSTA POMOĆI

AKP + PZP – 11. ERF

(u milijunima EUR)

		SREDSTVA	ODLUKE			NAMJENSKA SREDSTVA			PLAĆANJA		
			AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
AKP	**Redoviti doprinosi država članica**										
	Dodijeljeno										
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	**15 218**	**15 132**	**(197)**	**99 %**	**14 803**	**80**	**98 %**	**12 828**	**704**	**87 %**
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA B – NACIONALNE DODJELE	**1 056**	**1 056**	**(4)**	**100 %**	**1 052**	**(1)**	**100 %**	**1 023**	**15**	**97 %**
	MEĐUZBROJ: INSTRUMENT ZA PREMOŠĆIVANJE	**0**									
	MEĐUZBROJ: SIGURNOST OPSKRBE HRANOM	**112**	**112**	0	**100 %**	**112**	0	**100 %**	**42**	**2**	**38 %**
	MEĐUZBROJ: TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA	**1 075**	**1 064**	**(2)**	**99 %**	**1 060**	**(2)**	**100 %**	**968**	**10**	**91 %**
	MEĐUZBROJ: DODJELE UNUTAR AKP-a	**3 961**	**3 859**	**(35)**	**97 %**	**3 934**	**8**	**102 %**	**3 515**	**175**	**89 %**
	MEĐUZBROJ: REGIONALNE DODJELE	**7 213**	**7 168**	**(59)**	**99 %**	**7 082**	**(8)**	**99 %**	**6 220**	**256**	**88 %**

(u milijunima EUR)

	SREDSTVA	ODLUKE			NAMJENSKA SREDSTVA			PLAĆANJA		
		AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%
	(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
Sufinanciranje										
Dodijeljeno										
MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	**46**	**45**	**(0)**	**99 %**	**45**	**(0)**	**100 %**	**43**	**4**	**97 %**
MEĐUZBROJ: TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA	**4**	**4**		**100 %**	**4**	0	**100 %**	**4**		**100 %**
MEĐUZBROJ: DODJELE UNUTAR AKP-a	**33**	**33**	**(0)**	**100 %**	**33**	0	**100 %**	**29**	**1**	**89 %**
MEĐUZBROJ: REGIONALNE DODJELE	**10**	**6**		**60 %**	**6**	0	**100 %**	**6**		**100 %**
Pričuva koja se ne može mobilizirati										
Pričuve										
MEĐUZBROJ: PRIČUVA 10. ERF-a KOJA SE NE MOŽE MOBILIZIRATI	**193**									
MEĐUZBROJ: PRIČUVA 11. ERF-a KOJA SE NE MOŽE MOBILIZIRATI	**376**									
Unutarnji sporazumi EK-a o razini usluga										
Pričuve										
MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	**1**	**1**		**52 %**	**1**		**100 %**	**1**		**100 %**

(u milijunima EUR)

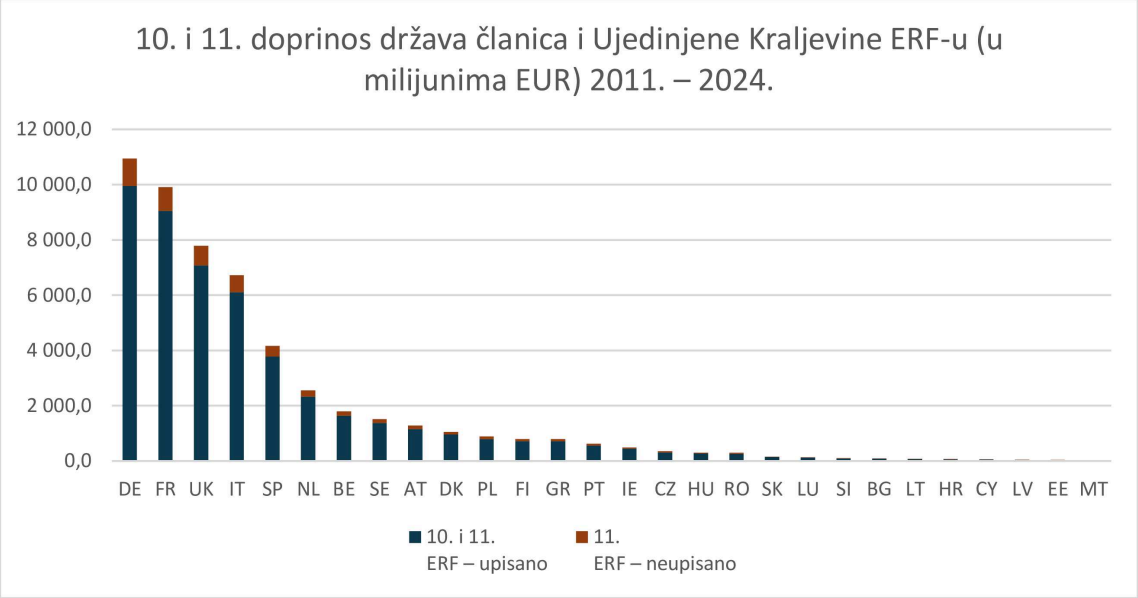
		SREDSTVA	ODLUKE			NAMJENSKA SREDSTVA			PLAĆANJA		
			AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
	Redoviti doprinosi država članica										
	Dodijeljeno										
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	**211**	**211**	**(0)**	**100 %**	**194**	0	**92 %**	**193**	**0**	**100 %**
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA B – NACIONALNE DODJELE	**12**	**12**	**(0)**	**99 %**	**12**	**(0)**	**100 %**	**12**		**100 %**
	MEĐUZBROJ: TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA	7	7	0	**100 %**	**6**	**(0)**	**95 %**	**6**	**0**	**98 %**
PZP	**MEĐUZBROJ: REGIONALNE DODJELE**	**102**	**102**	0	**100 %**	**102**	**(0)**	**99 %**	**84**	**15**	**83 %**
	Pričuva koja se ne može mobilizirati										
	Pričuve										
	MEĐUZBROJ: PRIČUVA 10. ERF-a KOJA SE NE MOŽE MOBILIZIRATI	**19**									
	MEĐUZBROJ: PRIČUVA 11. ERF-a KOJA SE NE MOŽE MOBILIZIRATI	**3**									
	UKUPNO: AKP + PZP (UKLJ. PRIČUVE) (A + B)	**29 651**	**28 809**	**(297)**	**97 %**	**28 444**	**77**	**99 %**	**24 973**	**1 182**	**88 %**

2.2. **SREDSTVA**

Vrsta prihoda

Glavna sredstva ERF-a proizlaze iz doprinosa država članica. Europska komisija i EIB tri puta godišnje pozivaju države članice da uplate doprinos u ERF. Iznos doprinosa upisanih svake godine odgovara iznosu koji treba platiti te godine.

Pregled doprinosa po državama članicama

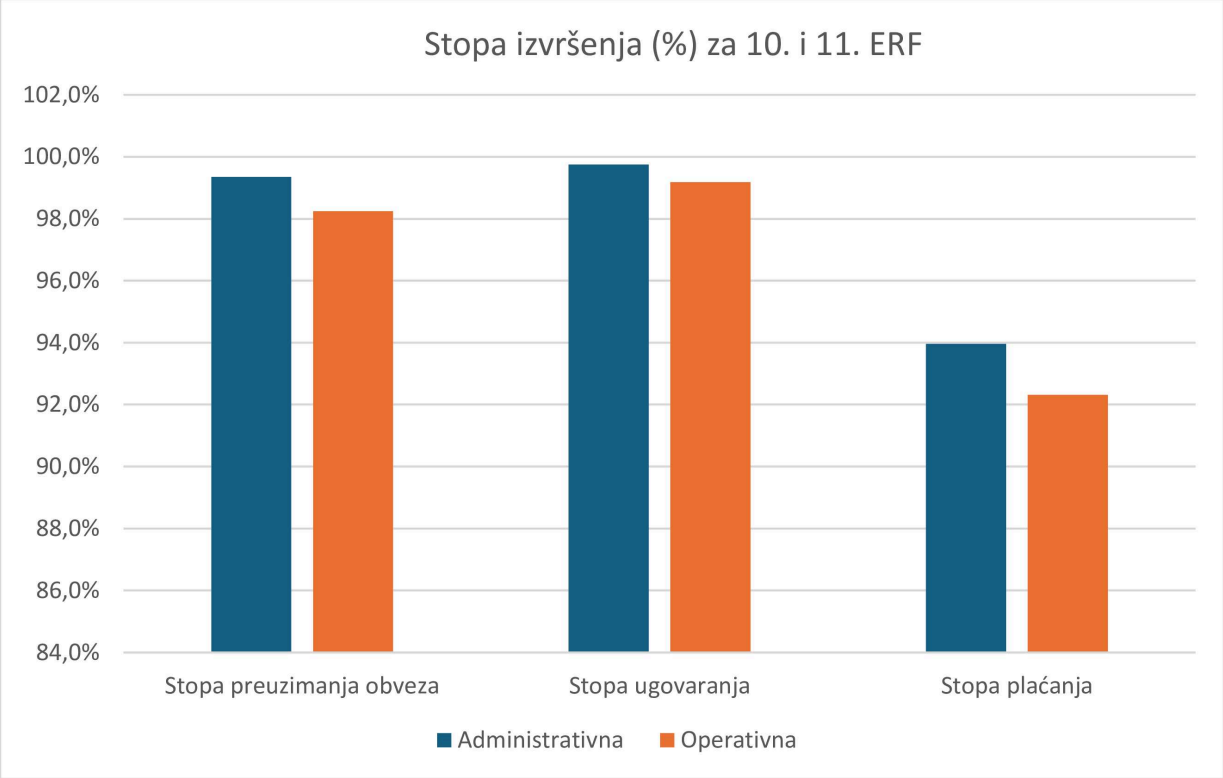
2.3. **RASHODI POSLOVANJA I POSEBNI PROGRAMI**

Vrsta rashoda

Iznos dostupan u okviru višegodišnjeg financijskog okvira sastoji se od sredstava koja se dodjeljuju Komisiji za pokriće rashoda za potporu (3 %) i od sredstava koja se dodjeljuju za provedbu projekata ERF-a (97 %). Iznosi se utvrđuju pojedinačnim unutarnjim sporazumima i mogu se povećati dobrovoljnim doprinosima i prihodima ostvarenima od operacija.

Raščlamba preuzetih obveza, ugovorenih iznosa i plaćenih iznosa po vrsti rashoda:

	OPERATIVNA PROVEDBA TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA (10. i 11. ERF)									
	SREDSTVA	ODLUKE			NAMJENSKA SREDSTVA			PLAĆANJA		
		AGREGI-RANO	GODIŠNJE	%	AGREGI-RANO	GODIŠNJE	%	AGREGI-RANO	GODIŠNJE	%
	(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA: 10. + 11. ERF	**1 621**	**1 610**	**(2)**	**99,3 %**	**1 606**	(2)	**99,8 %**	**1 509**	**10**	**94,0 %**
OPERATIVNA PROVEDBA (A + B): 10. I 11. ERF	**50 705**	**49 815**	**(370)**	**98,2 %**	**49 409**	42	**99,2 %**	**45 612**	**1 345**	**92,3 %**

Stopa izvršenja (%) za 10. i 11. ERF
102,0%
100,0%
98,0%
96,0%
94,0%
92,0%
90,0%
88,0%
86,0%
84,0%
Stopa preuzimanja obveza
Stopa ugovaranja
Stopa plaćanja
Administrativna
Operativna

Raščlamba preuzetih obveza, ugovorenih iznosa i plaćenih iznosa po regiji i zemlji

KUMULATIVNA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA ERF-a NA DAN 31. PROSINCA 2024. PO ZEMLJAMA (% ODOBRENIH SREDSTAVA)								
10. + 11. ERF		UKUPNO 10. i 11. ERF (u milijunima EUR)						
Kumulativno za 2024.		Odobrena sredstva	Odluke	Postotak odobrenih sredstava	Namjenska sredstva	Postotak odobrenih sredstava	Plaćanja	Postotak odobrenih sredstava
	Opća / administrativna omotnica / kamate	**1 627**	1 612	99 %	1 613	99 %	1 506	93 %
	Pričuva / Nije raspodijeljeno po zemlji	**3 123**	2 553	82 %	2 553	82 %	2 553	82 %
	Sve države AKP-a	**4 751**	**4 165**	**88 %**	**4 166**	**88 %**	**4 059**	**85 %**
AKP	**Angola**	**346**	346	100 %	344	99 %	321	93 %
	Benin	**734**	732	100 %	731	99 %	692	94 %
	Bocvana	**126**	126	100 %	126	100 %	126	99 %
	Burkina Faso	**1 296**	1 296	100 %	1 294	100 %	1 262	97 %
	Burundi	**566**	566	100 %	562	99 %	546	96 %
	Kamerun	**520**	520	100 %	519	100 %	489	94 %
	Cabo Verde	**144**	144	100 %	144	100 %	144	100 %
	Komori	**77**	77	100 %	76	98 %	73	95 %
	Kongo (Brazzaville)	**163**	163	100 %	160	98 %	144	88 %
	Kongo (Demokratska Republika)	**1 402**	1 400	100 %	1 376	98 %	1 274	91 %
	Côte d'Ivoire	**702**	702	100 %	701	100 %	681	97 %
	Džibuti	**175**	175	100 %	173	99 %	164	94 %
	Eritreja	**215**	215	100 %	215	100 %	165	77 %
	Etiopija	**1 598**	1 596	100 %	1 592	100 %	1 415	89 %
	Gabon	**33**	33	100 %	33	99 %	31	93 %
	Gambija	**302**	302	100 %	301	100 %	285	94 %
	Gana	**785**	785	100 %	782	100 %	737	94 %
	Gvineja Bisau	**186**	184	99 %	182	98 %	177	95 %

KUMULATIVNA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA ERF-a NA DAN 31. PROSINCA 2024. PO ZEMLJAMA (% ODOBRENIH SREDSTAVA)								
10. + 11. ERF		UKUPNO 10. i 11. ERF (u milijunima EUR)						
Kumulativno za 2024.		Odobrena sredstva	Odluke	Postotak odobrenih sredstava	Namjenska sredstva	Postotak odobrenih sredstava	Plaćanja	Postotak odobrenih sredstava
	Gvineja (Conakry)	**500**	500	100 %	494	99 %	441	88 %
	Mauricijus	**82**	82	100 %	82	100 %	82	100 %
	Kenija	**859**	853	99 %	850	99 %	777	90 %
	Lesoto	**249**	248	99 %	247	99 %	205	82 %
	Liberija	**486**	485	100 %	474	97 %	451	93 %
	Madagaskar	**782**	779	100 %	752	96 %	631	81 %
	Malavi	**1 018**	1 018	100 %	1 009	99 %	912	90 %
	Mali	**1 395**	1 393	100 %	1 387	99 %	1 246	89 %
	Mauritanija	**343**	343	100 %	341	99 %	332	97 %
	Mozambik	**1 451**	1 440	99 %	1 410	97 %	1 188	82 %
	Namibija	**187**	187	100 %	181	97 %	173	93 %
	Niger	**1 262**	1 262	100 %	1 258	100 %	1 250	99 %
	Nigerija	**1 098**	1 088	99 %	1 086	99 %	1 037	95 %
	Uganda	**982**	930	95 %	923	94 %	845	86 %
	Srednjoafrička Republika	**610**	609	100 %	609	100 %	592	97 %
	Ruanda	**833**	831	100 %	831	100 %	823	99 %
	Sveti Toma i Prinsipe	**55**	55	99 %	53	96 %	51	91 %
	Senegal	**663**	663	100 %	659	99 %	632	95 %
	Sejšeli	**22**	22	100 %	22	100 %	22	100 %
	Sijera Leone	**655**	655	100 %	646	99 %	617	94 %
	Somalija	**898**	896	100 %	894	100 %	891	99 %
	Sudan	**298**	298	100 %	298	100 %	298	100 %

KUMULATIVNA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA ERF-a NA DAN 31. PROSINCA 2024. PO ZEMLJAMA (% ODOBRENIH SREDSTAVA)								
10. + 11. ERF		UKUPNO 10. i 11. ERF (u milijunima EUR)						
Kumulativno za 2024.		Odobrena sredstva	Odluke	Postotak odobrenih sredstava	Namjenska sredstva	Postotak odobrenih sredstava	Plaćanja	Postotak odobrenih sredstava
	Južni Sudan	**91**	91	100 %	91	100 %	91	100 %
	Esvatini	**123**	123	100 %	121	99 %	111	91 %
	Tanzanija	**1 171**	1 171	100 %	1 162	99 %	1 094	93 %
	Čad	**935**	935	100 %	913	98 %	818	87 %
	Togo	**376**	374	99 %	372	99 %	361	96 %
	Zambija	**827**	826	100 %	804	97 %	709	86 %
	Zimbabve	**462**	461	100 %	459	99 %	457	99 %
	*** Ukupno Afrika**	**28 086**	27 981	100 %	27 739	99 %	25 863	92 %
	Antigva i Barbuda	**15**	15	100 %	15	100 %	15	98 %
	Barbados	**22**	22	100 %	22	100 %	21	95 %
	Belize	**42**	42	100 %	41	96 %	36	85 %
	Dominika	**41**	40	99 %	40	99 %	40	99 %
	Grenada	**21**	20	99 %	20	98 %	20	98 %
	Gvajana	**79**	79	100 %	78	99 %	77	97 %
	Haiti	**997**	997	100 %	910	91 %	793	80 %
	Jamajka	**235**	235	100 %	233	99 %	226	96 %
	Dominikanska Republika	**281**	281	100 %	279	99 %	279	99 %
	Sveta Lucija	**32**	32	100 %	32	100 %	32	100 %
	Sveti Kristofor i Nevis	**6**	6	100 %	6	99 %	6	99 %
	Sveti Vincent i Grenadini	**26**	26	99 %	26	98 %	22	83 %
	Surinam	**27**	27	100 %	27	99 %	26	96 %

KUMULATIVNA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA ERF-a NA DAN 31. PROSINCA 2024. PO ZEMLJAMA (% ODOBRENIH SREDSTAVA)								
10. + 11. ERF		UKUPNO 10. i 11. ERF (u milijunima EUR)						
Kumulativno za 2024.		Odobrena sredstva	Odluke	Postotak odobrenih sredstava	Namjenska sredstva	Postotak odobrenih sredstava	Plaćanja	Postotak odobrenih sredstava
	Trinidad i Tobago	**28**	28	100 %	28	99 %	27	94 %
	*** Ukupno Karibi**	**1 853**	1 852	100 %	1 758	95 %	1 619	87 %
	Fidži	**48**	48	100 %	48	100 %	48	100 %
	Cookovi Otoci	**5**	5	100 %	5	100 %	5	100 %
	Salomonovi Otoci	**68**	66	97 %	66	96 %	62	91 %
	Kiribati	**42**	42	100 %	41	99 %	39	93 %
	Maršalovi Otoci	**17**	17	100 %	17	100 %	17	100 %
	Mikronezija	**23**	23	100 %	22	97 %	18	78 %
	Nauru	**4**	4	100 %	4	100 %	4	100 %
	Niue	**3**	3	100 %	3	100 %	3	100 %
	Palau	**5**	4	70 %	4	70 %	4	70 %
	Papua Nova Gvineja	**239**	239	100 %	233	97 %	215	90 %
	Samoa	**67**	67	100 %	67	100 %	66	100 %
	Timor-Leste	**167**	167	100 %	166	99 %	159	95 %
	Tonga	**28**	28	100 %	28	100 %	28	100 %
	Tuvalu	**13**	13	100 %	13	100 %	13	100 %
	Vanuatu	**55**	55	100 %	54	99 %	52	94 %
	*** Ukupno Pacifik**	**783**	780	100 %	771	98 %	733	94 %
	Dodjele unutar AKP-a	**8 025**	7 916	99 %	7 970	99 %	7 305	91 %
	PALOP (afričke zemlje u kojima se govori portugalski)	**60**	59	98 %	59	98 %	58	96 %
	Južnoafrička regija 10. ERF	**129**	129	100 %	129	100 %	127	98 %
	Srednjoafrička regija	**552**	547	99 %	543	98 %	438	79 %

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

KUMULATIVNA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA ERF-a NA DAN 31. PROSINCA 2024. PO ZEMLJAMA (% ODOBRENIH SREDSTAVA)								
10. + 11. ERF		UKUPNO 10. i 11. ERF (u milijunima EUR)						
Kumulativno za 2024.		Odobrena sredstva	Odluke	Postotak odobrenih sredstava	Namjenska sredstva	Postotak odobrenih sredstava	Plaćanja	Postotak odobrenih sredstava
	Istočnoafrička i južnoafrička regija	**3 059**	3 020	99 %	2 970	97 %	2 522	82 %
	Zapadnoafrička regija	**1 936**	1 922	99 %	1 911	99 %	1 688	87 %
	Karipska regija	**536**	533	99 %	526	98 %	421	79 %
	Pacifička regija	**322**	318	99 %	298	93 %	244	76 %
	*** Ukupno regionalna suradnja – AKP**	**14 619**	14 445	99 %	14 406	99 %	12 803	88 %
	AKP	**50 091,33**	**49 222,97**	**98 %**	**48 839,57**	**98 %**	**45 076,97**	**90 %**
PZP	**Pričuva / Nije raspodijeljeno po zemlji / državnom području**	**33**	12	35 %	11	34 %	11	34 %
	Svi PZP-ovi	**33**	12	35 %	11	34 %	11	34 %
	Angvila	**27**	27	100 %	27	100 %	27	100 %
	Falklandski Otoci	**10**	10	100 %	10	100 %	10	100 %
	Otoci Pitcairn	**5**	5	100 %	5	100 %	5	100 %
	Otoci Turks i Caicos	**32**	32	100 %	32	100 %	32	100 %
	Britanski Djevičanski Otoci	**2**	2	93 %	2	93 %	2	93 %
	Montserrat	**33**	33	100 %	33	100 %	33	100 %
	Sveta Helena	**38**	38	100 %	38	100 %	38	100 %
	*** Ukupno britanski PZP-ovi**	**146**	146	100 %	146	100 %	146	100 %
	Nizozemski Antili	**38**	38	100 %	20	54 %	20	54 %
	Nizozemski Antili – Bonaire	**4**	4	100 %	4	98 %	4	97 %
	Nizozemski Antili – Saba	**3**	3	100 %	3	100 %	3	100 %

KUMULATIVNA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA ERF-a NA DAN 31. PROSINCA 2024. PO ZEMLJAMA (% ODOBRENIH SREDSTAVA)								
10. + 11. ERF		UKUPNO 10. i 11. ERF (u milijunima EUR)						
Kumulativno za 2024.		Odobrena sredstva	Odluke	Postotak odobrenih sredstava	Namjenska sredstva	Postotak odobrenih sredstava	Plaćanja	Postotak odobrenih sredstava
	Nizozemski Antili – Sveti Eustazije	**2**	2	100 %	2	100 %	2	100 %
	Aruba	**21**	21	100 %	21	99 %	21	98 %
	Sint Maarten	**14**	14	100 %	13	95 %	5	38 %
	*** Ukupno nizozemski PZP**	**83**	83	100 %	64	78 %	56	68 %
	Wallis i Futuna	**39**	39	100 %	37	95 %	29	76 %
	Mayotte	**29**	29	100 %	29	100 %	29	100 %
	Nova Kaledonija	**50**	50	100 %	50	100 %	50	100 %
	Francuska Polinezija	**50**	50	100 %	49	99 %	49	99 %
	Saint-Pierre-et-Miquelon	**47**	47	100 %	47	100 %	47	100 %
	*** Ukupno francuski PZP**	**214**	214	100 %	212	99 %	204	95 %
	Regija	**137**	137	100 %	136	99 %	118	86 %
	*** Ukupno regionalna suradnja – PZP**	**137**	137	100 %	136	99 %	118	86 %
	PZP	**613,65**	**591,78**	**96 %**	**569,20**	**93 %**	**535,44**	**87 %**
UKUPNO: AKP + PZP		**50 704,99**	**49 814,76**	**98 %**	**49 408,77**	**97 %**	**45 612,40**	**90 %**

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

Raščlamba preuzetih obveza, ugovorenih iznosa i plaćenih iznosa po području potrošnje za 11. ERF

Raščlamba preuzetih obveza, ugovorenih iznosa i plaćenih iznosa po području potrošnje za 11. ERF (oznake sektora prema DAC-u) ([23])

(u milijunima EUR)

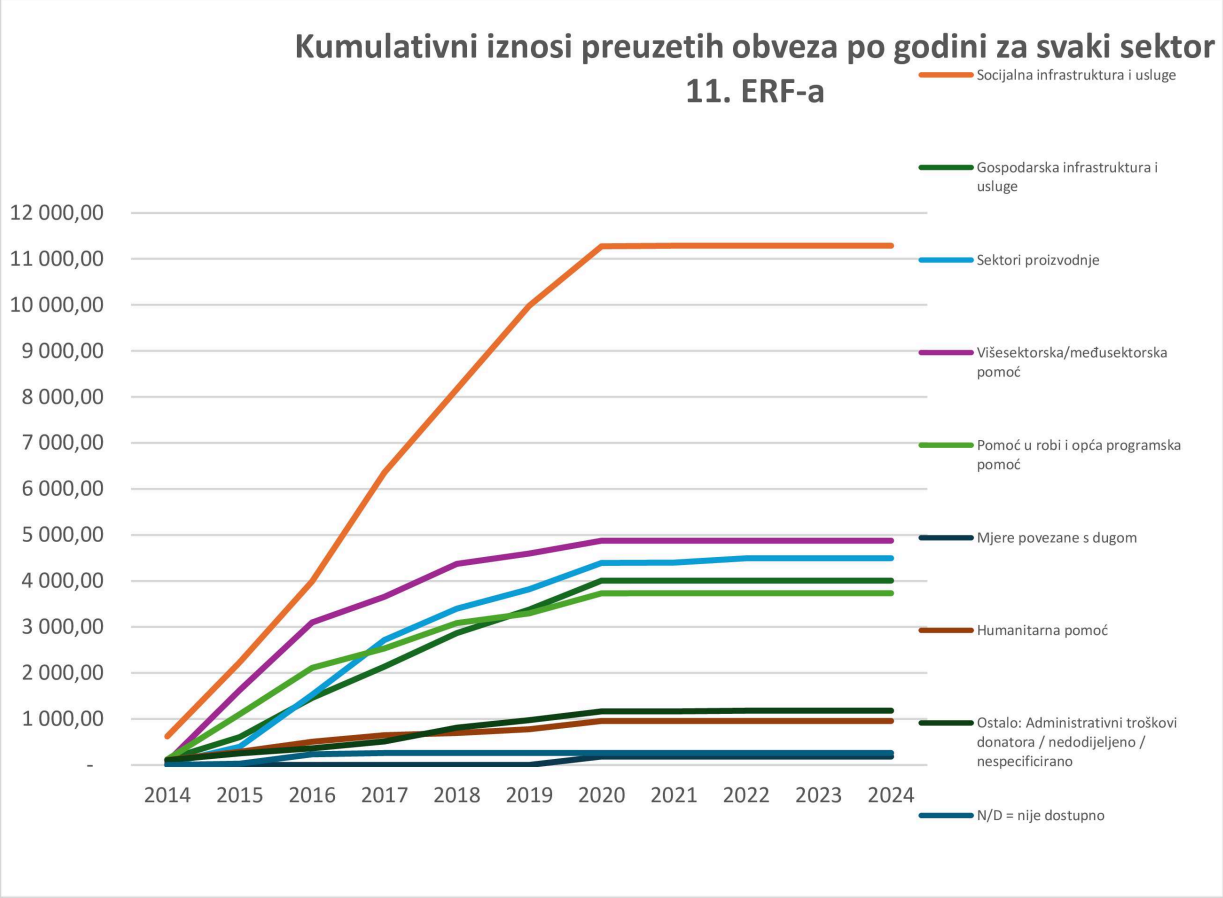
Sektor	Preuzete obveze	Ugovoreno	Plaćeno
Socijalna infrastruktura i usluge			
110 Obrazovanje	1 192,46	1 174,05	1 034,15
120 Zdravlje	2 131,40	2 524,02	2 338,24
130 Demografske politike / demografski programi i reproduktivno zdravlje	352,44	50,31	43,25
140 Vodoopskrba i sanitarni uvjeti	788,50	858,32	599,10
150 Država i civilno društvo	5 826,37	6 058,19	5 677,22
160 Druga socijalna infrastruktura i usluge	996,71	1 401,86	1 628,50
Socijalna infrastruktura i usluge UKUPNO	11 287,88	12 066,75	11 320,47
Gospodarska infrastruktura i usluge			
210 Prijevoz i skladištenje	1 425,48	2 088,15	1 213,63
220 Komunikacije	140,96	147,40	131,58
230 Energija	2 015,13	2 031,37	1 375,46
240 Bankarske i financijske usluge	82,03	131,71	95,57
250 Poslovne i ostale usluge	343,43	329,24	259,09
Gospodarska infrastruktura i usluge UKUPNO	4 007,01	4 727,87	3 075,33
Sektori proizvodnje			
310 Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3 344,16	3 154,32	2 516,00
320 Industrija, mineralni resursi i rudarstvo, građevinarstvo	641,58	529,15	347,51
330 Trgovina i turizam	507,49	437,30	313,25
Sektori proizvodnje UKUPNO	4 493,23	4 120,77	3 176,77
Višesektorska/međusektorska pomoć			
410 Opća zaštita okoliša	989,82	849,41	717,86
430 Druga višesektorska pomoć	3 886,22	2 625,43	1 872,80
Višesektorska/međusektorska pomoć UKUPNO	4 876,04	3 474,84	2 590,66
Pomoć u robi i opća programska pomoć			
510 Opća proračunska potpora	3 116,32	3 178,92	2 506,33
520 Razvojna pomoć u hrani	617,50	390,55	364,26
Pomoć u robi i opća programska pomoć UKUPNO	3 733,82	3 569,47	2 870,59

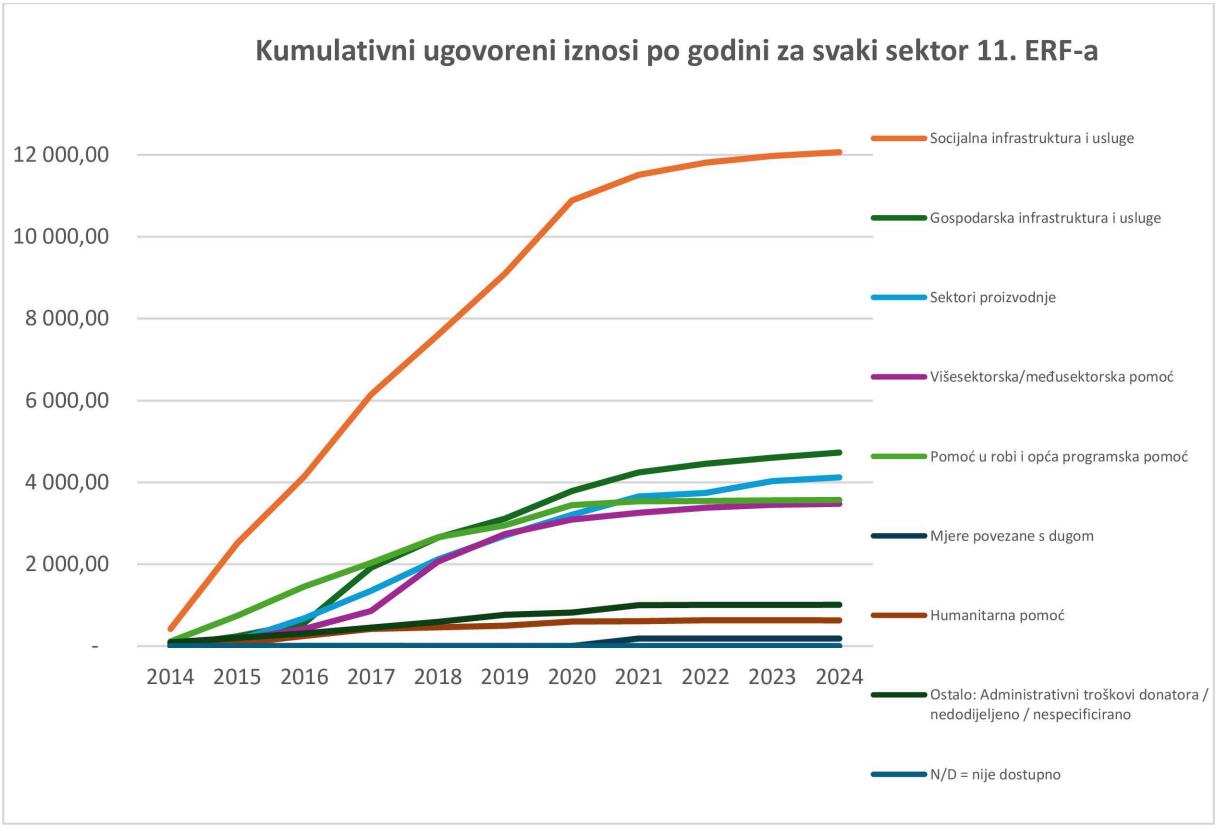
([23]) Bruto iznosi (tj. isključujući opozvana sredstva i naloge za povrat).

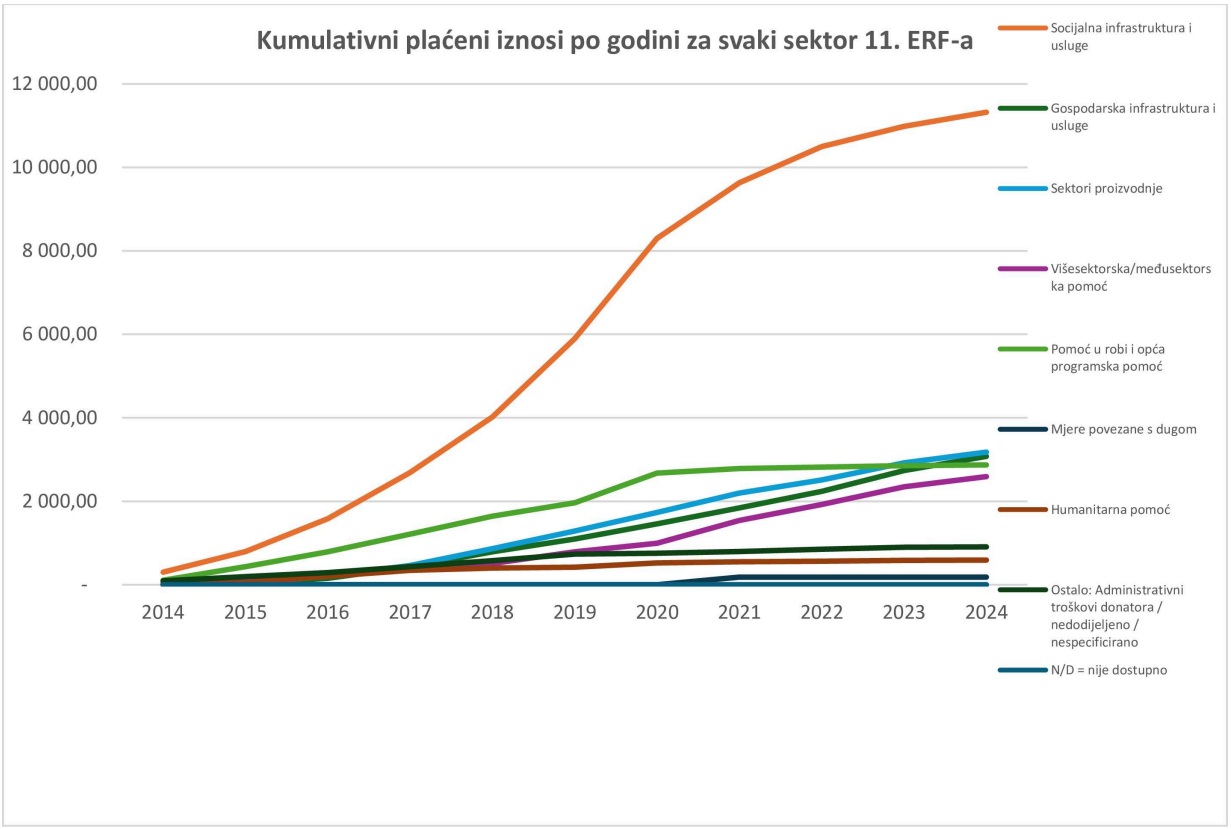
(u milijunima EUR)

Sektor	Preuzete obveze	Ugovoreno	Plaćeno
Mjere povezane s dugom			
600 Mjere povezane s dugom	183,00	183,00	183,00
Mjere povezane s dugom UKUPNO	183,00	183,00	183,00
Humanitarna pomoć			
720 Odgovor na hitne situacije	746,19	452,54	448,40
730 Pomoć za obnovu i sanaciju	137,83	65,05	42,30
740 Pripravnost za katastrofe	72,79	110,06	100,54
Humanitarna pomoć UKUPNO	956,81	627,65	591,24
Administrativni troškovi donatora / nedodijeljeno / nespecificirano			
910 Administrativni troškovi donatora	995,52	948,30	858,64
998 Nedodijeljeno/nespecificirano	183,74	59,87	48,56
n.d. = nije dostupno	260,50	1,57	1,15
Administrativni troškovi donatora / nedodijeljeno / nespecificirano UKUPNO	1 439,76	1 009,75	908,35
SVEUKUPNO ZA 11. ERF	**30 977,55**	**29 780,11**	**24 716,42**

Kretanja kumulativnih preuzetih obveza, ugovorenih iznosa i plaćenih iznosa po području potrošnje za 11. ERF

Kumulativni ugovoreni iznosi po godini za svaki sektor 11. ERF-a
12 000,00
10 000,00
8 000,00
6 000,00
4 000,00
2 000,00
-
2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024
Socijalna infrastruktura i usluge
Gospodarska infrastruktura i usluge
Sektori proizvodnje
Višesektorska/međusektorska pomoć
Pomoć u robi i opća programska pomoć
Mjere povezane s dugom
Humanitarna pomoć
Ostalo: Administrativni troškovi donatora / nedodijeljeno / nespecificirano
N/D = nije dostupno

Kumulativni plaćeni iznosi po godini za svaki sektor 11. ERF-a
12 000,00
10 000,00
8 000,00
6 000,00
4 000,00
2 000,00
-
2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024
Socijalna infrastruktura i usluge
Gospodarska infrastruktura i usluge
Sektori proizvodnje
Višesektorska/međusektorska pomoć
Pomoć u robi i opća programska pomoć
Mjere povezane s dugom
Humanitarna pomoć
Ostalo: Administrativni troškovi donatora / nedodijeljeno / nespecificirano
N/D = nije dostupno

3. POJMOVNIK

Administrativna odobrena sredstva

Odobrena sredstva za pokrivanje tekućih troškova subjekata (osoblje, zgrade, uredska oprema).

Bespovratna sredstva

Izravni financijski doprinosi iz proračuna korisnicima koji su treće strane, a sudjeluju u aktivnostima koje služe politikama Unije.

Diferencirana odobrena sredstva

Diferencirana odobrena sredstva koriste se za financiranje višegodišnjih operacija; njima se pokriva ukupan trošak pravnih obveza preuzetih u financijskoj godini za operacije čija provedba obuhvaća razdoblje dulje od jedne financijske godine.

Dodijeljena prava

Pravo na naplatu prihoda od dužnika koje je priznato izdavanjem naloga za povrat.

Doneseni proračun

Nacrt proračuna postaje doneseni proračun čim ga odobri proračunsko tijelo.

Izmjena proračuna

Odluka donesena tijekom proračunske godine o izmjeni (povećanje, smanjenje, prijenos) stavki donesenog proračuna za tu godinu.

Izvršenje proračuna

Potrošnja proračuna putem operacija rashoda i prihoda.

Namjenski prihodi

Prihodi namijenjeni za financiranje određenih stavki rashoda.

Nediferencirana odobrena sredstva

Odobrena sredstva kojima se zadovoljavaju godišnje potrebe, te se za njih stoga moraju preuzeti obveze tijekom proračunske godine. Samo se iznosi koji ispunjavaju uvjete za automatski prijenos mogu isplatiti sljedeće godine. Nediferencirana odobrena sredstva koja se ne iskoriste, tj. za koja se do kraja godine ne preuzmu obveze, ukidaju se (osim ako Komisija odlukom iznimno odobri neautomatski prijenos). Nediferencirana odobrena sredstva koriste se za administrativne rashode, pri čemu su odobrena sredstva za preuzimanje obveza jednaka odobrenim sredstvima za plaćanje.

Nepodmirene obveze

Nepodmirene obveze (ili „RAL” prema francuskom „reste à liquider”) definiraju se kao iznos odobrenih sredstava za koja je preuzeta obveza, no još nisu plaćena. One proizlaze izravno iz postojanja višegodišnjih programa i razlike između odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje.

Odobrena sredstva

Financiranje proračuna.

U proračunu se predviđaju obveze (zakonske obveze osiguranja financiranja) i plaćanja (isplate novca ili bankovni prijenosi korisnicima). Odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanje često se razlikuju (diferencirana odobrena sredstva) jer se za višegodišnje programe i projekte obveze često preuzimaju u potpunosti u onoj godini u kojoj su ti programi i projekti doneseni, a plaćanja se izvršavaju tijekom provedbe programa i projekata, koja traje nekoliko godina.

Odobrena sredstva koja će se poništiti

Neiskorištena odobrena sredstva koja se poništavaju na kraju financijske godine. Buduće poništenje znači poništenje svih ili djelomičnih odobrenih rashoda i/ili preuzetih obveza na koje se odnose ta odobrena sredstva.

U slučaju zajedničkih poduzeća (i EIT-a), kako je utvrđeno u njihovim financijskim pravilima, sva neiskorištena odobrena sredstva mogu se knjižiti u procjeni prihoda i rashoda za sljedeće tri financijske godine (tzv. pravilo „N + 3”). Stoga se odobrena sredstva za zajednička poduzeća koja će se poništiti mogu ponovno aktivirati do financijske godine „N + 3”.

Odobrena sredstva za poslovanje

Odobrenim sredstvima za poslovanje financiraju se različite politike, uglavnom u obliku bespovratnih sredstava ili u okviru nabave.

Odobrena sredstva za plaćanje

Odobrenim sredstvima za plaćanje pokrivaju se rashodi koje treba platiti u tekućoj godini, a koji proizlaze iz pravnih obveza preuzetih u tekućoj godini i/ili prethodnih godina.

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza pokrivaju ukupnu vrijednost pravnih obveza (ugovora i sporazuma ili odluka o dodjeli bespovratnih sredstava) koje se mogu potpisati u tekućoj financijskoj godini.

Opoziv

Operacija kojom odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u potpunosti ili djelomično ukida rezervaciju odobrenih sredstava koja je prethodno izvršena putem proračunske obveze.

Poništenje odobrenih sredstava

Odobrena sredstva koja se ne iskoriste do kraja financijske godine, a ne mogu se prenijeti, poništavaju se.

Poslovni rezultat

Učinak na bilancu rashoda i prihoda na temelju pravila o računovodstvu nastanka poslovnog događaja.

Proračunska obveza

Operacija kojom odgovorni dužnosnik za ovjeravanje rezervira proračunska odobrena sredstva potrebna za buduća plaćanja radi ispunjavanja pravnih obveza.

Proračunska stavka / proračunska linija / proračunska pozicija

Prihodi i rashodi prikazuju se u strukturi proračuna u skladu s obvezujućim nazivljem koje je uvelo proračunsko tijelo i u kojem se uzimaju u obzir narav i svrha svake stavke. Pojedinačni naslovi (glava, poglavlje, članak ili stavka) služe kao službeni opis nomenklature.

Proračunski rezultat

Razlika između prihoda i rashoda, uključujući usklađenja za prijenose iz prethodnog razdoblja, obustavljena plaćanja i tečajne razlike.

U slučaju agencija dobiveni se iznos mora vratiti tijelu koje je osiguralo financiranje.

Pravna obveza

Postupak kojim dužnosnik za ovjeravanje preuzima obvezu prema trećim osobama koja rezultira rashodom u proračunu Unije.

Uobičajeni oblici pravnih obveza su ugovori u slučaju nabave, sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava i odluke o dodjeli bespovratnih sredstava.

Pravna osnova / temeljni akt

Pravni akt koji je donijelo zakonodavno tijelo (najčešće Vijeće i Europski parlament), u kojem se utvrđuju cilj programa potrošnje Unije, svrha odobrenih sredstava, pravila intervencije, datum isteka te relevantna financijska pravila koja će služiti kao pravna osnova za provedbu programa potrošnje.

Prijenos odobrenih sredstava

Iznimka od načela da se proračun donosi samo za jednu financijsku godinu na temelju koje je moguće odobrena sredstva koja nisu iskorištena u određenoj proračunskoj godini iznimno prenijeti, u skladu sa strogim uvjetima, za upotrebu u narednoj godini.

Prijenosi između proračunskih linija

Prijenosi između proračunskih linija znače prijenos odobrenih sredstava iz jedne proračunske linije u drugu tijekom jedne financijske godine, što predstavlja iznimku od proračunskog načela specifikacije.

RAL (Reste à liquider)

Preostali iznos koji treba platiti na temelju proračunske obveze u određenom trenutku. Vidjeti „Nepodmirene obveze”.

Rashodi

Pojam koji označava potrošnju proračuna iz svih vrsta izvora financiranja.

Tečajna razlika

Razlika koja proizlazi iz deviznih tečajeva koji se primjenjuju na transakcije povezane sa zemljama izvan europodručja ili iz revalorizacije imovine i obveza u stranim valutama na dan podnošenja računovodstvene dokumentacije.

Višak

Pozitivna razlika između prihoda i rashoda koju treba vratiti tijelu koje je osiguralo financiranje. Vidjeti „Proračunski rezultat”.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O IZVRŠENJU – SREDSTVA KOJIMA UPRAVLJA EUROPSKA INVESTICIJSKA BANKA

EUROPSKA INVESTICIJSKA BANKA

UPRAVNO VIJEĆE

INVESTICIJSKI INSTRUMENT

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

NA DAN 31. PROSINCA 2024.

(1) Izvještaj neovisnog revizora

(2) Izvještaj o financijskom položaju

(3) Račun dobiti i gubitka i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

(4) Izvještaj o promjeni sredstava subjekata koji doprinose

(5) Izvještaj o novčanim tokovima

(6) Bilješke uz financijske izvještaje

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU

NA DAN 31. PROSINCA 2024.

(u tisućama EUR)

	Bilješke	31.12.2024.	31.12.2023.
IMOVINA			
Novac i novčani ekvivalenti	5	1 638 604	1 376 824
Iznosi potraživanja od subjekata koji doprinose	9/16	7 482	85 321
Financijska imovina riznice	10	–	–
Izvedeni financijski instrumenti	6	783	55 765
Zajmovi i predujmovi	7	1 498 048	1 683 312
Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	8	834 621	820 713
Ostala imovina	11	–	616
Ukupna imovina		**3 979 538**	**4 022 551**
OBVEZE I SREDSTVA SUBJEKATA KOJI DOPRINOSE			
OBVEZE			
Izvedeni financijski instrumenti	6	39 210	–
Odgođeni prihodi	12	47 725	48 515
Rezervacije za obveze po zajmovima	13	18 320	19 038
Obveze prema trećim osobama	14	566 083	427 828
Ostale obveze	15	3 289	3 338
Ukupne obveze		**674 627**	**498 719**
Sredstva subjekata koji doprinose	16/17	**3 304 911**	**3 523 832**
Ukupne obveze i sredstva subjekata koji doprinose		**3 979 538**	**4 022 551**

RAČUN DOBITI I GUBITKA I IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVATNOJ DOBITI

ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2024.

(u tisućama EUR)

	Bilješke	Od 1.1.2024. do 31.12.2024.	Od 1.1.2023. do 31.12.2023.
Kamate i slični prihodi (*)	19	156 601	148 336
Kamate i slični rashodi	19	– 1 805	–
Neto kamate i slični prihodi		**154 796**	**148 336**
Prihodi od naknada i provizija	20	20	25
Rashodi za naknade i provizije	20	– 212	– 62
Neto prihodi od naknada i provizija		**– 192**	**– 37**

(u tisućama EUR)

	Bilješke	Od 1.1.2024. do 31.12.2024.	Od 1.1.2023. do 31.12.2023.
Promjena fer vrijednosti izvedenih financijskih instrumenata	6	– 94 192	– 20 087
Neto rezultat dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom	21	– 34 096	– 8 457
Neto rezultat zajmova i predujmova koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	7	– 5 436	– 8 932
Neto rezultat tečajnih razlika	22	81 907	– 67 885
Neto rezultat financijskih operacija		**– 51 817**	**– 105 361**
Promjena umanjenja vrijednosti zajmova i predujmova, bez poništenih iznosa	7.2.	12 145	9 055
Promjena rezervacija za obveze po zajmovima, bez poništenih iznosa	13	718	– 2 470
Opći administrativni rashodi	23	– 24 794	– 29 655
Dobit za godinu		**90 856**	**19 868**
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu		**90 856**	**19 868**

(*) Za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. kamate i slični prihodi uključuju iznos od 144,3 milijuna EUR (2023.: 118,5 milijuna EUR) za imovinu koja se drži po amortiziranom trošku, izračunat primjenom metode efektivne kamatne stope.

IZVJEŠTAJ O PROMJENI SREDSTAVA SUBJEKATA KOJI DOPRINOSE

ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2024.

(u tisućama EUR)

	Bilješke	Upisani doprinosi	Isplaćeni doprinosi	Zadržana dobit	Ukupno
Na dan 1. siječnja 2024.		**3 721 695**	**– 587 913**	**390 050**	**3 523 832**
Doprinosi država članica upisani tijekom godine	16	–	–	–	–
Doprinosi država članica isplaćeni tijekom godine	17	–	– 309 777	–	**– 309 777**
Dobit za 2024.		–	–	90 856	**90 856**
Promjene sredstava subjekata koji doprinose		–	**– 309 777**	**90 856**	**– 218 921**
Na dan 31. prosinca 2024.		**3 721 695**	**– 897 690**	**480 906**	**3 304 911**

(u tisućama EUR)

	Bilješke	Upisani doprinosi	Isplaćeni doprinosi	Zadržana dobit	Ukupno
		Upisani doprinosi	Isplaćeni doprinosi	Zadržana dobit	Ukupno
Na dan 1. siječnja 2023.		**3 701 695**	–	**370 182**	**4 071 877**
Doprinosi država članica upisani tijekom godine		20 000	–	–	**20 000**
Doprinosi država članica isplaćeni tijekom godine		–	– 587 913	–	**– 587 913**
Dobit za 2023.		–	–	19 868	**19 868**
Promjene sredstava subjekata koji doprinose		**20 000**	**– 587 913**	**19 868**	**– 548 045**
Na dan 31. prosinca 2023.		**3 721 695**	**– 587 913**	**390 050**	**3 523 832**

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2024.

(u tisućama EUR)

	Bilješke	Od 1.1.2024. do 31.12.2024.	Od 1.1.2023. do 31.12.2023.
POSLOVANJE			
Dobit za godinu		**90 856**	**19 868**
Usklađenja za:			
Neto rezultat dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom		52 265	15 142
Promjena umanjenja vrijednosti zajmova i predujmova, bez poništenih iznosa	7.2.	– 12 145	– 9 055
Neto rezultat zajmova i predujmova koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	7	5 436	8 932
Promjene obračunatih kamata i amortiziranih troškova za zajmove i predujmove		– 2 229	708
Neto promjena rezervacija za obveze po zajmovima, bez poništenih iznosa		– 718	2 455
Promjene fer vrijednosti izvedenica		94 192	20 087
Promjene obračunatih kamata i amortiziranih troškova za financijsku imovinu riznice	10	–	– 248
Promjene odgođenih prihoda		– 790	– 3 902
Učinak tečajnih razlika na zajmove		– 78 744	86 765
Učinak tečajnih razlika na dionice i druge vrijednosne papire s varijabilnim prinosom	8	– 23 199	30 026
Učinak tečajnih razlika na novčana sredstva		– 5 282	– 8 031
(Gubitak) od poslovanja prije promjena imovine i obveza poslovanja		**119 642**	**162 747**
Isplate zajmova	7	– 101 394	– 207 237
Otplate zajmova	7	371 568	288 155

(u tisućama EUR)

	Bilješke	Od 1.1.2024. do 31.12.2024.	Od 1.1.2023. do 31.12.2023.
Promjene obračunatih kamata na novac i novčane ekvivalente	5	– 646	4 039
Stjecanje financijske imovine riznice	10	–	– 348 523
Rokovi dospijeća financijske imovine riznice	10	–	421 278
Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom –isplate	8	– 69 392	– 101 100
Neto primici od dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom		39 581	39 246
Smanjenje ostale imovine		616	334
Povećanje ostalih obveza		– 49	919
(Smanjenje)/Povećanje iznosa obveza prema Europskoj investicijskoj banci		– 985	33 951
Neto novčani tokovi od (iskorišteni u okviru) poslovanja		**358 941**	**293 809**
AKTIVNOSTI FINANCIRANJA			
Doprinosi primljeni od država članica		–	79 710
Iznosi primljeni od država članica za subvencije za kamate i tehničku pomoć		286 800	220 290
Iznosi plaćeni u ime država članica za subvencije za kamate i tehničku pomoć		– 68 256	– 77 050
Doprinosi isplaćeni u ime država članica	17	– 309 777	– 587 913
Neto novčani tokovi od aktivnosti financiranja		**– 91 233**	**– 364 963**
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata		**267 708**	**– 71 154**
Sažeti izvještaj o novčanim tokovima:			
Novac i novčani ekvivalenti na početku financijske godine		**1 371 404**	**1 450 589**
Neto novčani tokovi od (iskorišteni u okviru):			
poslovanja		358 941	293 809
aktivnosti financiranja		– 91 233	– 364 963
učinaka promjena tečaja na novac i novčane ekvivalente		– 5 282	– 8 031
Novac i novčani ekvivalenti na kraju financijske godine		**1 633 830**	**1 371 404**
Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju:			
novac u blagajni	5	212 466	146 494
oročene depozite (bez obračunatih kamata)	5	304 538	625 403
Komercijalni zapisi	5	1 116 826	599 507
		1 633 830	**1 371 404**

Bilješke uz financijske izvještaje na dan 31. prosinca 2024.

1. **Opće informacije**

Investicijski instrument („Investicijski instrument” ili „Instrument”) uspostavljen je u okviru Sporazuma iz Cotonoua („Sporazum”) o suradnji i razvojnoj pomoći između afričkih, karipskih i pacifičkih država („države AKP-a”) i Europske unije i njezinih država članica od 23. lipnja 2000., revidiranog 25. lipnja 2005. i 22. lipnja 2010. Sporazum iz Samoe, kojim se Sporazum iz Cotonoua zamjenjuje novim okvirom za suradnju između Europske unije i Organizacije afričkih, karipskih i pacifičkih država (OAKPD) (Odluka Vijeća (EU) 2023/2861 ([24]) od 20. srpnja 2023. i Odluka Vijeća (EU) 2023/2862 od 28. prosinca 2023.), potpisan je 15. studenog 2023. i stupio je na snagu 1. siječnja 2024. On zamjenjuje Sporazum iz Cotonoua, kojim su odnosi između EU-a i država AKP-a bili uređeni od 2000. Tom se tranzicijom osigurava kontinuitet partnerstava i svladavanje suvremenih globalnih izazova.

Instrument nije zaseban pravni subjekt, a Europska investicijska banka („EIB”) upravlja doprinosima u ime država članica („donatori”) u skladu s uvjetima Sporazuma i djeluje kao upravitelj Instrumenta.

Trajanje Instrumenta nije određeno. Unutarnji sporazum za 11. ERF ostaje na snazi (u skladu s njegovim člankom 14. stavkom 3.) koliko je potrebno za potpuno izvršenje svih operacija financiranih u okviru Sporazuma o partnerstvu AKP-EU, Odluke o prekomorskom pridruživanju i višegodišnjeg financijskog okvira.

Financiranje u okviru Sporazuma osigurava se iz proračuna država članica EU-a. Države članice pridonose iznosima dodijeljenima za financiranje Investicijskog instrumenta te bespovratnim sredstvima za financiranje subvencija za kamate kako je predviđeno u višegodišnjim financijskim okvirima (Prvi financijski protokol za razdoblje 2000. – 2007., koji se naziva deveti europski razvojni fond (ERF), Drugi financijski protokol za razdoblje 2008. – 2013., koji se naziva 10. ERF, i Treći financijski protokol za razdoblje 2014. – 2020., koji se naziva 11. ERF). EIB-u je povjereno upravljanje:

i. Instrumentom, koji je obnovljivi fond rizičnog kapitala u vrijednosti od 3 685,5 milijuna EUR namijenjen poticanju ulaganja u privatni sektor u državama AKP-a, od čega je 48,5 milijuna EUR dodijeljeno prekomorskim zemljama i područjima;

ii. bespovratnim sredstvima za financiranje subvencija za kamate u vrijednosti od najviše 1 220,85 milijuna EUR za države AKP-a i najviše 8,5 milijuna EUR za prekomorske zemlje i područja. Najviše 15 % tih subvencija može se iskoristiti za financiranje tehničke pomoći za projekte.

Vijeće je 23. prosinca 2020. odlučilo produljiti razdoblje obveza Investicijskog instrumenta za najmanje šest mjeseci. EIB je nakon produljenja odobravao operacije u skladu sa svojim mandatom do 30. lipnja 2021. (Odluka Vijeća (EU) 2020/2233 od 23. prosinca 2020. o preuzimanju obveza za sredstva koja proizlaze iz vraćenih sredstava u okviru Investicijskog instrumenta za zemlje AKP-a za operacije u okviru 9., 10. i 11. Europskog razvojnog fonda ([25])).

([24]) Odluka Vijeća (EU) 2023/2861 od 20. srpnja 2023. o potpisivanju, u ime Europske unije, i privremenoj primjeni Sporazuma o partnerstvu između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i članica Organizacije afričkih, karipskih i pacifičkih država, s druge strane (SL L, 2023/2861, 28.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2861/oj).

([25]) SL L 437, 28.12.2020., str. 188., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2233/oj.

EU i države AKP-a sporazumjeli su se da će izmijeniti odluku o prijelaznim mjerama kako bi se primjena odredaba Sporazuma o partnerstvu AKP-EU produljila do 31. prosinca 2023. ili do stupanja na snagu novog sporazuma ili pak privremene primjene novog sporazuma između Unije i država AKP-a, ovisno o tome što nastupi prije (Odluka br. 2/2019 Odbora veleposlanika AKP-EU o donošenju prijelaznih mjera na temelju članka 95. stavka 4. Sporazuma o partnerstvu AKP-EU, koja je zatim izmijenjena Odlukom br. 3/2021 Odbora veleposlanika AKP-EU ([26]) od 26. studenog 2021. o izmjeni, Odlukom Vijeća (EU) br. 970/2022 ([27]) od 16. lipnja 2022 i Odlukom br. 2/2023 Odbora veleposlanika AKP-EU ([28]) od 25. listopada 2023.).

Uredba o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, koja je stupila na snagu 14. lipnja 2021. (Uredba (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća ([29]) od 9. lipnja 2021.), glavna je pravna osnova za pomoć EU-a trećim zemljama u razdoblju 2021. – 2027. te za upravljanje novim institucijskim mandatom EIB-a za operacije izvan Europske unije, uključujući regiju AKP-a. To uključuje integraciju tekućeg izvanproračunskog ERF-a u proračun EU-a. Uredba o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju pravna je osnova na temelju koje će Komisija u budućnosti EIB-u povjeravati mandate EU-a za njegovo djelovanje izvan EU-a. Njome će se osigurati i okvir za vanjska ulaganja s pomoću kojeg će Unija surađivati s partnerskim institucijama upotrebljavajući bespovratna sredstva ili jamstva iz proračuna EU-a.

Ubuduće će se vraćena sredstva iz Investicijskog instrumenta upotrebljavati u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju tako što će se kombinirati dio Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR+) namijenjen za privatni sektor u državama AKP-a i Skrbnički fond. Ugovor o prijenosu između EIB-a i Europske komisije potpisan je 15. veljače 2023. („Ugovor o prijenosu”). Svrha je tog ugovora prijenos sredstava koja proizlaze iz vraćenih sredstava u okviru Instrumenta, kako postanu dostupna, u skladu s Odlukom (EU) 2020/2233 („vraćena sredstva iz Investicijskog instrumenta AKP-a”) i Odlukom Vijeća (EU) 2021/1764 ([30]) („vraćena sredstva iz investicijskog instrumenta PZP-ova”, zajedno s vraćenim sredstvima Instrumenta za AKP dalje u tekstu „vraćena sredstva”). Za više pojedinosti vidjeti bilješku 2.4.6. i bilješku 17.

Ovi financijski izvještaji obuhvaćaju razdoblje od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2024.

Na prijedlog Upravljačkog odbora Upravno vijeće 21. ožujka 2025. donijelo je financijske izvještaje te odobrilo njihovo podnošenje Vijeću guvernera na odobrenje do 25. travnja 2025.

2. Značajne računovodstvene politike

2.1. *Osnova za sastavljanje – Izjava o usklađenosti*

Financijski su se izvještaji pripremali pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, u skladu s kojom se pretpostavlja da će Instrument moći podmiriti sve novčane obveze u okviru svih operacija u doglednoj budućnosti, u skladu s međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde („IASB”) i donijela Europska unija (dalje u tekstu „Računovodstveni standardi MSFI-ja”). Financijski izvještaji na dan 31. prosinca 2024. obuhvaćaju izvještaj o financijskom položaju, račun dobiti i gubitka i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama sredstava subjekata koji doprinose, izvještaj o novčanim tokovima i bilješke.

([26]) Odluka br. 3/2021 Odbora veleposlanika AKP-EU od 26. studenoga 2021. o izmjeni Odluke br. 3/2019 Odbora veleposlanika AKP-EU o donošenju prijelaznih mjera na temelju članka 95. stavka 4. Sporazuma o partnerstvu AKP-EU [2021/2175] (SL L 441, 9.12.2021., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/2175/oj).

([27]) Odluka Vijeća (EU) 2022/970 od 16. lipnja 2022. o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Odbora veleposlanika AKP-EU u pogledu izmjene Odluke br. 3/2019 Odbora veleposlanika AKP-EU o donošenju prijelaznih mjera na temelju članka 95. stavka 4. Sporazuma o partnerstvu AKP-EU (SL L 166, 22.6.2022., str. 145., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/970/oj).

([28]) Odluka br. 2/2023 Odbora Veleposlanika AKP-EU od 25. listopada 2023. o izmjeni Odluke br. 3/2019 Odbora veleposlanika AKP-EU o donošenju prijelaznih mjera na temelju članka 95. stavka 4. Sporazuma o partnerstvu AKP-EU [2023/2453] (SL L, 2023/2453, 31.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2453/oj).

([29]) Uredba (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009 (SL L 209, 14.6.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

([30]) Odluka Vijeća (EU) 2021/1764 od 5. listopada 2021. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji, uključujući odnose između Europske unije, s jedne strane, te Grenlanda i Kraljevine Danske, s druge strane (Odluka o prekomorskom pridruživanju, uključujući Grenland) (SL L 355, 7.10.2021., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

2.2. ***Bitne računovodstvene prosudbe, pretpostavke i procjene***

Za pripremu financijskih izvještaja potrebne su procjene i pretpostavke koje se odnose na iskazane prihode, rashode, imovinu i obveze te objavljivanje nepredviđene imovine i nepredviđenih obveza. Procjena podrazumijeva upotrebu dostupnih informacija i prosudbu. Stvarni bi se rezultati u budućnosti mogli razlikovati od tih procjena, a razlike bi mogle biti značajne za financijske izvještaje. Procjene i temeljne pretpostavke kontinuirano se preispituju. Revidirane procjene priznaju se prospektivno.

Najznačajniji primjeri prosudbi i procjena navedeni su u nastavku.

— **Fer vrijednost financijskih instrumenata**

Ako se fer vrijednost financijskih instrumenata iskazana u bilanci stanja ne može odrediti iz aktivnih tržišta, utvrđuje se raznim tehnikama vrednovanja i primjenom matematičkih modela. Ulazni podaci za te modele preuzimaju se s dostupnih tržišta, ali kad to nije moguće, pri utvrđivanju fer vrijednosti potreban je određeni stupanj prosudbe. Vrednovanja se kategoriziraju u različite razine u hijerarhiji fer vrijednosti na temelju podataka korištenih za tehnike vrednovanja opisane i objavljene u

bilješkama 2.4.2. i 4.

— **Gubici od umanjenja vrijednosti po zajmovima i potraživanjima**

Pri mjerenju očekivanog kreditnog gubitka od uprave se zahtijevaju važne prosudbe, osobito procjena znatnog povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja, razmatranje informacija o budućnosti te dodatna procjena iznosa i trenutka nastanka budućih novčanih tokova i vrijednosti kolaterala pri utvrđivanju gubitaka od umanjenja vrijednosti. Te procjene ovise o brojnim čimbenicima, koji mogu značajno utjecati na vrijeme i iznos rezervacija za umanjenje vrijednosti za kreditne gubitke koji će se priznati (bilješka 2.4.2.). Relevantne pretpostavke o utjecaju koji na umanjenje vrijednosti ima opći kontekst nesigurnosti i turbulencije do kojih je došlo 2023. i koje su se nastavile 2024. detaljno su opisane u bilješci 2.4.2.2. i bilješci 3.2.3.7.

— **Vrednovanje vlasničkih ulaganja koja ne kotiraju na burzi**

Vrednovanje vlasničkih ulaganja koja ne kotiraju na burzi obično se temelji na nečemu od sljedećeg:

— nedavnim transakcijama po uobičajenim tržišnim uvjetima,

— sadašnjoj fer vrijednosti drugog u biti jednakog instrumenta,

— očekivanim novčanim tokovima diskontiranim primjenom sadašnjih stopa za slične stavke sličnih obilježja rizika,

— metodi prilagođene neto vrijednosti imovine ili

— drugim modelima vrednovanja.

Utvrđivanje novčanih tokova i čimbenika za diskontiranje vlasničkih ulaganja koja ne kotiraju na burzi u velikoj se mjeri oslanja na procjene. Instrument periodično podešava tehnike vrednovanja i testira njihovu valjanost primjenom cijene trenutačno dostupnih tržišnih transakcija istim instrumentom ili drugih dostupnih tržišnih informacija.

— **Konsolidacija subjekata u kojima Instrument ima udjele**

EIB-ove prosudbe pokazuju da nijedan subjekt u kojem Instrument ima udjele nije pod njegovom kontrolom. Razlog je tomu činjenica da u svim tim subjektima isključivu odgovornost za upravljanje i kontrolu poslovanja partnerstva snose glavni partner, upravitelj fonda ili upravni odbor, koji imaju ovlasti za izvršavanje svih radnji nužnih za ostvarivanje svrhe i ciljeva partnerstva u skladu s ulaganjima i smjernicama o politici.

2.3. ***Promjene računovodstvenih standarda***

Osim promjena navedenih u nastavku, Instrument je za sva razdoblja prezentirana u ovim financijskim izvještajima dosljedno primjenjivao računovodstvene politike navedene u bilješci 2.4. Instrument je usvojio sljedeće nove standarde i izmjene standarda.

Novi i izmijenjeni standardi koje je Instrument usvojio

Izmjene postojećih standarda navedene u nastavku primjenjuju se za financijske izvještaje Instrumenta od 1. siječnja 2024.:

— Izmjene MRS-a 7 Izvještaj o novčanim tokovima i MSFI-ja 7 Financijski instrumenti: financijski aranžmani s dobavljačima,

— Izmjene MRS-a 1 Prezentiranje financijskih izvještaja: Klasifikacija obveza kao kratkoročnih ili dugoročnih i Dugoročne obveze s ugovornim uvjetima.

Prethodno navedene izmjene nisu bitno utjecale na financijske izvještaje Instrumenta.

Novi standardi, izmjene i tumačenja koje Instrument još nije usvojio

Na dan 31. prosinca 2024. objavljene su sljedeće izmjene postojećih standarda koje nisu bile obvezne za godišnja izvještajna razdoblja koja završavaju 31. prosinca 2024.:

Izmjene postojećih standarda koje je potvrdio EU, a primjenjuju se za godišnja razdoblja koja su započela 1. siječnja 2025. ili nakon tog datuma:

— Izmjene MRS-a 21 Učinci promjena tečajeva stranih valuta: Nezamjenjivost

Novi standardi i izmjene postojećih standarda koje EU još nije odobrio:

— Izmjene Razvrstavanja i mjerenja financijskih instrumenata (izmjene MSFI-ja 9 i MSFI-ja 7);

— Godišnja poboljšanja, svezak 11.;

— MSFI 18 Prezentiranje i objavljivanje informacija u financijskim izvještajima;

— MSFI 19 Društva kćeri bez društvene odgovornosti: objavljivanja;

— Izmjene MSFI-ja 10 Konsolidirani financijski izvještaji i MRS-a 28 Ulaganja u pridružena društva i zajedničke pothvate: prodaja ili unos imovine između ulagača i njegova pridruženog društva ili zajedničkog pothvata.

Na datum odobrenja financijskih izvještaja Instrument nije prijevremeno usvojio nijedan od prethodno navedenih standarda ili izmjena postojećih standarda i nisu objavljena tumačenja koja se primjenjuju i koja Instrument mora uzeti u obzir na bilo koji od datuma izvještavanja. Uprava očekuje da će se sve relevantne objave donijeti za prvo razdoblje koje započinje s datumom objave ili nakon njega i da neće bitno utjecati na financijske izvještaje Instrumenta.

2.4. ***Sažetak značajnih računovodstvenih politika***

U izvještaju o financijskom položaju imovina i obveze prezentiraju se redom od najlikvidnijih do najnelikvidnijih i ne razlikuju se kratkotrajne/kratkoročne i dugotrajne/dugoročne stavke.

2.4.1. Preračunavanje stranih valuta

Instrument za prikazivanje financijskih izvještaja koristi euro (EUR), koji je i funkcionalna valuta. Osim ako je drukčije navedeno, financijski podaci iskazani u eurima zaokružuju se na najbližu tisućicu.

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u eure po deviznom tečaju koji prevladava na dan transakcije.

Novčana imovina i obveze iskazane u drugim valutama preračunavaju se u eure po deviznom tečaju koji prevladava na datum izvještaja o financijskom položaju. Dobitak ili gubitak koji nastane zbog takvog preračunavanja evidentira se u računu dobiti i gubitka i izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Nenovčane stavke koje se mjere po povijesnom trošku u stranoj valuti preračunavaju se po deviznim tečajevima koji su važili na datume početnih transakcija. Nenovčane stavke koje se mjere po fer vrijednosti u stranoj valuti preračunavaju se po deviznim tečajevima koji su važili na datum utvrđenja fer vrijednosti.

Tečajne razlike nastale namirom transakcija po tečajevima različitima od onih na dan transakcije i neostvarene tečajne razlike za nepodmirenu novčanu imovinu i obveze u stranoj valuti priznaju se u računu dobiti i gubitka i izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

2.4.2. Financijska imovina osim izvedenica

Neizvedeni financijski instrumenti početno se priznaju na temelju datuma namire.

Klasifikacija i mjerenje

Financijska imovina

Pri početnom se mjerenju financijska imovina klasificira kao mjerena po amortiziranom trošku ili fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, dok se financijska obveza klasificira kao mjerena po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

U skladu s MSFI-jem 9 prvi je korak u klasifikaciji odrediti smatra li se financijska imovina dužničkim ili vlasničkim instrumentom. U MSFI-ju 9 upućuje se na definicije iz MRS-a 32 Financijski instrumenti: prezentiranje.

Dužnički instrumenti oni su instrumenti koji odgovaraju definiciji financijske obveze iz perspektive druge ugovorne strane, zajmovi i dužnički vrijednosni papiri, uključujući obveznice, mjenice ili potvrde koje su izdali strukturirani subjekti, vlada ili trgovačka društva.

Dužnički se instrument klasificira po amortiziranom trošku ako ispunjava oba sljedeća uvjeta i ako nije određen po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka:

— imovina se drži u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje imovine radi naplate ugovornih novčanih tokova i

— u skladu s ugovornim uvjetima financijske imovine na određene datume nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice (kriteriji „samo plaćanja glavnice i kamata”).

Navedeni bi se zahtjevi trebali primjenjivati na svu financijsku imovinu, čak i ako ona sadržava ugrađene izvedenice.

Vlasnički instrumenti su instrumenti koji odgovaraju definiciji vlasničkog instrumenta iz perspektive izdavatelja, odnosno to su instrumenti koji ne sadržavaju ugovorne obveze plaćanja i koji su dokaz preostalog udjela u neto imovini izdavatelja. Vlasnički se instrumenti mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Pri početnom priznavanju vlasničkog ulaganja koje se ne drži radi trgovanja, Instrument može neopozivo odlučiti da će naknadne promjene prezentirati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Ta se odluka donosi za svako pojedinačno ulaganje.

Sva ostala financijska imovina klasificira se kao mjerena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Procjena poslovnog modela

EIB, kao upravitelj Instrumenta, na razini portfelja procjenjuje cilj poslovnog modela u kojem se drži dužnički instrument jer je to najbolji pokazatelj načina na koji se upravlja subjektom i na koji se informacije dostavljaju upravi. Te se informacije odnose na sljedeće:

— postavljene politike i ciljeve portfelja te provedbu tih politika u praksi. Osobito se procjenjuje je li strategija uprave usmjerena na ostvarivanje prihoda od ugovorne kamatne stope, očuvanje određenog profila kamatne stope, usklađenje trajanja financijske imovine s trajanjem obveza koje se financiraju tom imovinom ili realizaciju novčanih tokova prodajom te imovine,

— kako se vrednuju rezultati portfelja i kako se o njima izvještava uprava Instrumenta,

— rizike koji utječu na rezultate poslovnog modela (i financijsku imovinu koja se drži u okviru tog poslovnog modela) te kako se tim rizicima upravlja i

— učestalost, opseg i vrijeme prodaje u prethodnim razdobljima, razloge za takvu prodaju i očekivanu buduću prodaju.

Međutim, informacije o prodaji ne razmatraju se izolirano, nego u okviru ukupne procjene načina ostvarenja postavljenog cilja Instrumenta u smislu upravljanja financijskom imovinom i načina realizacije novčanih tokova.

Poslovni model za izdavanje izravnih zajmova u okviru financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje opisan je i objavljen u bilješci 25.

Kriteriji „samo plaćanja glavnice i kamata”

Za potrebe ove procjene, „glavnica” se definira kao fer vrijednost dužničkog instrumenta pri početnom priznavanju. „Kamata” se definira kao naknada za vremensku vrijednost novca i kreditni rizik povezan s nepodmirenim iznosom glavnice tijekom određenog razdoblja te za druge osnovne rizike i troškove kreditiranja (npr. rizik likvidnosti i administrativni troškovi) te za maržu profita.

Kad se procjenjuje jesu li ugovorni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamata, razmatraju se ugovorni uvjeti instrumenta. Pritom se procjenjuje i sadržava li financijska imovina ugovorne uvjete koji bi mogli promijeniti vrijeme ili iznos ugovornih novčanih tokova tako da se ne ispuni taj uvjet.

Prestanak priznavanja

Instrument financijsku imovinu prestaje priznavati kad ugovorna prava na novčane tokove iz te financijske imovine isteknu ili kad se prava na primitak ugovornih novčanih tokova prenesu transakcijom u okviru koje Instrument prenosi rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom ili zadržava gotovo sve rizike i koristi od vlasništva, ali ne zadržava kontrolu nad financijskom imovinom.

Pri prestanku priznavanja financijske imovine ili financijske obveze (bilješka 2.4.4.), razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine ili obveze (ili knjigovodstvene vrijednosti raspoređene na dio imovine ili obveze koja se prestaje priznavati) i zbroja i. primljene ili plaćene naknade i ii. svakog kumulativnog dobitka ili gubitka koji je priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti priznaje se u dobit ili gubitak, osim kumulativnih dobitaka ili gubitaka priznatih u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti za vlasnička ulaganja mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koja su po otuđenju prenesena u pričuve, a ne u dobit ili gubitak.

U kontekstu reforme IBOR-a Instrument procjenjuje je li promjena financijskog instrumenta mjerenog po amortiziranom trošku značajna nakon primjene praktičnog rješenja uvedenog u 2. fazi reforme IBOR-a. Kad je riječ o izmjenama koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde, Instrument ne prestaje priznavati financijski instrument čiji su ugovorni novčani tokovi promijenjeni kao izravna posljedica reforme, pri čemu je promjena ekonomski istovjetna prethodnoj osnovi za određivanje ugovornih novčanih tokova (odnosno osnovi neposredno prije promjene).

Reklasifikacija

Financijska se imovina ne reklasificira nakon početnog priznavanja, osim u razdoblju nakon što Instrument promijeni svoj poslovni model upravljanja financijskom imovinom.

Izmjena

Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku smatra se izmijenjenom ako se njezini ugovorni novčani tokovi ponovno dogovore ili na neki drugi način izmijene. Ponovno dogovaranje ili izmjene mogu, ali ne moraju, dovesti do prestanka priznavanja starog i početka priznavanja novog financijskog instrumenta.

Znatna ugovorna izmjena novčanih tokova financijske imovine mjerene po amortiziranom trošku koja dovodi do prestanka priznavanja financijske imovine istodobno dovodi do priznavanja nove financijske imovine po njezinoj fer vrijednosti te bilježenja dobitka ili gubitka na temelju izmjene u konsolidiranom računu dobiti ili gubitka pod odjeljkom „Rezultat financijskih operacija”.

Ugovorna izmjena smatra se znatnom ako se diskontirana sadašnja vrijednost novčanih tokova po revidiranim uvjetima (diskontirana na temelju izvorne efektivne kamatne stope) razlikuje za najmanje 10 % od diskontirane sadašnje vrijednosti preostalih novčanih tokova izvorne financijske imovine. Razmatraju se i kvalitativni faktori, kao što su promjena valute u kojoj je iskazana financijska imovina i parametri konverzije.

U kontekstu reforme IBOR-a Instrument procjenjuje je li promjena financijskog instrumenta mjerenog po amortiziranom trošku značajna nakon primjene praktičnog rješenja uvedenog u 2. fazi reforme IBOR-a. Instrument ažurira efektivnu kamatnu stopu, a da ne mijenja knjigovodstvenu vrijednost financijskog instrumenta ako se osnova za utvrđivanje ugovornih novčanih tokova financijskog instrumenta, mjerenog po amortiziranom trošku, promijeni kao izravna posljedica reforme i ako je promjena ekonomski istovjetna prethodnoj osnovi (odnosno osnovi neposredno prije promjene).

Mjerenje fer vrijednosti financijskih instrumenata

Fer vrijednost je cijena koja bi bila postignuta pri prodaji imovine ili plaćena pri prijenosu obveze u uobičajenoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja na glavnom tržištu, ili ako to nije moguće, na najpovoljnijem tržištu kojem Instrument ima pristup na taj datum.

Kad je to primjenjivo, EIB u ime Instrumenta mjeri fer vrijednost instrumenta primjenom kotirane cijene na aktivnom tržištu za taj instrument. Tržište se smatra aktivnim ako se transakcije povezane s imovinom ili obvezama obavljaju dovoljno često i u dovoljnom obujmu da bi bilo moguće dobiti stalne informacije o cijenama.

Ako nisu dostupne s aktivnih tržišta, fer vrijednosti financijske imovine i financijskih obveza iskazanih u izvještaju o financijskom položaju utvrđuju se raznim tehnikama vrednovanja i primjenom matematičkih modela. Ulazni podaci za te modele preuzimaju se s dostupnih tržišta, ali kad to nije moguće, pri utvrđivanju fer vrijednosti potreban je određeni stupanj prosudbe. Odabranom tehnikom vrednovanja uzimaju se u obzir svi čimbenici koje bi tržišni sudionici uzeli u obzir pri određivanju cijene transakcije.

Te tehnike vrednovanja mogu uključivati neto sadašnju vrijednost i modele diskontiranih novčanih tokova, usporedbu sa sličnim instrumentima za koje postoje cijene na tržištu, model Black-Scholes i model polinomnog određivanja cijena opcija te druge tehnike vrednovanja. Pretpostavke i podaci koji se upotrebljavaju u tehnikama vrednovanja uključuju nerizične i referentne kamatne stope, kreditne marže koje se upotrebljavaju pri procjeni diskontnih stopa, cijene obveznica i vlasničkih instrumenata, devizne tečajeve, kapital i cijene kapitala te očekivane volatilnosti i korelacije cijena.

Cilj je tehnika vrednovanja postići mjerenje fer vrijednosti koje odražava cijenu koja bi bila postignuta pri prodaji imovine ili plaćena pri prijenosu obveze u uobičajenoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja.

Za utvrđivanje fer vrijednosti uobičajenih i jednostavnijih financijskih instrumenata, kao što su kamatne stope i valutni ugovori o razmjeni, Banka primjenjuje općepriznate modele u kojima se koriste samo dostupni tržišni podaci i koji iziskuju ograničenu stručnu prosudbu i procjenu. Cijene i ulazni podaci za modele obično su dostupni na tržištu uvrštenih dužničkih vrijednosnih papira i vlasničkih instrumenata, izvedenica kojima se trguje na burzi i jednostavnih OTC izvedenica, kao što su kamatni ugovori o razmjeni. Dostupnost tržišnih cijena i ulaznih podataka za modele smanjuje potrebu za stručnom prosudbom i procjenom i nesigurnost pri određivanju fer vrijednosti. Dostupnost tržišnih cijena i ulaznih podataka varira ovisno o proizvodima i tržištima i mijenja se uslijed posebnih događaja i općih uvjeta koji vladaju na financijskim tržištima.

EIB za složenije instrumente primjenjuje vlastite modele osmišljene na temelju priznatih modela vrednovanja. Neki ili svi bitni ulazni podaci za te modele ne moraju biti dostupni na tržištu i izvode se iz tržišnih cijena ili stopa ili se procjenjuju na temelju pretpostavki. Primjeri instrumenata za koje bitni ulazni podaci nisu dostupni na tržištu obuhvaćaju određene zajmove i jamstva za koje ne postoji aktivno tržište. Modeli vrednovanja za koje su potrebni bitni ulazni podaci koji nisu dostupni na tržištu zahtijevaju viši stupanj prosudbe i procjene uprave pri utvrđivanju fer vrijednosti. Prosudba i procjena uprave obično je potrebna za odabir odgovarajuće metode vrednovanja, utvrđivanje očekivanih budućih novčanih tokova od financijskog instrumenta čija se vrijednost određuje, utvrđivanje vjerojatnosti neispunjavanja obveza i prijevremene uplate druge ugovorne strane te odabir odgovarajućih diskontnih stopa.

Instrument mjeri fer vrijednosti primjenom sljedeće hijerarhije fer vrijednosti, koja odražava važnost ulaznih podataka koji se upotrebljavaju pri mjerenju:

— 1. razina: ulazni podaci u obliku nekorigiranih kotiranih cijena na aktivnim tržištima za identične instrumente kojima Instrument ima pristup,

— 2. razina: ulazni podaci, osim kotiranih cijena uključenih u 1. razinu, koji su dostupni na tržištu bilo izravno (tj. kao cijene) ili neizravno (tj. izvedeni iz cijena). Ova kategorija obuhvaća instrumente koji se vrednuju primjenom kotiranih tržišnih cijena na aktivnim tržištima za slične instrumente, kotiranih cijena za identične ili slične instrumente na tržištima koja se smatraju manje aktivnima ili drugih tehnika vrednovanja za koje su svi bitni ulazni podaci izravno ili neizravno dostupni iz tržišnih podataka,

— 3. razina: ulazni podaci koji nisu dostupni na tržištu. Ova kategorija obuhvaća sve instrumente za koje tehnika vrednovanja uključuje ulazne podatke koji se ne temelje na podacima koji su dostupni na tržištu, a podaci koji nisu dostupni na tržištu značajno utječu na vrednovanje instrumenta. Ova kategorija uključuje instrumente koji se vrednuju na temelju kotiranih cijena za slične instrumente za koje su radi iskazivanja razlika među instrumentima potrebna znatna usklađenja ili pretpostavke koji nisu dostupni na tržištu.

Instrument priznaje prijenose između razina hijerarhije fer vrijednosti od kraja izvještajnog razdoblja tijekom kojeg je došlo do promjene.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

MSFI 9 temelji se na modelu očekivanog kreditnog gubitka usmjerenom na buduće događaje. EIB je utvrdio okvir za izračun „očekivanog kreditnog gubitka" koji je uvjetovan stanjem makroekonomije. To uključuje utvrđivanje parametara kreditnog rizika u određenom trenutku (vjerojatnost nastanka statusa neispunjavanja obveza (engl. *probability of default* – „PD") i gubitak zbog nastanka statusa neispunjavanja obveza (engl. *loss given default* – „LGD")) na temelju sistemskog faktora (kreditni ciklus) na koji utječe makroekonomija i koji se predviđa na osnovi makroekonomskih projekcija ili scenarija. Konačni očekivani kreditni gubitak je vjerojatnošću ponderirani prosjek očekivanih kreditnih gubitaka prema pojedinim makroekonomskim scenarijima. Taj model umanjenja vrijednosti koji je usmjeren na buduće događaje primjenjuje se na financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku te na izvanbilančne obveze.

U skladu s MSFI-jem 9 rezervacije za gubitke mjere se na jednoj od sljedećih osnova:

— očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci: to su očekivani kreditni gubici u dvanaestomjesečnom razdoblju koji proizlaze iz mogućih neispunjavanja obveza u razdoblju od 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma, i

— očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta: to su očekivani kreditni gubici koji su posljedica svih mogućih neispunjenja obveza tijekom očekivanog trajanja financijskog instrumenta.

U standardu MSFI 9 utvrđen je model s tri faze za umanjenje vrijednosti na temelju promjena kreditne kvalitete od početnog priznavanja. Financijski instrumenti klasificiraju se u fazu 1, osim instrumenata za koje se utvrdi znatno povećanje kreditnog rizika nakon početnog priznavanja. To obuhvaća kvantitativne i kvalitativne informacije i analize utemeljene na stručnim informacijama EIB-a, kao što su informacije o budućim kretanjima.

Kupljena ili stvorena imovina umanjena za kreditne gubitke financijska je imovina koja se od trenutka početnog priznavanja klasificira kao faza 3. Za kupljenu ili stvorenu financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke kumulativne promjene očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta nakon početnog priznavanja priznaju se u računu dobiti i gubitka.

Banka procjenjuje klasifikaciju faza prema MSFI-ju 9 na temelju sekvencijalnog pristupa u kojem se koriste informacije o drugoj ugovornoj strani ili instrumentu, koji je u skladu s internim smjernicama i postupcima za znakove ranog upozorenja, neprihodujuće izloženosti i restrukturiranje.

EIB smatra da je postojeći model očekivanog kreditnog gubitka usmjeren na buduće događaje dovoljno sveobuhvatan da se u obzir uzmu ekstremne gospodarske okolnosti, koje su izravno uzete u obzir u makroekonomskim projekcijama i vremenskoj strukturi PD-a.

U slučaju znatnog povećanja kreditnog rizika, financijski instrument premješta se u fazu 2, ali još se ne smatra da mu je vrijednost umanjena za kreditne gubitke. Ako mu se vrijednost umanji za kreditne gubitke, financijski se instrument premješta u fazu 3.

Kako bi odredio izloženosti koje pripadaju fazi 3, EIB utvrđuje postoje li objektivni dokazi o neprihodonosnoj izloženosti. Smatra se da je financijska imovina u statusu neispunjavanja obveza ako je vjerojatno da zajmoprimac neće u cijelosti podmiriti svoje kreditne obveze prema Instrumentu ukoliko Instrument ne iskoristi svoje pravo na naplatu ili ako zajmoprimac kasni više od 90 dana s podmirenjem bilo koje značajne kreditne obveze prema Instrumentu.

Stoga se smatra da je vrijednost financijske imovine umanjena kad se utvrdi da Instrument vjerojatno neće moći naplatiti sve dospjele iznose u skladu s izvornim ugovornim uvjetima ili ekvivalentnu vrijednost. Pojedinačne kreditne izloženosti vrednuju se na temelju značajki zajmoprimca, njegova ukupnog financijskog stanja, resursa i urednosti plaćanja, vjerojatnosti potpore od nekog financijski odgovornog jamca te, ovisno o slučaju, ostvarive vrijednosti kolaterala.

Svi zahtjevi za umanjenje vrijednosti preispituju se i analiziraju barem svakih šest mjeseci. Sve naknadne promjene iznosa i vremena očekivanih novčanih tokova u usporedbi s prethodnim procjenama rezultiraju promjenom pričuve za kreditne gubitke i terete se ili odobravaju u računu dobiti i gubitka. Ispravak vrijednosti za umanjenje vrijednosti poništava se samo ako se kreditna kvaliteta poboljša uz razumno jamstvo pravovremene naplate glavnice i kamata u skladu s izvornim ugovornim uvjetima ugovora o potraživanju. Vrijednost se otpisuje ako se potraživanje djelomično ili u cijelosti smatra nenaplativim ili oproštenim. Otpis se evidentira u odnosu na prethodno utvrđeno smanjenje vrijednosti ili izravno u računu dobiti i gubitka i umanjuje iznos glavnice potraživanja. Naplata prethodno otpisanih iznosa, djelomična ili u cijelosti, evidentira se kao prihod u računu dobiti i gubitka. Otpisana financijska imovina mogla bi i dalje biti predmetom prisilne naplate u skladu s EIB-ovim postupcima za naplatu nepodmirenih iznosa.

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka – ulazni podaci, pretpostavke i tehnike

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta provodi se na imovini iz faze 2 i faze 3, a mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka u razdoblju od 12 mjeseci na imovini iz faze 1.

Očekivani kreditni gubici izračunati su na temelju sljedećih varijabli:

— kreditni rejting i vjerojatnost nastanka statusa neispunjavanja obveza u određenom trenutku,

— LGD u određenom trenutku,

— izloženost sa statusom neispunjavanja obveza.

Kreditni rejting druge ugovorne strane utvrđuje se na određeni datum i na temelju modela kreditnog bodovanja posebno prilagođenih raznim kategorijama drugih ugovornih strana i izloženosti.

Svaka ocjena kreditnog rejtinga povezana je sa specifičnim PD-om koji predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana ne ispuni svoju financijsku obvezu, bilo u sljedećih 12 mjeseci ili tijekom preostalog trajanja obveze. Stoga su rejtinzi glavni ulazni podaci za utvrđivanje vremenske strukture PD-a u određenom trenutku za izloženosti. EIB prikuplja podatke o rezultatima i statusu neispunjavanja obveza u vezi s izloženosti Instrumenta kreditnom riziku. Prikupljeni podaci raščlanjuju se prema sektorima i regijama. Različiti sektori i regije koji jednako reagiraju na kreditne cikluse analiziraju se zajedno.

EIB na temelju statističkih modela analizira prikupljene podatke i procjenjuje PD tijekom preostalog vijeka trajanja za izloženosti te kako bi se one mogle promijeniti s vremenom i s obzirom na pojedine makroekonomske scenarije.

LGD predstavlja EIB-ov očekivani omjer između gubitka po izloženosti zbog neispunjavanja obveze druge ugovorne strane i nepodmirenog iznosa obveze. LGD se može definirati i kao „1 – Stopa naplate”. LGD se procjenjuje uglavnom zemljopisno i po vrsti druge ugovorne strane, uz pet glavnih kategorija izloženosti: države, javne institucije, financijske institucije, trgovačka društva i financiranje projekata. Vrijednosti LGD-a dodatno se usklađuju na temelju specifičnih značajki proizvoda i ugovora na koje se odnosi izloženost.

EIB pri ocjeni znatnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja i pri mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka uzima u obzir informacije u određenom trenutku i informacije o budućim događajima.

EIB je za mjerenje očekivanog kreditnog gubitka razvio pristup uvjetnog modeliranja (model PD-a u određenom trenutku), koji se koristi za izračun vremenske strukture PD-a, što uključuje:

— utvrđivanje ekonomski razumne funkcije povezanosti između kreditnog ciklusa i makroekonomskih varijabli i

— skup triju makroekonomskih scenarija (jedan osnovni scenarij i dva scenarija koji odražavaju gospodarski rast i pad) s višegodišnjom potencijalnom realizacijom BDP-a i njihovim povezanim vjerojatnostima.

EIB makroekonomske scenarije temelji na polustrukturnom makromodelu globalnog gospodarstva s više zemalja, više jednadžbi i utvrđenim blokovima za pojedine zemlje. Središnji/osnovni scenarij osmišljen je da bude u skladu s najnovijim predviđanjima Europske komisije. Pozitivni i negativni scenariji temelje se na središnjem scenariju i primjenjuju model s više zemalja i više jednadžbi. Scenariji su izvedeni na temelju šokova koji utječu na BDP, ključno mjerilo gospodarske aktivnosti. Šokovi koji utječu na realni BDP kalibrirani su da prikazuju utvrđenu volatilnost varijable. Po potrebi se primjenjuje i stručna prosudba kako bi se utvrdili veličina i postojanost šokova koji utječu na BDP. Posljedično se šokovi utvrđuju zajedno s funkcijom pada kako bi se odredio njihov učinak tijekom vremena. Vjerojatnost svakog scenarija utvrđuje se na temelju tržišnih pokazatelja (volatilnost) i interno razvijenih pokazatelja/podataka za praćenje koji se dosljedno primjenjuju tijekom vremena kako bi se u obzir uzela neizvjesnost.

U EIB-ovim modelima PD-a u određenom trenutku i LGD-a u određenom trenutku upotrebljavaju se iste projicirane vrijednosti kreditnog ciklusa kao glavni ulazni podaci u sklopu različitih makroekonomskih scenarija. Kreditni ciklus izračunava se na temelju smanjenja kreditne ocjene vanjske agencije za kreditni rejting i projekcija godišnjih stopa rasta realnog BDP-a te razlike između dugoročnih i kratkoročnih kamatnih stopa.

Izloženost sa statusom neispunjavanja obveza označava očekivanu izloženost u slučaju neispunjavanja obveza te se temelji na trenutačnoj izloženosti drugoj ugovornoj strani i potencijalnim promjenama u trenutačnom dopuštenom iznosu na temelju ugovora, uključujući amortizaciju. Izloženost sa statusom neispunjavanja obveza neke financijske imovine odgovara njezinoj bruto knjigovodstvenoj vrijednosti. Za obveze kreditiranja i financijska jamstva izloženost sa statusom neispunjavanja obveza uključuje iskorišteni iznos.

2.4.2.1. *Novac i novčani ekvivalenti*

Instrument novac i novčane ekvivalente definira kao tekuće račune, kratkoročne depozite ili komercijalne zapise s dospijećem od najviše tri mjeseca. Novac i novčani ekvivalenti knjiže se po amortiziranom trošku u izvještaju o financijskom položaju.

2.4.2.2. *Financijska imovina riznice*

Financijska imovina riznice obuhvaća kotirane i nekotirane obveznice koje se namjerava držati do dospijeća i komercijalne zapise s dospijećem dužim od tri mjeseca, koji se stoga klasificiraju po amortiziranom trošku.

Te se obveznice i komercijalni zapisi početno mjere po trošku nabave, što je fer vrijednost uvećana za sve transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati nabavi. Razlika između početne cijene i otkupne vrijednosti amortizira se u skladu s metodom efektivne kamatne stope tijekom preostalog vijeka trajanja instrumenta.

2.4.2.3. *Zajmovi i predujmovi*

Portfelj zajmova i predujmova može se sastojati od dužničkih instrumenata, kao što su zajmovi i dužnički vrijednosni papiri, uključujući obveznice, mjenice ili potvrde koje su izdali strukturirani subjekti s namjerom da ih drže do dospijeća i da naplate ugovorne novčane tokove.

Zajmovi i predujmovi uključuju:

— zajmove i predujmove koji se mjere po amortizacijskom trošku,

— zajmove i predujmove koji se obvezno mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Zajmovi koje je odobrio Instrument priznaju se u imovini Instrumenta kad se zajmoprimcima isplate novčana sredstva. Neisplaćeni dijelovi zajma evidentiraju se kao izvanbilančne stavke po nominalnoj vrijednosti. Zajmovi koji zadovoljavaju kriterije „samo plaćanja glavnice i kamata” početno se knjiže po trošku nabave (neto isplaćeni iznosi), što je fer vrijednost novca isplaćenog za odobreni zajam, uključujući sve transakcijske troškove, i naknadno se mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Dužnički vrijednosni papiri priznaju se u imovini Instrumenta kad se novac isplati izdavatelju te mogu imati oblik ugovorno vezanog dužničkog instrumenta ili dužničkog instrumenta koji se sastoji od jedne tranše. Neisplaćeni dijelovi dužničkih vrijednosnih papira evidentiraju se kao izvanbilančne stavke po nominalnoj vrijednosti. Dužnički vrijednosni papiri najprije se mjere po trošku nabave, što je fer vrijednost uvećana za sve transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati nabavi, a zatim se mjere po amortiziranom trošku metodom efektivne kamatne stope. Razlika između početne cijene i otkupne vrijednosti amortizira se u skladu s metodom efektivne kamatne stope tijekom preostalog vijeka trajanja instrumenta.

Politika umanjenja vrijednosti zajmova i predujmova opisana je u bilješci 2.4.2.

Zajmovi i predujmovi koji ne ispunjavaju kriterij poslovnog modela ili kriterij „samo plaćanja glavnice i kamata” obvezno se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Primijenjena tehnika mjerenja fer vrijednosti temelji se na tehnici diskontiranog novčanog toka ili likvidacijskoj vrijednosti.

Učinak reforme IBOR-a na ponovno mjerenje zajmova i predujmova po amortiziranom trošku opisan je u posebnim odlomcima bilješke 2.4.2. – Klasifikacija i mjerenje/Promjena.

2.4.2.4. *Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom*

U Instrumentu postoje dvije vrste vlasničkih ulaganja: i. izravna vlasnička ulaganja i ii. ulaganja u fondove poduzetničkog kapitala. Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom početno se priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove. Naknadne promjene fer vrijednosti, uključujući dobitke i gubitke od preračunavanja stranih valuta, priznaju se u računu dobiti i gubitka i izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u dijelu „neto rezultat dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom”.

Dio tih ulaganja za koji su preuzete obveze, ali koji nije iskorišten, evidentira se kao konsolidirane izvanbilančne obveze po nominalnoj vrijednosti.

Mjerenje fer vrijednosti financijskih instrumenata

Fer vrijednost utvrđuje se primjenom metode agregirane neto vrijednosti imovine (čime se pretpostavlja da, neovisno o nedostatku lako utvrdive tržišne vrijednosti, neto vrijednost imovine predstavlja najbolju procjenu fer vrijednosti). Ako se ne može odrediti na temelju informacija s aktivnih tržišta, fer vrijednost nekotiranih ulaganja određuje se primjenom priznatih tehnika vrednovanja (bilješka 4.2.1.).

Pripisana neto vrijednost imovine usklađuje se za događaje nastale od datuma zadnje dostupne neto vrijednosti imovine do datuma bilance u mjeri u kojoj Upravljački odbor takvo usklađenje smatra značajnim. Značajna usklađenja provode se dok Upravno vijeće ne donese financijske izvještaje za godinu. Zbog opće nesigurnosti, raznih rizika uzrokovanih ruskom invazijom na Ukrajinu i opažene volatilnosti rezultata, EIB je unaprijedio svoje tehnike vrednovanja kako bi procijenio eventualna usklađenja fer vrijednosti vlasničkih ulaganja za neto vrijednosti imovine koje upravitelji fondova nisu prijavili na datum izvještavanja na koji se odnose financijski izvještaji Instrumenta.

Za specifična ulaganja za koja se neto vrijednost imovine ne može lako utvrditi mogu se primijeniti druge smjernice, primjerice Međunarodne smjernice za vrednovanje vlasničkog kapitala i poduzetničkog kapitala („IPEV”), kako ih je objavio Odbor IPEV-a, a zahtijeva se i detaljnije praćenje i pregled. Prema toj metodi fondovi se interno klasificiraju u tri kategorije:

— kategorija I – fondovi koji su usvojili zahtjeve u pogledu fer vrijednosti iz MSFI-ja 13 ili Smjernica IPEV, za koje se provodi poseban pregled kako bi se osiguralo da je neto vrijednost imovine pouzdana procjena fer vrijednosti,

— kategorija II – fondovi koji su usvojili druge smjernice za vrednovanje (npr. smjernice EVCA-e iz 2001.) ili standarde za koje se može smatrati da su usklađeni s MSFI-jem 13, za koje se može izračunati ekvivalentna neto vrijednost imovine, i

— kategorija III – fondovi koji nisu usvojili zahtjeve fer vrijednosti iz MSFI-ja 13 ni druge smjernice za vrednovanje u skladu s MSFI-jem 13.

Procjena značajnog utjecaja

Udjeli koje je Instrument stekao obično predstavljaju ulaganja u privatne fondove vlasničkog ili poduzetničkog kapitala. U skladu s uobičajenom praksom, takva su ulaganja obično zajednička ulaganja većeg broja ulagača od kojih ni jedan ne može samostalno utjecati na svakodnevno poslovanje i ulagačku aktivnost takvog fonda. U skladu s time, bez obzira na moguće sudjelovanje u upravljačkom tijelu određenog fonda, ulagači u načelu ne stječu prava na temelju kojih bi mogli utjecati na svakodnevno poslovanje fonda. Osim toga, pojedinačni ulagači u fondove vlasničkog ili poduzetničkog kapitala

ne određuju poslovnu politiku fonda, primjerice politiku raspodjele dividendi ili drugih vrsta raspodjela. Te odluke u pravilu donosi uprava fonda na temelju dioničarskog ugovora kojim su uređena prava i obveze uprave i svih dioničara fonda. Dioničarskim se ugovorom pojedinačnim ulagačima obično zabranjuju značajne bilateralne transakcije s fondom, međusobna razmjena upravljačkog osoblja ili stjecanje povlaštenog pristupa bitnim tehničkim informacijama. Ulaganja Instrumenta u skladu su s navedenom uobičajenom praksom, što je jamstvo da Instrument ta ulaganja ne nadzire i da ni na koji način na njih značajno ne utječe u smislu MSFI-ja 10 i MRS-a 28, što se odnosi i na ulaganja u kojima Instrument drži više od 20 % glasačkih prava.

2.4.3. Financijska jamstva

Ugovor o financijskom jamstvu ugovor je koji od Instrumenta zahtijeva određena plaćanja radi nadoknade gubitaka imatelju koji su nastali jer određeni dužnik nije izvršio plaćanja po njihovu dospijeću u skladu s uvjetima dužničkog instrumenta.

Financijska jamstva obračunavaju se u skladu s MSFI-jem 9 – Financijski instrumenti kao izvedenice ili kao financijska jamstva, ovisno o svojim svojstvima i karakteristikama, kako su definirani MSFI-jem 9.

Računovodstvena politika za izvedenice objavljena je u bilješci 2.4.5.

Financijska jamstva početno se priznaju u izvještaju o financijskom položaju pod odjeljkom „Rezervacije za dana jamstva” po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati davanju financijskih jamstava. Pri početnom priznavanju, obveza plaćanja odgovara neto sadašnjoj vrijednosti očekivanih priljeva premija ili početnog očekivanog gubitka.

Nakon početnog priznavanja, financijska jamstva mjere se po većoj od sljedećih vrijednosti:

— iznosu rezervacije za gubitke određenom u skladu s MSFI-jem 9 i

— početno priznatoj premiji umanjenoj za priznati prihod u skladu s načelima MSFI-ja 15.

Svako povećanje ili smanjenje neto obveze (mjerene u skladu s MSFI-jem 9) koja se odnosi na financijska jamstva osim plaćanja aktiviranih jamstava priznaje se u računu dobiti i gubitka i izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti pod odjeljkom „Promjena rezervacija za jamstva”.

Primljena premija priznaje se u računu dobiti i gubitka i izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti pod odjeljkom „Prihodi od naknada i provizija” na temelju otplatnog plana u skladu s MSFI-jem 15 u razdoblju trajanja financijskog jamstva.

2.4.4. Financijske obveze osim izvedenica

Klasifikacija i mjerenje

Financijska obveza mjeri se po amortiziranom trošku, osim za financijske obveze:

— koje se obvezno mjere po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak (npr. obveze po izvedenicama), i

— za koje je određeno da se mjere po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Instrument prestaje priznavati financijsku imovinu kad se njegova ugovorna prava razriješe, ponište ili isteknu.

2.4.5. Izvedeni financijski instrumenti

Izvedeni financijski instrumenti uključuju međuvalutne ugovore o razmjeni, međuvalutne kamatne ugovore o razmjeni i kratkoročne valutne ugovore o razmjeni.

Izvedeni financijski instrumenti početno se priznaju obračunavanjem na datum trgovanja.

Tijekom uobičajenog poslovanja Instrument može sklopiti ugovore o razmjeni kako bi od rizika zaštitio određene operacije kreditiranja ili može sklopiti valutne terminske ugovore kako bi od rizika zaštitio svoje valutne pozicije u valutama kojima se aktivno trguje, a koje nisu euro, kako bi poravnao sve gubitke ili dobitke nastale zbog promjena deviznog tečaja.

Sve izvedenice mjere se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i iskazuju kao izvedeni financijski instrumenti. Fer vrijednost utvrđuje se prvenstveno na temelju modela diskontiranih novčanih tokova, modela za određivanje cijena opcija i ponuda trećih osoba.

Izvedenice se knjiže po fer vrijednosti i iskazuju kao imovina kad je njihova fer vrijednost pozitivna ili kao obveza kad je njihova fer vrijednost negativna. Promjene fer vrijednosti izvedenih financijskih instrumenata iskazuju se u računu dobiti i gubitka i izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti pod odjeljkom „Promjena fer vrijednosti izvedenih financijskih instrumenata”.

U skladu s MSFI-jem 9 zahtjevi o odvajanju ugrađenih izvedenica ukinuti su za financijsku imovinu i financijske obveze, te se stoga s hibridnim ugovorom za potrebe klasifikacije financijske imovine ili financijskih obveza postupa kao s cjelinom.

2.4.6. Doprinosi

Doprinosi država članica priznaju se kao potraživanja u izvještaju o financijskom položaju na datum odluke Vijeća kojom se utvrđuju financijski doprinosi koje države članice trebaju uplatiti Instrumentu.

Doprinosi država članica ispunjavaju sljedeće uvjete i stoga se klasificiraju u vlasničke instrumente:

— prema definiciji iz sporazuma o doprinosima, oni državama članicama daju pravo odlučivanja o načinu korištenja neto imovine Instrumenta u slučaju njegove likvidacije,

— pripadaju kategoriji instrumenata koja je podređena svim ostalim kategorijama instrumenata,

— svi financijski instrumenti u istoj kategoriji instrumenata koja je podređena svim ostalim kategorijama instrumenata imaju jednaka obilježja,

— instrument nema obilježja zbog kojih bi se morao klasificirati kao obveza, i

— ukupni očekivani novčani tokovi koji se mogu pripisati instrumentu tijekom njegova vijeka trajanja uglavnom se temelje na dobiti ili gubitku, promjeni priznate neto imovine ili promjeni fer vrijednosti priznate i nepriznate neto imovine Instrumenta tijekom vijeka trajanja instrumenta.

Doprinosi se u financijskim izvještajima klasificiraju i mjere po amortiziranom trošku.

Isplaćeni doprinosi država članica čine raspoloživa vraćena sredstva isplaćena Europskoj komisiji i Ujedinjenoj Kraljevini. U skladu sa sporazumom o prijenosu, od 2024. do 2027., najkasnije do 31. ožujka svake godine EIB u pisanom obliku izvješćuje o iznosu raspoloživih vraćenih sredstava iz Investicijskog instrumenta AKP-a i iznosu raspoloživih vraćenih sredstava iz Investicijskog instrumenta PZP-ova akumuliranih do 31. prosinca prethodne godine („Izvješće o raspoloživim vraćenim sredstvima”). U izvješću o raspoloživim vraćenim sredstvima zasebno se navode vraćena sredstva koja treba prenijeti Komisiji (vraćena sredstva država AKP-a i PZP-ova) i vraćena sredstva koja treba prenijeti Ujedinjenoj Kraljevini. Raspoloživa vraćena sredstva priznaju se u izvještaju o financijskom položaju kad se odgovarajući zahtjev za plaćanje pošalje Instrumentu.

2.4.7. Kamate i slični prihodi

Kamate na zajmove koje Instrument odobrava knjiže se u računu dobiti i gubitka i u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti („Kamate i slični prihodi”) i u izvještaju o financijskom položaju („Zajmovi i predujmovi”) prema načelu nastanka poslovnog događaja primjenom efektivne kamatne stope, tj. stope kojom se procijenjena buduća novčana plaćanja ili primici tijekom očekivanog vijeka trajanja zajma točno diskontiraju na neto knjigovodstvenu vrijednost zajma. Nakon što se zbog umanjenja vrijednosti umanji uknjižena vrijednost zajma, prihod od kamata i dalje se iskazuje pomoću izvorne efektivne kamatne stope, koja se primjenjuje na novu knjigovodstvenu vrijednost.

Kamate na kupljene ili odobrene zajmove umanjene za kreditne gubitke knjiže se tijekom cijelog vijeka trajanja zajma u računu dobiti i gubitka i u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti („Kamate i slični prihodi”) i u izvještaju o financijskom položaju („Zajmovi i predujmovi”) prema načelu nastanka poslovnog događaja primjenom efektivne kamatne stope usklađene za kreditni rizik, tj. stope kojom se procijenjena buduća novčana plaćanja ili primici tijekom očekivanog vijeka trajanja zajma točno diskontiraju na amortizirani trošak zajma.

Subvencije za kamate primljene za sredstva Instrumenta odgađaju se i priznaju kao usklađenje stvarnog prinosa te se evidentiraju pod „Kamate i slični prihodi” u računu dobiti i gubitka u razdoblju od isplate do otplate subvencioniranog zajma.

Naknade za preuzete obveze odgađaju se i iskazuju u prihodima primjenom metode efektivne kamate u razdoblju od isplate do otplate predmetnog zajma i prezentiraju se u računu dobiti i gubitka i u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kao stavke kamata i sličnih prihoda.

2.4.8. Subvencije za kamate i tehnička pomoć

U okviru svojeg poslovanja Instrument u ime država članica upravlja subvencijama za kamate i tehničkom pomoći.

Dio doprinosa država članica namijenjen za isplate subvencija za kamate i tehničke pomoći ne iskazuje se u sredstvima subjekata koji doprinose Instrumentu, nego se klasificira u obveze prema trećim osobama. Instrument obavlja isplate krajnjim korisnicima, a zatim umanjuje iznose obveza prema trećim osobama.

Doprinosi namijenjeni za subvencije za kamate i tehničku pomoć koji se ne dodijele u punom iznosu reklasificiraju se kao doprinos u korist Instrumenta.

2.4.9. Kamatni prihodi od novca i novčanih ekvivalenata

Prihod od kamata na novac i novčane ekvivalente priznaje se u računu dobiti i gubitka i u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti Instrumenta prema načelu nastanka poslovnog događaja.

2.4.10. Naknade, provizije i dividende

Naknade za usluge pružene u određenom razdoblju priznaju se kao prihod nakon pružanja tih usluga, dok se naknade za izvršenje neke bitne radnje priznaju kao prihod po izvršenju te bitne radnje. Te se naknade prezentiraju u računu dobiti i gubitka i u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kao stavke prihoda od naknada i provizija.

Dividende na dionice i druge vrijednosne papire s varijabilnim prinosom priznaju se kad se prijave i prezentiraju u računu dobiti i gubitka i u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kao stavke neto ostvarenih dobitaka od dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom.

2.4.11. Oporezivanje

Protokolom o povlasticama i imunitetima Europske unije, priloženim Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, propisano je da su vlasništvo, prihodi i ostala imovina institucija Unije oslobođeni od svih izravnih poreza.

3. **Upravljanje rizicima**

U ovoj bilješci iznose se informacije o izloženosti Instrumenta kreditnom i financijskom riziku te o upravljanju i kontroli kreditnog i financijskog rizika, osobito primarnih rizika upotrebe financijskih instrumenata. To su:

— kreditni rizik – rizik od gubitka zbog neispunjavanja obveza komitenta ili druge ugovorne strane koji nastaje kod svih vrsta kreditne izloženosti, uključujući rizik namire ([31]),

— rizik likvidnosti – rizik da subjekt neće bez neprihvatljivih gubitaka moći financirati povećanja imovine niti podmiriti dospjele obveze,

— tržišni rizik – rizik da će promjene tržišnih cijena i stopa, kao što su kamatne stope, cijene vlasničkih instrumenata i devizni tečajevi, utjecati na prihode subjekta ili vrijednost njegovih udjela u financijskim instrumentima.

([31]) Rizik namire definira se kao rizik mogućih gubitaka zbog transakcija koje ostanu nenamirene nakon datuma dospijeća i/ili zbog transakcija koje se namire u roku duljem od primjenjivog tržišnog standarda. Zbog prirode operacija Instrumenta izvedenice koje EIB sklopi, a koje podrazumijevaju razmjenu stranih valuta, najvažniji su instrumenti na koje utječe rizik namire. Upravljanje rizicima namire obrađeno je u Smjernicama o financijskim rizicima.

3.1 *Organizacija upravljanja rizicima*

EIB stalno prilagođava okvir Instrumenta za upravljanje rizicima.

EIB-ova Uprava za upravljanje rizicima Grupe i usklađenost neovisno utvrđuje, procjenjuje, prati i bilježi rizike kojima je Instrument izložen. Unutar okvira u kojem se poštuje načelo razdvajanja dužnosti, Uprava za upravljanje rizicima Grupe i usklađenost neovisna je o jedinici za trgovanje i daje drugo mišljenje o svim prijedlozima jedinice za trgovanje koji utječu na rizike.

Na razini EIB-a glavni službenik za rizike Grupe izvještava Upravljački odbor EIB-a o rizicima Grupe pod nadzorom člana Upravljačkog odbora zaduženog za rizike. Glavni službenik za rizike Grupe ima izravan pristup Odboru za politiku rizika te može izravno pisati i obratiti se Upravnom vijeću EIB-a o svakom pitanju ili području djelovanja.

3.2. *Kreditni rizik*

Kreditni rizik potencijalni je gubitak koji bi mogao nastati zbog statusa neispunjavanja obveza komitenta ili druge ugovorne strane, a nastaje kod svih vrsta kreditne izloženosti i uključuje rizik namire.

3.2.1. Politika kreditnog rizika

EIB pri kreditnoj analizi drugih ugovornih strana zajma ocjenjuje kreditni rizik i očekivani gubitak kako bi ga kvantificirao i odredio mu cijenu. EIB je izradio metodologiju dodjele internih rejtinga na temelju koje relevantnim drugim ugovornim stranama, zajmoprimcu ili davatelju jamstva, dodjeljuje interne rejtinge. Metodologija je prilagođena svim glavnim kategorijama drugih ugovornih strana zajma (npr. trgovačka društva, financijske institucije itd.). Uzimajući u obzir i najbolje bankarske prakse koje se primjenjuju na EIB i načela dogovorena u okviru Uredbe o kapitalnim zahtjevima (CRR), sve druge ugovorne strane koje su bitne za kreditni profil određene transakcije klasificiraju se u kategorije internog rejtinga primjenom metodologije internih rejtinga za konkretnu kategoriju drugih ugovornih strana. Svakoj drugoj ugovornoj strani dodjeljuje se interni rejting koji odražava njezin PD nakon temeljite analize profila poslovanja i financijskog rizika druge ugovorne strane i rizičnosti njezine zemlje. Po potrebi se provode stručne prilagodbe uzimajući u obzir potporu koju pravni subjekti dobivaju od matičnog društva ili vlade, a konačni rejting može se korigirati tako da odražava informacije (npr. određivanje tržišnih cijena) koje nisu uzete u obzir za model.

Za kreditnu procjenu financiranja određenog projekta i drugih strukturiranih operacija ograničenog opsega primjenjuju se instrumenti za procjenu kreditnog rizika relevantni za određeni sektor, pri čemu se uglavnom procjenjuje dostupnost novčanih tokova i kapacitet za servisiranje duga. U te se instrumente ubrajaju analiza ugovornog okvira projekta, analiza druge ugovorne strane i simulacije novčanih tokova. Slično kao trgovačkim društvima i financijskim institucijama, svakom se projektu dodjeljuje interni rejting rizika. Naposljetku, Odjel za ekonomske analize određuje rejting trećih zemalja prema statističkom modelu.

Svi interni rejtinzi prate se tijekom trajanja zajma i periodično ažuriraju.

Kad je to primjereno i ovisno o pojedinačnom slučaju, EIB primjenjuje razna kreditna poboljšanja radi smanjenja kreditnog rizika, uključujući, među ostalim, vrijednosne papire koji se odnose na drugu ugovornu stranu ili projekt, jamstva i ugovorne klauzule, ovisno o kategoriji zajmoprimca i vrsti operacije.

Instrument za smanjenje kreditnog rizika ne koristi kreditne izvedenice.

3.2.2. Maksimalna izloženost kreditnom riziku bez obzira na kolaterale ili druge vrste kreditnog poboljšanja

U sljedećoj tablici prikazana je maksimalna izloženost kreditnom riziku za dijelove izvještaja o financijskom položaju, uključujući izvedenice. Maksimalna izloženost iskazana je u bruto iznosima prije učinka smanjenja rizika upotrebom kolaterala.

(u tisućama EUR)

Maksimalna izloženost	31.12.2024.	31.12.2023.
IMOVINA		
Novac i novčani ekvivalenti	1 638 604	1 376 824
Iznosi potraživanja od subjekata koji doprinose	7 482	85 321
Izvedeni financijski instrumenti	783	55 765

(u tisućama EUR)

Maksimalna izloženost	31.12.2024.	31.12.2023.
Zajmovi i predujmovi	1 498 048	1 683 312
Ostala imovina	–	616
Ukupno	**3 144 917**	**3 201 838**
Rezervacije za obveze po zajmovima	**– 18 320**	**– 19 038**
IZVANBILANČNE STAVKE		
Nepredviđene obveze		
— Izdana jamstva	–	985
Obveze		
— Neisplaćeni zajmovi	676 229	883 092
— Neizdana jamstva	2 500	46 764
Ukupne izvanbilančne stavke	**678 729**	**930 841**
Ukupna kreditna izloženost	**3 805 326**	**4 113 641**

3.2.3. Kreditni rizik zajmova i predujmova

3.2.3.1 *Mjerenje kreditnog rizika zajmova i predujmova*

Za zajmove, predujmove i jamstva Instrumenta provodi se sveobuhvatna procjena rizika i kvantitativna procjena očekivanog gubitka, koja se odražava u kreditnoj ocjeni. Na operacije u okviru financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje (kako je opisano u bilješci 25.), osim na posredničke zajmove, primjenjuju se načela rizika u okviru općeg mandata, kako je predviđeno u EIB-ovim smjernicama o kreditnom riziku i riziku vlasničkih vrijednosnih papira. Kreditne ocjene utvrđuju se prema općeprihvaćenim kriterijima na temelju kvalitete zajmoprimca, dospijeća zajma, vrste jamstva i, ovisno o slučaju, davatelja jamstva.

Sustav kreditnog ocjenjivanja obuhvaća metodologije, postupke, baze podataka i informacijske sustave koji omogućuju procjenu kreditnog rizika u operacijama kreditiranja i kvantitativnu procjenu očekivanog gubitka. Sustav sadržava veliku količinu informacija na temelju kojih se određuje relativni rejting kreditnih rizika zajmova. Kreditne ocjene odražavaju sadašnju vrijednost procijenjene razine „očekivanog gubitka”, koji je rezultat vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza glavnih dužnika, izloženosti sa statusom neispunjavanja obveza i ozbiljnosti gubitka u slučaju nastanka statusa neispunjavanja obveza. Kreditne ocjene koriste se u sljedeće svrhe:

— kao pomagalo pri izradi preciznije i kvantitativno utemeljenije procjene rizika kreditiranja,

— kao pokazatelj varijacija kreditnog rizika za potrebe davanja prednosti praćenju,

— kao opis kvalitete portfelja zajma u bilo kojem trenutku, i

— kao ulazni podaci za donošenje odluka o cijeni rizika.

Na određivanje kreditne ocjene utječu sljedeći čimbenici:

i. kreditna sposobnost zajmoprimca: u Glavnoj upravi za upravljanje rizicima provodi se neovisna analiza zajmoprimaca i ocjenjuje njihova kreditna sposobnost na temelju internih metodologija i vanjskih podataka. U skladu s odabranim pristupom zasnovanim na internim rejting-sustavima koji se temelji na okviru Basel III., EIB je izradio metodologiju internih rejtinga kojom se zajmoprimcima i davateljima jamstava dodjeljuje interni rejting. Temelji se na sustavu bodovanja određenih kategorija drugih ugovornih strana;

ii. korelacija neispunjavanja obveza: služi za kvantificiranje vjerojatnosti istodobnih financijskih poteškoća zajmoprimca i davatelja jamstva. Što je povezanost vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza zajmoprimca i davatelja jamstva veća, to je vrijednost jamstva manja i stoga je kreditna ocjena niža (slabija);

iii. vrijednost jamstvenih instrumenata i vrijednosnih papira: procjenjuje se na temelju kreditne sposobnosti izdavatelja i vrste instrumenta;

iv. stopa naplate: pretpostavljeni iznos povrata nakon nastanka statusa neispunjavanja obveza relevantne druge ugovorne strane; iskazuje se kao postotak relevantne izloženosti zajma;

v. ugovorni okvir: kvalitetan ugovorni okvir povećava kvalitetu zajma i poboljšava njegovu kreditnu ocjenu.

vi. trajanje zajma odnosno novčanih tokova od zajma: ako su svi drugi uvjeti jednaki, dulje trajanje zajma znači veći rizik otežanog servisiranja zajma tijekom njegova trajanja.

Očekivani gubitak od zajma izračunava se kombiniranjem šest prethodno navedenih elemenata. Ovisno o razini očekivanoga gubitka, zajam se razvrstava u jedan od sljedećih razreda kreditne ocjene:

„A” prvorazredni zajmovi:

„A0” odnosi se na državne „rizike” unutar EU-a, tj. na zajmove odobrene državama članicama ili zajmove za koje države članice u potpunosti, izričito i bezuvjetno jamče, kod kojih se ne očekuju problemi pri otplati te im se dodjeljuje stopa očekivanoga gubitka od 0 % (na temelju Bančina statusa povlaštenog vjerovnika i zakonske zaštite za koje se smatra da osiguravaju potpuni povrat imovine Banke po dospijeću), kao i na zajmove sa sveobuhvatnim jamstvom EU-a ili država članica.

„A+” odnosi se na zajmove odobrene subjektima koji nisu države članice EU-a (ili zajmove za koje ti subjekti jamče) za koje se ne očekuje ili se očekuje tek ograničen pad kvalitete tijekom njihova trajanja.

„B”– zajmovi visoke kvalitete: kategorija imovine u koju EIB ima povjerenja, premda nije isključen neznatan pad kvalitete u budućnosti. Svrstavanje u kategoriju B+ i B– odražava relativnu vjerojatnost pada kvalitete.

„C”– kvalitetni zajmovi: primjer bi mogli biti (neosigurani) krediti s „jednim potpisom” solidnim trgovačkim društvima (npr. ekvivalentni interni rejting Baa1/BBB+), s razumnim rokom dospijeća i odgovarajućim zaštitnim klauzulama.

„D” ova kategorija ocjenjivanja (osim kredita koji su prvotno odobreni na ovoj razini) predstavlja graničnu izloženost čiji profil rizičnosti Banka općenito prihvaća. Ta se razlika preciznije utvrđuje svrstavanjem u potkategorije D+ i D–.

„E”– razina rizičnosti zajma viša je od općeprihvaćene. Ova kategorija obuhvaća i zajmove koji su u svojem vijeku trajanja bili izloženi ozbiljnim poteškoćama, za koje nije isključena mogućnost gubitka. Zato se zajmovi iz ove kategorije pomno i strogo prate. Potkategorije E+ i E– razlikuju se po intenzitetu posebnog postupka praćenja. Velika je vjerojatnost da se zajmovi rejtinga E– neće redovito i pravovremeno servisirati i da će dug na neki način trebati restrukturirati, što bi moglo uzrokovati gubitak od umanjenja vrijednosti.

„F”– zajmovi neprihvatljive rizičnosti. Zajmovi s ocjenom F mogu proizaći isključivo iz nezaključenih transakcija kod kojih su nakon potpisivanja zabilježene nepredviđene, iznimne i dramatično nepovoljne okolnosti. Svim operacijama u kojima Instrument bilježi gubitak glavnice dodjeljuje se rejting F i za njih se izdvaja posebna rezervacija.

U tablici u odjeljku 3.2.3.3. prikazana je analiza kreditne kvalitete portfelja zajmova Instrumenta na temelju prethodno opisanih kategorija ocjena.

3.2.3.2 *Analiza izloženosti kreditnom riziku pri odobravanju zajmova*

U tablici u nastavku prikazana je maksimalna izloženost (neto knjigovodstvena vrijednost) kreditnom riziku za potpisane zajmove i predujmove (isplaćene i neisplaćene) prema kategoriji zajmoprimca uzimajući u obzir jamstva koja su osigurali davatelji jamstava:

(u tisućama EUR)

Na dan 31.12.2024.	Zajmovi s jamstvom	Zajmovi bez jamstva	Ukupno	Postotak ukupno isplaćenih zajmova
Financijske institucije	45 015	879 963	**924 978**	**62 %**
Trgovačka društva	164 680	193 836	**358 516**	**24 %**
Javna tijela	–	–	–	**0 %**
Države	–	214 554	**214 554**	**14 %**
Ukupno isplaćeni zajmovi	**209 695**	**1 288 353**	**1 498 048**	**100 %**
Neisplaćeni zajmovi	**42 259**	**615 650**	**657 909**	
Ukupno isplaćeni i neisplaćeni zajmovi	**251 954**	**1 904 003**	**2 155 957**	

(u tisućama EUR)

Na dan 31.12.2023.	Zajmovi s jamstvom	Zajmovi bez jamstva	Ukupno	Postotak ukupno isplaćenih zajmova
Financijske institucije	54 290	952 740	**1 007 030**	**60 %**
Trgovačka društva	155 653	293 302	**448 955**	**27 %**
Javna tijela	15 138	–	**15 138**	**1 %**
Države	–	212 189	**212 189**	**13 %**
Ukupno isplaćeni zajmovi	**225 081**	**1 458 231**	**1 683 312**	**100 %**
Neisplaćeni zajmovi	**43 200**	**820 854**	**864 054**	
Ukupno isplaćeni i neisplaćeni zajmovi	**268 281**	**2 279 085**	**2 547 366**	

Uprava za upravljanje portfeljem i praćenje portfelja prati zajmoprimce i davatelje jamstva, kao i financiranje projekata i ugovore. Kontinuirano se prate zajmovi Instrumenta, kreditna sposobnost zajmoprimaca i davatelja jamstva, i to najmanje jedanput godišnje, ali i češće prema potrebi te u slučaju kreditnih događaja. Uprava za upravljanje portfeljem i praćenje portfelja posebno preispituje poštuju li se ugovorna prava i, u slučaju pada rejtinga i/ili neispunjenja ugovornih obveza, poduzima korektivne mjere. Mjere za smanjenje rizika primjenjuju se kad god je potrebno u skladu sa smjernicama za kreditni rizik. Pri obnavljaju bankovnih jamstava dobivenih za zajmove osigurava se pravovremena zamjena jamstava ili poduzimanje potrebnih mjera.

3.2.3.3 *Analiza kreditne kvalitete po kategorijama zajmoprimaca*

U tablicama u nastavku prikazana je analiza kreditne kvalitete portfelja zajmova Instrumenta na dan 31. prosinca 2024. i na dan 31. prosinca 2023. prema kreditnoj ocjeni zajmova na temelju izloženosti potpisanih zajmova (isplaćenih i neisplaćenih).

(u tisućama EUR)

Na dan 31.12.2024.		Visoka ocjena	Standardna ocjena	Najniži prihvatljivi rizik	Visok rizik	Bez ocjene (1)	Ukupno	Postotak ukupnog iznosa
		A do B–	C	D+	D– i manje			
Zajmoprimac	Financijske institucije	234 681	299 526	218 172	387 621	–	**1 140 000**	**53 %**
	Trgovačka društva	41 934	3 318	–	189 403	195 031	**429 686**	**20 %**
	Javna tijela	–	–	–	–	–	–	**0 %**
	Države	51 820	2 929	22 375	509 147	–	**586 271**	**27 %**
Ukupno		**328 435**	**305 773**	**240 547**	**1 086 171**	**195 031**	**2 155 957**	**100 %**

(1) Izdani zajmovi koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

(u tisućama EUR)

Na dan 31.12.2023.		Visoka ocjena	Standardna ocjena	Najniži prihvatljivi rizik	Visok rizik	Bez ocjene (1)	Ukupno	Postotak ukupnog iznosa
		A do B–	C	D+	D– i manje			
Zajmoprimac	Financijske institucije	270 520	276 133	268 648	508 180	–	**1 323 481**	**52 %**
	Trgovačka društva	51 505	53	564	347 992	194 441	**594 555**	**23 %**
	Javne institucije	–	15 138	–	–	–	**15 138**	**1 %**
	Države	50 858	2 164	12 907	548 263	–	**614 192**	**24 %**
Ukupno		**372 883**	**293 488**	**282 119**	**1 404 435**	**194 441**	**2 547 366**	**100 %**

(1) * Izdani zajmovi koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

3.2.3.4 *Koncentracije rizika zajmova i predujmova*

3.2.3.4.1 *Geografska analiza*

Prema državi zajmoprimca portfelj zajmova Instrumenta može se raščlaniti na sljedeće geografske regije:

(u tisućama EUR)

Država zajmoprimca	31.12.2024.	31.12.2023.
Kenija	246 455	248 823
Egipat	224 074	260 529
Nigerija	119 847	218 521

(u tisućama EUR)

Država zajmoprimca	31.12.2024.	31.12.2023.
Etiopija	117 954	121 126
Togo	91 324	80 267
Mauricijus	86 850	84 331
Zambija	84 336	66 947
Regionalno – AKP	75 060	86 505
Barbados	67 426	72 036
Ruanda	67 061	71 525
Kamerun	58 577	48 616
Uganda	37 062	33 365
Zimbabve	35 885	35 546
Kongo (Demokratska Republika)	23 820	29 803
Nova Kaledonija	21 166	26 425
Senegal	18 052	28 729
Tanzanija	16 233	21 394
Benin	16 208	16 742
Dominikanska Republika	11 006	16 768
Gvineja	10 337	12 926
Madagaskar	9 122	9 287
Mauritanija	8 717	9 374
Côte d'Ivoire	7 440	9 644
Mali	5 707	8 158
Esvatini	5 673	6 453
Kajmanski Otoci	5 588	6 575
Sejšeli	5 018	2 037
Sveta Lucija	4 864	4 565
Malavi	3 586	6 476
Cabo Verde	3 318	6 254
Mozambik	3 126	5 142
Burkina Faso	2 348	4 389
Mikronezija	2 062	2 342
Gana	1 304	4 074
Francuska Polinezija	1 193	1 838
Samoa	198	344
Haiti	51	121
Jamajka	–	15 138
Vanuatu	–	177
Ukupno	**1 498 048**	**1 683 312**

3.2.3.4.2 *Raščlamba prema industrijskim sektorima*

U sljedećoj tablici portfelj zajmova Instrumenta raščlanjen je prema industrijskom sektoru zajmoprimca. Zajmovi koji su prije isplate konačnom korisniku prvo isplaćeni financijskom posredniku prikazani su pod „Tercijarni sektor i ostalo”:

(u tisućama EUR)

Industrijski sektor zajmoprimca	31.12.2024.	31.12.2023.
Financijske usluge	924 947	1 012 001
Javna uprava	214 554	212 189
Električna energija	170 632	187 701
Kemikalije	81 046	91 786
Zdravstvena zaštita	36 833	36 833
Poslovne usluge, IT i mediji	33 926	33 638
Farmaceutski proizvodi i medicinska oprema	13 227	18 526
Investicijska roba	7 244	4 103
Metalurgija i rudarstvo	7 157	7 236
Regulirane mreže	5 441	–
Oporaba i recikliranje otpada	3 041	3 802
Telekomunikacije	–	60 182
Infrastruktura zračnog i pomorskog prometa	–	15 138
Pružanje kombiniranih usluga	–	177
Ukupno	**1 498 048**	**1 683 312**

3.2.3.5 *Izloženosti kreditnom riziku za svaki interni rejting rizika*

EIB primjenjuje metodologiju dodjele internih rejtinga u skladu s pristupom zasnovanim na internim rejting-sustavima koji se temelji na okviru Basel III. Većini drugih ugovornih strana Instrumenta dodjeljuje se interni rejting primjenom te metodologije. U sljedećoj tablici prikazana je raščlamba kreditnog portfelja Instrumenta po boljim internim rejtinzima zajmoprimca ili izdavatelja jamstva, ako je taj podatak dostupan. Ako interni rejting nije dostupan, za potrebe analize koriste se vanjski rejtinzi.

U tablici su prikazane izloženosti za potpisane zajmove (isplaćene i neisplaćene) i rizikom ponderirane izloženosti na temelju interne metodologije koju Instrument primjenjuje za upravljanje ograničenjima.

(u tisućama EUR)

	2024.					
	Ekvivalent rejtinga agencije Moody's	Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	Ukupno
Zajmovi i predujmovi po amortiziranom trošku						
Interni rejting 1 – minimalan kreditni rizik	Aaa	–	38 896	–	–	**38 896**
Interni rejting 2 – vrlo nizak kreditni rizik	Aa1 – Aa3	67 436	–	–	–	**67 436**
Interni rejting 3 – nizak kreditni rizik	A1 – A3	10 501	–	–	–	**10 501**
Interni rejting 4 – umjeren kreditni rizik	Baa1 – Baa3	246 650	–	3 041	–	**249 691**
Interni rejting 5 – druga ugovorna strana lošeg financijskog stanja	Ba1 – Ba3	66 050	–	–	–	**66 050**
Interni rejting 6 – visok kreditni rizik	B1 – B3	588 657	29 996	16 233	–	**634 886**
Interni rejting 7 – vrlo visok kreditni rizik	niži od Caa1	74 924	229 726	–	–	**304 650**
Interni rejting 8 – druga ugovorna strana u statusu neispunjavanja obveza	niži od Caa1, ali u statusu neispunjavanja obveza	–	–	22 307	–	**22 307**
Zajmovi i predujmovi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		–	–	–	**200 677**	**200 677**
Rezervacija za gubitke i usklađenje fer vrijednosti		**– 9 675**	**– 12 576**	**– 12 431**	**– 62 364**	**– 97 046**
Knjigovodstvena vrijednost zajmova i predujmova		**1 044 543**	**286 042**	**29 150**	**138 313**	**1 498 048**
Obveze po zajmovima						
Interni rejting 2 – vrlo nizak kreditni rizik	Aa1 – Aa3	86 796	–	–	–	**86 796**
Interni rejting 4 – umjeren kreditni rizik	Baa1 – Baa3	10 000	–	–	–	**10 000**
Interni rejting 5 – druga ugovorna strana lošeg financijskog stanja	Ba1 – Ba3	81 500	–	–	–	**81 500**
Interni rejting 6 – visok kreditni rizik	B1 – B3	20 000	270 990	–	–	**290 990**
Interni rejting 7 – vrlo visok kreditni rizik	niži od Caa1	12 500	11 329	–	–	**23 829**
Interni rejting 8 – druga ugovorna strana u statusu neispunjavanja obveza	niži od Caa1, ali u statusu neispunjavanja obveza	–	–	111 000	–	**111 000**
Interni rejting nije dodijeljen ([1])		15 445	–	–	–	**15 445**

(u tisućama EUR)

	2024.					
	Ekvivalent rejtinga agencije Moody's	Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	Ukupno
Zajmovi i predujmovi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		–	–	–	**56 669**	**56 669**
Rezervacija za gubitke i usklađenje fer vrijednosti		**– 1 491**	**– 16 829**	–	–	**– 18 320**
Knjigovodstvena vrijednost obveza po zajmovima		**224 750**	**265 490**	**111 000**	**56 669**	**657 909**

(1) * Ugovori o zastupanju u kojima na izvještajni datum nije bilo odnosnih drugih ugovornih strana.

(u tisućama EUR)

	2023.					
	Ekvivalent rejtinga agencije Moody's	Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	Ukupno
Zajmovi i predujmovi po amortiziranom trošku						
Interni rejting 1 – minimalan kreditni rizik	Aaa	–	47 534	–	–	**47 534**
Interni rejting 2 – vrlo nizak kreditni rizik	Aa1 – Aa3	72 051	–	–	–	**72 051**
Interni rejting 3 – nizak kreditni rizik	A1 – A3	10 428	–	–	–	**10 428**
Interni rejting 4 – umjeren kreditni rizik	Baa1 – Baa3	33 439	263 036	3 802	–	**300 277**
Interni rejting 5 – druga ugovorna strana lošeg financijskog stanja	Ba1 – Ba3	75 418	–	–	–	**75 418**
Interni rejting 6 – visok kreditni rizik	B1 – B3	533 775	206 438	20 349	–	**760 562**
Interni rejting 7 – vrlo visok kreditni rizik	niži od Caa1	77 010	246 682	–	–	**323 692**
Interni rejting 8 – druga ugovorna strana u statusu neispunjavanja obveza	niži od Caa1, ali u statusu neispunjavanja obveza	–	–	17 860	–	**17 860**
Zajmovi i predujmovi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		–	–	–	**182 080**	**182 080**
Rezervacija za gubitke i usklađenje fer vrijednosti		**– 10 964**	**– 24 674**	**– 14 976**	**– 55 976**	**– 106 590**
Knjigovodstvena vrijednost zajmova i predujmova		**791 157**	**739 016**	**27 035**	**126 104**	**1 683 312**
Obveze po zajmovima						
Interni rejting 2 – vrlo nizak kreditni rizik	Aa1 – Aa3	86 796	–	–	–	**86 796**
Interni rejting 3 – nizak kreditni rizik	A1 – A3	1 687	–	–	–	**1 687**

(u tisućama EUR)

	2023.					
	Ekvivalent rejtinga agencije Moody's	Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	Ukupno
Interni rejting 4 – umjeren kreditni rizik	Baa1 – Baa3	10 000	–	–	–	**10 000**
Interni rejting 5 – druga ugovorna strana lošeg financijskog stanja	Ba1 – Ba3	82 770	–	–	–	**82 770**
Interni rejting 6 – visok kreditni rizik	B1 – B3	327 995	45 990	–	–	**373 985**
Interni rejting 7 – vrlo visok kreditni rizik	niži od Caa1	28 089	30 537	–	–	**58 626**
Interni rejting 8 – druga ugovorna strana u statusu neispunjavanja obveza	niži od Caa1, ali u statusu neispunjavanja obveza	–	50 000	111 000	–	**161 000**
Interni rejting nije dodijeljen (*)		39 940	–	–	–	**39 940**
Zajmovi i predujmovi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		–	–	–	**68 288**	**68 288**
Rezervacija za gubitke i usklađenje fer vrijednosti		**– 2 715**	**– 16 323**	–	–	**– 19 038**
Knjigovodstvena vrijednost obveza po zajmovima		**574 562**	**110 204**	**111 000**	**68 288**	**864 054**

(*) Ugovori o zastupanju u kojima na izvještajni datum nije bilo odnosnih drugih ugovornih strana.

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

EIB kontinuirano prati događaje koji utječu na zajmoprimce i davatelje jamstva. Konkretno, EIB u svakom pojedinačnom slučaju provjerava svoja ugovorna prava u slučaju pada rejtinga i nastoji poduzeti mjere za smanjenje rizika. Pomno prati i obnavljanje bankovnih jamstava dobivenih za zajmove kako bi se pobrinuo za njihovu pravovremenu zamjenu ili poduzimanje potrebnih mjera.

3.2.3.6 *Dospjela nenaplaćena potraživanja za zajmove i umanjenja vrijednosti*

Iznosi dospjelih nenaplaćenih potraživanja utvrđuju se, prate i bilježe u skladu s postupcima definiranima u „Smjernicama i postupcima za praćenje financiranja", koje se primjenjuju na razini EIB-a. Ti su postupci u skladu s najboljim bankarskim praksama i primjenjuju se za sve zajmove kojima upravlja EIB.

Postupak praćenja strukturiran je na način kojim se osigurava: i. da se potencijalna dospjela nenaplaćena potraživanja propisno otkriju i prijave nadležnim službama s minimalnom odgodom; ii. kritični slučajevi odmah proslijede na odgovarajuću operativnu razinu i razinu odlučivanja; iii. redovito izvještava upravu Instrumenta o cjelokupnom statusu.

Dospjela nenaplaćena potraživanja i umanjenja vrijednosti za zajmove i predujmove mogu se raščlaniti kako slijedi:

(u tisućama EUR)

	Zajmovi i predujmovi	Zajmovi i predujmovi
	31.12.2024.	31.12.2023.
Knjigovodstvena vrijednost	**1 498 048**	**1 683 312**
Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke		
Bruto iznos	22 307	17 860
Umanjenje vrijednosti – rezervacija za gubitke	– 12 431	– 14 976
Knjigovodstvena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke	**9 876**	**2 884**
Dospjeli, ali neumanjeni za kreditne gubitke		
Raspodjela dospjelih stavki		
0 – 30 dana	229	–
30 – 90 dana	26	23
90 – 180 dana	–	315
više od 180 dana	25	–
Knjigovodstvena vrijednost dospjelih zajmova neumanjenih za kreditne gubitke	**280**	**338**
Knjigovodstvena vrijednost nedospjelih zajmova neumanjenih za kreditne gubitke	**1 487 892**	**1 680 090**
Ukupna knjigovodstvena vrijednost zajmova i predujmova	**1 498 048**	**1 683 312**

3.2.3.7. *Osjetljivost očekivanog kreditnog gubitka na buduće ekonomske uvjete (u tisućama EUR)*

Očekivani kreditni gubitak osjetljiv je na prosudbe i pretpostavke koje se odnose na izradu scenarija usmjerenih na buduće događaje. EIB provodi analizu osjetljivosti očekivanog kreditnog gubitka priznatog u značajnim kategorijama svoje imovine.

Predviđanja budućih ekonomskih uvjeta (na temelju makroekonomskih scenarija) ulazni su podaci za model predviđanja u kojem se utvrđuju uvjetni parametri rizika, koji pak služe kao ulazni podaci za izračun rezervacije za gubitke.

Scenariji se izvode na temelju šokova koji utječu na BDP, koji je ključno mjerilo gospodarske aktivnosti. Šokovi koji utječu na realni BDP kalibrirani su da prikazuju prošlu volatilnost varijable. Osim toga, po potrebi se primjenjuje i stručna prosudba kako bi se utvrdili veličina i intenzitet šokova koji utječu na BDP. Posljedično se šokovi utvrđuju zajedno s funkcijom pada kako bi se odredio njihov učinak tijekom vremena. Vjerojatnost svakog scenarija utvrđuje se tako da odražava tržišne pokazatelje (volatilnost) i interno razvijene pokazatelje/podatke za praćenje koji se dosljedno primjenjuju tijekom vremena kako bi prikazali neizvjesnost. Ponderiranje pozitivnih i negativnih šokova ovisi o ravnoteži rizika za gospodarstvo; negativni i pozitivni šokovi s vjerojatnošću 40 % odnosno 5 % primijenjeni su na tromjesečna predviđanja u prethodnom postupku izračuna.

U tablici u nastavku prikazana je rezervacija za gubitke za zajmove i predujmove u fazama 1 i 2. Na svaki scenarij usmjeren na buduće događaje (npr. pozitivni, osnovni i negativni) primijenjen je ponder od 100 %, umjesto da se na sva tri scenarija primijene ponderi vjerojatnosti scenarija.

(u tisućama EUR)

	2024.		
	Pozitivni	Osnovni	Negativni
Bruto izloženost	1 851 153	1 851 153	1 851 153
Rezervacija za gubitke	28 883	30 301	31 819

(u tisućama EUR)

	2023.		
	Pozitivni	Osnovni	Negativni
Bruto izloženost	2 258 365	2 258 365	2 258 365
Rezervacija za gubitke	45 603	51 610	58 857

3.2.3.8 *Ponovni pregovori o zajmovima i njihovo restrukturiranje*

EIB smatra restrukturiranima zajmove (tj. zajmove, dužničke vrijednosne papire i obveze po zajmovima) koji su predmet mjera restrukturiranja. Mjere restrukturiranja obuhvaćaju „ustupke" koje EIB odluči odobriti dužniku za kojeg smatra da zbog financijskih poteškoća ne može ispuniti ugovorne uvjete servisiranja duga kako bi mu se omogućilo servisiranje duga ili potpuno ili djelomično refinanciranje ugovora. Izloženosti se smatraju restrukturiranima ako je odobren ustupak, neovisno o tome je li određeni iznos dospio ili je izloženost svrstana u status neispunjavanja obveza. Izloženosti se ne smatraju restrukturiranima ako dužnik nema financijskih poteškoća.

U redovitom bi se poslovanju pad kvalitete predmetnih zajmova otkrio primjenom odredaba EIB-ovih smjernica i postupaka te pratio prije ponovnih pregovora. EIB bi po završetku tih ponovnih pregovora nastavio pomno pratiti te zajmove. Kad bi se vrijednost financijskog instrumenta umanjila za kreditne gubitke, on bi se premjestio u fazu 3. i redovito pratio u skladu s EIB-ovim postupcima.

Mjere i postupci restrukturiranja koje je EIB proveo u okviru svojih aktivnosti restrukturiranja u izvještajnom razdoblju uključuju, među ostalim, produljenje dospijeća, odgodu plaćanja samo glavnice, odgodu plaćanja glavnice i kamata, oslobođenje od bitnih klauzula i kapitalizaciju dospjelih nenaplaćenih potraživanja.

Operacije koje su predmet mjera restrukturiranja navedene su u tablici u nastavku.

(u tisućama EUR)

	31.12.2024.		31.12.2023.	
	Prihodonosno	Neprihodonosno	Prihodonosno	Neprihodonosno
Broj ugovora za restrukturiranje	3	7	13	6
Knjigovodstvene vrijednosti (uključujući kamate i iznose dospjelih nenaplaćenih potraživanja)	60 223	35 718	112 554	46 432
Priznata rezervacija za očekivane kreditne gubitke	622	11 156	1 654	22 151
Kamatni prihodi od restrukturiranih ugovora	3 353	1 717	8 594	1 776

(u tisućama EUR)

			Mjere restrukturiranja				
	31.12.2023.	Produljenje dospijeća	Odgoda plaćanja glavnice i kamata	Povreda bitnih financijskih klauzula	Ostalo	Ugovorna otplata, raskid i/ili otpis	31.12.2024.
Financijske institucije	68 355	–	–	10 472	–	– 56 445	22 382
Trgovačka društva	90 631	–	–	–	–	– 17 072	73 559
Ukupno	**158 986**	–	–	**10 472**	–	**– 73 517**	**95 941**

3.2.5. Kreditni rizik za novac i novčane ekvivalente

Dostupna sredstva ulažu se u skladu s planom isplata Instrumenta u skladu s ugovornim obvezama. Od 31. prosinca 2024. i 31. prosinca 2023. ulaganja su bila u obliku bankovnih depozita, potvrda o depozitu i komercijalnih zapisa.

Ovlašteni subjekti imaju rejting sličan kratkoročnom i dugoročnom rejtingu koji se zahtijeva za plasmane EIB-ove vlastite riznice. Ako dvije ili više agencija za procjenu kreditnog rejtinga dodijele različite rejtinge, u obzir se uzima najniži rejting. Najviši odobreni limit za banke koje imaju odobrenje za rad zasad iznosi 50 000 000 EUR (pedeset milijuna EUR). Iznimka od tog pravila odobrena je društvu Société Générale S. A., u kojem Instrument ima svoje operativne gotovinske račune. Kratkoročni kreditni limit odobren društvu Société Générale S. A. na dan 31. prosinca 2024. i 31. prosinca 2023. iznosio je 110 000 000 EUR (sto deset milijuna EUR). Povećani limit odnosi se na zbroj iznosa novčanih sredstava koja se drže na operativnim gotovinskim računima i instrumenata koje je ta druga ugovorna strana izdala i koji se drže u portfelju riznice.

3 Sva ulaganja izvršena su kod subjekata koji imaju odobrenje za rad, s najduljim dospijećem od tri mjeseca od datuma valute. Sva prekoračenja limita kreditne izloženosti prijavljena su opunomoćenicima. Na dan 31. prosinca 2024. i 31. prosinca 2023. svi oročeni depoziti, komercijalni zapisi i novac u blagajni u portfelju riznice Instrumenta imali su barem rejting P-2 (ekvivalent rejtinga agencije Moody's) na dan namire.

U sljedećoj tablici prikazano je stanje novca i novčanih ekvivalenata uključujući obračunate kamate:

(u tisućama EUR)

Najniži kratkoročni rejting (ocjena agencije Moody's)	Najniži dugoročni rejting (ocjena agencije Moody's)	31.12.2024.		31.12.2023.	
P-1	Aaa	124 532	8 %	140 592	10 %
P-1	Aa1	173 639	11 %	–	0 %
P-1	Aa2	–	0 %	29 951	2 %
P-1	Aa3	149 239	9 %	89 682	7 %
P-1	A1	309 342	19 %	360 831	26 %
P-1	A2	280 035	17 %	204 179	15 %
P-1	A3	367 211	22 %	346 275	25 %
P-2	A3	154 829	9 %	205 314	15 %
P-2	Baa1	79 777	5 %	–	0 %
Ukupno		**1 638 604**	**100 %**	**1 376 824**	**100 %**

3.2.6. Kreditni rizik izvedenica

3.2.6.1. *Politika kreditnog rizika za izvedenice*

Kreditni rizik izvedenica iskazuje se kao gubitak koji bi za određenu stranu nastao ako njezina druga ugovorna strana ne bi mogla ispuniti svoje ugovorne obveze. Kreditni rizik izvedenica ovisi o mnogim čimbenicima (kao što su kamatna stopa i devizni tečaj) i općenito odgovara tek malom dijelu njihove zamišljene vrijednosti.

Tijekom uobičajenog poslovanja Instrument može sklapati ugovore o razmjeni kako bi određene operacije kreditiranja zaštitio od rizika ili valutne terminske ugovore kako zaštitio od rizika svoje devizne pozicije u valutama kojima se aktivno trguje, a koje nisu euro. Sve ugovore o razmjeni izvršava EIB s vanjskom drugom ugovornom stranom. Uvjeti ugovora o razmjeni utvrđuju se u istim standardiziranim ugovorima o razmjeni i prilozima o instrumentima osiguranja koje potpisuju EIB i njegove vanjske druge ugovorne strane.

3.2.6.2. *Mjerenje kreditnog rizika izvedenica*

Na sve ugovore o razmjeni koje izvršava EIB, a koji se odnose na Instrument, primjenjuju se isti ugovorni okvir i metodologije kao i za izvedenice koje EIB ugovara za vlastite potrebe. Konkretno, EIB utvrđuje prihvatljivost drugih ugovornih strana u ugovorima o razmjeni na temelju jednakih uvjeta prihvatljivosti koje primjenjuje na svoje opće poslovanje s ugovorima o razmjeni.

EIB za potrebe izvještavanja i praćenja limita mjeri izloženost kreditnom riziku u transakcijama koje uključuju ugovore o razmjeni i izvedenice primjenom pristupa trenutačne neosigurane izloženosti i potencijalne buduće izloženosti. Ti pokazatelji primjenjuju se na sve izvedenice koje se odnose na Investicijski instrument.

Instrument sklapa kratkoročne valutne ugovore o razmjeni kako bi se zaštitio od valutnog rizika pri isplati zajmova u valutama koje nisu euro. Valutni ugovori o razmjeni imaju rok dospijeća od najviše tri mjeseca i redovito se obnavljaju. Zamišljeni iznos valutnih ugovora o razmjeni iznosio je 1 330,0 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2024., u odnosu na 1 640,0 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2023. Fer vrijednost valutnih ugovora o razmjeni iznosila je – 38,9 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2024., u odnosu na 45,8 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2023.

Instrument sklapa međuvalutne ugovore o razmjeni kako bi se zaštitio od valutnog rizika pri isplati zajmova u valutama koje nisu euro. Međuvalutni ugovori o razmjeni imaju dugoročno dospijeće. Zamišljeni iznos valutnih ugovora o razmjeni iznosio je 33,1 milijun EUR na dan 31. prosinca 2024., u odnosu na 43,3 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2023. Fer vrijednost valutnih ugovora o razmjeni iznosila je 0,5 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2024., u odnosu na 10,0 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2023.

3.2.7. Kreditni rizik financijske imovine riznice

Portfelj riznice, koji se u cijelosti sastoji od komercijalnih zapisa koje su izdala državna tijela niže razine vlasti, banke i nebankarski subjekti s dospijećem od više od tri mjeseca. Prihvatljivi izdavatelji su države članice EU-a i njihove agencije, banke i nebankarski subjekti. Najviši odobreni limit za svakog ovlaštenog izdavatelja iznosi 50 000 000 EUR (pedeset milijuna EUR). I ulaganja u srednjoročne i dugoročne obveznice mogla bi biti prihvatljiva ovisno o likvidnosnim zahtjevima. Na dan 31. prosinca 2023. i 31. prosinca 2024. nije bilo financijske imovine riznice.

3.3. ***Rizik likvidnosti***

Rizik likvidnosti odnosi se na sposobnost subjekta da financira povećanja imovine i podmiri dospjele obveze bez neprihvatljivih gubitaka. Može se dodatno podijeliti na rizik financiranja likvidnosti i rizik tržišne likvidnosti.

Rizik financiranja likvidnosti povezan je s rizikom da subjekt neće moći refinancirati imovinu u svojoj bilanci i u potpunosti ispuniti obveze plaćanja iz lako dostupnih sredstava likvidnosti. Tržišni rizik likvidnosti je volatilnost uočena u ekonomskoj vrijednosti ili u prihodima koji proizlaze iz pozicija subjekta zbog njegove potencijalne nemogućnosti izvršenja transakcije koja služi prijeboju, uklanjanju ili smanjenju takvih nepodmirenih pozicija po razumnim tržišnim cijenama.

3.3.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Instrument se prvenstveno financira godišnjim doprinosima država članica te vraćenim sredstvima iz vlastitih operacija. U skladu s Odlukom 2020/2233 vraćena sredstva iz Investicijskog instrumenta AKP-a koriste se u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju. Međutim, raspoloživost tih vraćenih sredstava za prijenos ovisi o održavanju odgovarajuće razine likvidnosti u okviru Investicijskog instrumenta.

Instrument rizikom financiranja likvidnosti upravlja prije svega planiranjem svojih neto potreba za likvidnosti. Instrument u svrhu dodatnog smanjenja rizika likvidnosti održava pričuvu likvidnosti dovoljnu da u bilo kojem trenutku može pokriti predviđene novčane isplate, o čemu redovito izvješćuje kreditni odjel EIB-a. Sredstva se ulažu na tržištu novca i tržištima obveznica u obliku međubankovnih depozita i drugih kratkoročnih financijskih instrumenata vodeći računa o Instrumentovim obvezama novčanih isplata. Likvidnom imovinom Instrumenta upravlja EIB-ova riznica u cilju održanja odgovarajuće likvidnosti da bi Instrument mogao ispunjavati svoje obveze.

Važno je istaknuti da se kapitalom upravlja isključivo iz perspektive likvidnosti, kako je prethodno opisano.

U skladu s načelom razdvajanja dužnosti između jedinice za trgovanje i jedinice za potporu, za operacije namire koje se odnose na ulaganje te imovine odgovorna je EIB-ova služba za planiranje i namiru operacija. Osim toga, odobravanje drugih ugovornih strana i limita za ulaganja riznice te praćenje tih limita u djelokrugu su EIB-ove Uprave za upravljanje rizicima Grupe i usklađenost.

3.3.2. Mjerenje rizika likvidnosti

U tablicama u ovom odjeljku raščlanjene su financijske obveze Instrumenta prema dospijeću na temelju kriterija preostalog vremena između datuma bilance i datuma ugovorenog dospijeća (na temelju kriterija nediskontiranih novčanih tokova).

U smislu neizvedenih financijskih obveza, obveze Instrumenta su neisplaćene tranše na temelju potpisanih ugovora o zajmu, neisplaćene tranše potpisanih upisa kapitala / ugovora o ulaganju, odobrena jamstva za zajmove te odobrene subvencije za kamate i tehnička pomoć.

Zajmovi koje Investicijski instrument odobrava imaju rok za isplatu. Isplate se, međutim, izvršavaju u rokovima i iznosima koji odražavaju napredak odnosnih investicijskih projekata. Osim toga, zajmovi koje odobrava Investicijski instrument izvršavaju se u relativno nestabilnom poslovnom okruženju te je i njihov isplatni plan prilično nesiguran.

Kapitalna ulaganja dospijevaju u trenutku kad upravitelji investicijskih fondova objave valjane pozive za upis kapitala u skladu s razvojem svojih ulagačkih aktivnosti. Razdoblje povlačenja obično je tri godine, uz česta produljenja za jednu ili dvije godine. Neke obveze isplate obično ne prestaju nakon završetka razdoblja povlačenja sve do potpune likvidacije odnosnih ulaganja jer je likvidnost fonda povremeno nedovoljna za izvršenje obveza plaćanja naknada ili drugih rashoda.

Specifične obveze isplate ne odnose se na jamstva, osim ako korisnik ne aktivira jamstvo. Iznos nepodmirenog jamstva smanjuje se prema planu otplate svakog zajma s jamstvom.

Odljevi novca za odobrene subvencije za kamate u načelu nastaju u slučaju subvencioniranih zajmova koje EIB financira vlastitim sredstvima. Iskazani „Odljevi za odobrene subvencije za kamate" označavaju samo obveze koje se odnose na te zajmove, a ne ukupni iznos odobrenih neisplaćenih subvencija za kamate. Kao i kad je riječ o zajmovima, njihov je isplatni plan nesiguran.

„Bruto nominalni odljev" odobrene tehničke pomoći u tablici „Profil dospijeća neizvedenih financijskih obveza" odnosi se na ukupni iznos neisplaćene tranše potpisanih ugovora o tehničkoj pomoći. Vremenski raspored isplata prilično je nesiguran. Novčani odljevi razvrstani pod „tri mjeseca ili kraće" predstavljaju iznos neplaćenih računa primljenih prije izvještajnog datuma.

Obveze za neizvedene financijske obveze za koje nije definiran ugovorni datum dospijeća razvrstavaju se pod „Nedefinirano dospijeće". Obveze za koje na izvještajni datum postoji evidentiran zahtjev za isplatu razvrstavaju se u odgovarajuće vremensko razdoblje.

U smislu izvedenih financijskih obveza profil dospijeća predstavlja ugovorne nediskontirane bruto novčane tokove ugovora o razmjeni, uključujući međuvalutne ugovore o razmjeni, međuvalutne kamatne ugovore o razmjeni, kratkoročne valutne ugovore o razmjeni i kamatne ugovore o razmjeni.

(u tisućama EUR)

Profil dospijeća neizvedenih financijskih obveza na dan 31.12.2024.	Tri mjeseca ili kraće	Od tri mjeseca do godine dana	Od jedne do pet godina	Dulje od pet godina	Nedefinirano dospijeće	Bruto nominalni odljev
Odljevi za odobrene, ali neisplaćene zajmove	80 913	20 208	–	–	575 108	676 229
Odljevi za odobrena investicijska sredstva i upis dionica	4 190	–	–	–	233 696	237 886
Ostalo (potpisana neizdana jamstva, izdana jamstva)	–	–	–	–	2 500	2 500
Odljevi za odobrene subvencije za kamate	–	–	–	–	334 754	334 754
Odljevi za odobrenu tehničku pomoć	1 859	–	–	–	18 341	20 200
Ukupno	**86 962**	**20 208**	–	–	**1 164 399**	**1 271 569**

(u tisućama EUR)

Profil dospijeća neizvedenih financijskih obveza na dan 31.12.2023.	Tri mjeseca ili kraće	Od tri mjeseca do godine dana	Od jedne do pet godina	Dulje od pet godina	Nedefinirano dospijeće	Bruto nominalni odljev
Odljevi za odobrene, ali neisplaćene zajmove	49 019	6 000	–	–	828 073	883 092
Odljevi za odobrena investicijska sredstva i upis dionica	–	–	–	–	297 534	297 534
Ostalo (potpisana neizdana jamstva, izdana jamstva)	–	–	–	–	47 749	47 749
Odljevi za odobrene subvencije za kamate	4 235	–	–	–	343 282	347 517
Odljevi za odobrenu tehničku pomoć	849	–	–	–	25 343	26 192
Ukupno	**54 103**	**6 000**	–	–	**1 541 981**	**1 602 084**

(u tisućama EUR)

Profil dospijeća izvedenih financijskih obveza na dan 31.12.2024.	Tri mjeseca ili kraće	Od tri mjeseca do godine dana	Od jedne do pet godina	Dulje od pet godina	Bruto nominalni priljev/odljev
Međuvalutni ugovori o razmjeni – priljevi	157	10 405	22 613	832	34 007
Međuvalutni ugovori o razmjeni – odljevi	– 87	– 12 310	– 24 852	– 899	– 38 148
Kratkoročni valutni ugovori o razmjeni – priljevi	1 330 000	–	–	–	1 330 000
Kratkoročni valutni ugovori o razmjeni – odljevi	– 1 371 666	–	–	–	– 1 371 666
Ukupno	**– 41 596**	**– 1 905**	**– 2 239**	**– 67**	**– 45 807**

(u tisućama EUR)

Profil dospijeća izvedenih financijskih obveza na dan 31.12.2023.	Tri mjeseca ili kraće	Od tri mjeseca do godine dana	Od jedne do pet godina	Dulje od pet godina	Bruto nominalni priljev/odljev
Međuvalutni ugovori o razmjeni i međuvalutni kamatni ugovori o razmjeni – priljevi	192	10 909	32 186	1 706	44 993
Međuvalutni ugovori o razmjeni i međuvalutni kamatni ugovori o razmjeni – odljevi	–90	– 10 212	– 23 783	– 1 828	– 35 913
Kratkoročni valutni ugovori o razmjeni – priljevi	1 640 000	–	–	–	1 640 000
Kratkoročni valutni ugovori o razmjeni – odljevi	– 1 597 068	–	–	–	– 1 597 068
Ukupno	**43 034**	**697**	**8 403**	**–122**	**52 012**

3.3.3. Dugotrajna financijska imovina i dugoročne financijske obveze

U sljedećoj tablici prikazane su neizvedena financijska imovina i neizvedene financijske obveze za koje se očekuje da će biti plaćeni ili podmireni u roku duljem od 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma.

(u tisućama EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.	
Financijska imovina			
Zajmovi i predujmovi	1 551 776	1 755 831	
Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	834 621	820 713	
Ukupno	**2 386 397**	**2 576 544**	
Financijske obveze:			
Obveze prema trećim osobama (*)	534 569	389 116	
Rezervacije za obveze po zajmovima	18 320	19 038	
Ukupno	**552 889**	**408 154**	

(*) Obveze prema trećim osobama uključuju neisplaćene subvencije za kamate i tehničku pomoć državama članicama za koje dospijeće uglavnom nije definirano.

3.4. ***Tržišni rizik***

Tržišni rizik je rizik da će promjene tržišnih cijena i stopa, kao što su kamatne stope, cijene vlasničkih instrumenata i devizni tečajevi, utjecati na prihode subjekta ili vrijednost njegovih udjela u financijskim instrumentima.

3.4.1. Kamatni rizik

Kamatni rizik nastaje zbog volatilnosti ekonomske vrijednosti ili prihoda koji proizlaze iz kamatonosnih pozicija zbog nepovoljnih kretanja kamatnih stopa.

Na Instrument izravno ne utječe fluktuacija njegove ekonomske vrijednosti ili cjenovna neusklađenost različite imovine, obveza i instrumenata za zaštitu od rizika jer nema kamatonosnih obveza.

Instrument svake godine mjeri osjetljivost svojeg portfelja zajmova i s njim povezanih međuvalutnih ugovora za zaštitu od rizika na mikrorazini u odnosu na kamatne fluktuacije izračunom vrijednosti baznog boda.

Izračunom vrijednosti baznog boda mjeri se povećanje ili smanjenje neto sadašnje vrijednosti relevantnog portfelja na temelju povećanja kamatnih stopa za jedan bazni bod (0,01 %) pri određenim razredima ročnosti: „tržište novca – do godine dana", „vrlo kratko – od 2 do 3 godine", „kratko – od 4 do 6 godina", „srednje – od 7 do 11 godina" „dugo – od 12 do 20 godina" ili „vrlo dugo – dulje od 21 godine".

Za određivanje neto sadašnje vrijednosti novčanih tokova zajmova i ugovora za zaštitu od rizika u eurima Instrument koristi tromjesečnu krivulju EURIBOR. Neto sadašnja vrijednost novčanih tokova zajmova u valutama koje nisu euro određuje se na temelju tromjesečne krivulje EURIBOR prilagođene za raspon međuvalutne osnovice za odnosnu valutu. Za valute za koje nije dostupna pouzdana i potpuna diskontna krivulja, umjesto nje upotrebljava se diskontna krivulja za eure ili za američke dolare.

Kako je prikazano u tablici u nastavku, neto sadašnja vrijednost portfelja zajmova, uključujući ugovore o zaštiti od rizika na mikrorazini, na dan 31. prosinca 2024. smanjila bi se za 413 000 EUR (na dan 31. prosinca 2023.: smanjenje od 491 000 EUR) zbog povećanja kamatnih stopa za 1 bazni bod.

(u tisućama EUR)

Vrijednost baznog boda Na dan 31.12.2024.	Tržište novca Godina dana	Vrlo kratko Od dvije do tri godine	Kratko Od četiri do šest godina	Srednje Od sedam do 11 godina	Dugo Od 12 do 20 godina	Vrlo dugo 21 godina	Ukupno
Ukupna osjetljivost zajmova i ugovora o razmjeni za zaštitu od rizika na mikrorazini	– 33	– 82	– 126	– 133	– 38	– 1	**–413**

(u tisućama EUR)

Vrijednost baznog boda Na dan 31.12.2023.	Tržište novca Godina dana	Vrlo kratko Od dvije do tri godine	Kratko Od četiri do šest godina	Srednje Od sedam do 11 godina	Dugo Od 12 do 20 godina	Vrlo dugo 21 godina	Ukupno
Ukupna osjetljivost zajmova i ugovora o razmjeni za zaštitu od rizika na mikrorazini	– 39	– 97	– 153	– 153	– 47	– 2	**–491**

3.4.2. Valutni rizik

Valutni rizik („FX rizik") rizik je gospodarske vrijednosti ili prihoda koji proizlaze iz pozicija Instrumenta zbog nepovoljnih kretanja deviznih tečajeva.

S obzirom na referentnu računovodstvenu valutu (EUR za Instrument), Instrument je izložen valutnom riziku kad god postoji valutna neusklađenost između njegove imovine, obveza i instrumenata za zaštitu od rizika.

3.4.2.1. *Valutni rizik i imovina riznice*

Imovina riznice Instrumenta izražena je u eurima ili u američkim dolarima.

Rizik FX omeđuje se promptnim ili terminskim transakcijama FX, valutnim razmjenama ili međuvalutnim razmjenama. Kad to smatra potrebnim i primjerenim, EIB-ova riznica može, u skladu s politikom EIB-a, upotrijebiti bilo koje druge instrumente kojima se osigurava zaštita od tržišnih rizika nastalih u okviru financijskih djelatnosti Investicijskog instrumenta.

3.4.2.2. *Valutni rizik i operacije koje Instrument financira ili za koje jamči*

Doprinosi država članica Investicijskom instrumentu uplaćuju se u eurima. Operacije koje Instrument financira ili za koje jamči, kao i subvencije za kamate, mogu biti u eurima, američkim dolarima ili bilo kojoj drugoj dopuštenoj valuti.

Izloženost valutnom riziku (u odnosu na referentnu valutu – euro) nastaje kad god se transakcije u drugim valutama ne zaštite od rizika. U nastavku su navedene smjernice Investicijskog instrumenta za zaštitu od valutnog rizika.

3.4.2.2.1. *Zaštita od rizika operacija u američkim dolarima*

Operacije Investicijskog instrumenta u američkim dolarima štite se od valutnog rizika na agregiranoj osnovi valutnim ugovorima o razmjeni EUR/USD, koji se redovito obnavljaju i čiji se iznos redovito usklađuje. Valutni ugovori o razmjeni imaju dvostruku svrhu. S jedne strane, postiže se potrebna likvidnost za nove isplate (zajmove i vlasnički kapital), a s druge se strane osigurava zaštita od valutnog rizika na makrorazini.

Na početku svakog razdoblja na temelju planiranih ili očekivanih vraćenih sredstava/isplata procjenjuju se novčani priljevi i odljevi u američkim dolarima tijekom sljedećeg razdoblja. Zatim se obnavljaju valutni ugovori o razmjeni koji dospijevaju, a njihov se iznos usklađuje da bi se pokrile barem predviđene potrebe za likvidnošću u američkim dolarima tijekom sljedećeg razdoblja.

Jedanput mjesečno pozicija u američkim dolarima iznad relevantnog limita štiti se od valutnog rizika promptnim ili terminskim operacijama.

Neočekivani manjkovi likvidnosti u američkim dolarima u razdoblju obnavljanja ugovora pokrivaju se *ad hoc* valutnim ugovorima o razmjeni, dok se viškovi likvidnosti ulažu u imovinu riznice ili preračunavaju u eure ako su posljedica povećanja valutne pozicije.

3.4.2.2.2. *Zaštita od rizika operacija u valutama koje nisu euro ili američki dolar*

Operacije Investicijskog instrumenta u valutama koje nisu euro ili američki dolar štite se od rizika međuvalutnim ugovorima o razmjeni jednakog financijskog profila kao odnosni zajam ako postoji aktivno tržište ugovora o razmjeni.

Investicijski instrument provodi operacije u valutama za koje nema dostupnih instrumenata za zaštitu od rizika ili su dostupni po visokoj cijeni. To su operacije u lokalnim valutama koje se namiruju u eurima ili američkim dolarima. Okvir Investicijskog instrumenta za financijski rizik, koji je Odbor Investicijskog instrumenta odobrio 22. siječnja 2015., omogućuje zaštitu od izloženosti valutnom riziku u lokalnim valutama koje su prema sintetskim pokazateljima u znatnoj pozitivnoj korelaciji s američkim dolarom preko izvedenica u američkim dolarima. Lokalne valute koje su od rizika zaštićene sintetski izvedenicama u američkim dolarima navedene su u odjeljku 3.4.2.2.3. pod stavkom „Lokalne valute (sintetska zaštita od rizika)”, dok su lokalne valute bez sintetske zaštite od rizika u američkim dolarima navedene u istoj tablici pod stavkom „Lokalne valute (bez sintetske zaštite od rizika)”.

Osim toga, za zajmove koji nisu eurima ili američkim dolarima ili su u valutama za koje zaštita od rizika na temelju međuvalutnih ugovora o razmjeni nije moguća, Investicijski instrument naplaćuje dodatnu komponentu kamate koja se naziva „valutna premija” kako bi se smanjio rizik od moguće deprecijacije lokalne valute.

3.4.2.2.3 *Valutna pozicija (u tisućama EUR)*

U tablicama u ovoj bilješki prikazana je valutna pozicija Investicijskog instrumenta.

Valutna pozicija iskazana je u tablicama u nastavku u skladu s politikama zaštite od rizika Investicijskog instrumenta (kako su opisane u okviru za financijske rizike Investicijskog instrumenta). U skladu s politikama zaštite od rizika valutna pozicija temelji se na računovodstvenim iznosima i definirana je kao ravnoteža između odabrane imovine i obveza. Imovina i obveze definirane u valutnoj poziciji odabrane su u skladu s politikama zaštite od rizika kako bi se osiguralo da će se ostvareni dobici po primitku preračunati u izvještajnu valutu (EUR).

Promjena fer vrijednosti dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom uključuje se u valutnu poziciju u skladu s politikama zaštite od rizika, kao i umanjenja vrijednosti zajmova i predujmova. Izvedenice uključene u valutnu poziciju u skladu s politikama zaštite od rizika uzimaju se u obzir po njihovoj nominalnoj, a ne po fer vrijednosti, radi njihova usklađenja sa zadržanom vrijednošću imovine, koja se uzima u obzir i po nominalnoj vrijednosti usklađenoj za umanjenje vrijednosti zajmova.

U tablicama u nastavku preostali dio imovine i obveza, koji uključuje uglavnom obračunate kamate na zajmove, izvedenice i subvencije, iskazan je pod stavkom „Valutna pozicija koja nije obuhvaćena politikama zaštite od rizika”.

Na dan 31. prosinca 2024.	Imovina i obveze			Preuzete i nepredviđene obveze
Valute	Valutna pozicija u skladu s politikama rizika	Valutna pozicija koja nije obuhvaćena politikama rizika	Bilančna valutna pozicija	
USD	– 45 774	– 21 740	– 67 514	235 603
Lokalne valute (sintetska zaštita) (*)				
TZS	–	–	–	–
DOP	10 884	133	11 017	–
Lokalne valute (bez sintetske zaštite) (*)				
KES, RWF, UGX, HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	225 877	– 3 763	222 114	–
Ukupno valute koje nisu EUR	**190 987**	**– 25 370**	**165 617**	**235 603**
EUR		3 139 294	3 139 294	1 043 860
Ukupno EUR i valute koje nisu EUR	**190 987**	**3 113 924**	**3 304 911**	**1 279 463**

(*) * Vidjeti odjeljak 3.4.2.2.2. za objašnjenja o sintetskoj zaštiti. Nakon preispitivanja strategije sintetičke zaštite od rizika 2024. KES, UGX i RWF uklonjeni su iz područja primjene sintetičke zaštite od rizika.

Na dan 31. prosinca 2023.	Imovina i obveze			Preuzete i nepredviđene obveze
Valute	Valutna pozicija u skladu s politikama rizika	Valutna pozicija koja nije obuhvaćena politikama rizika	Bilančna valutna pozicija	
USD	– 194 166	– 16 111	– 210 277	306 161
Lokalne valute (sintetska zaštita) (*)				
KES	87 829	– 4 832	82 997	–
TZS	1 071	19	1 090	–
DOP	16 663	122	16 785	–
UGX	20 283	221	20 504	–
RWF	55 837	367	56 204	–

Na dan 31. prosinca 2023.	Imovina i obveze			Preuzete i nepredviđene obveze
Valute	Valutna pozicija u skladu s politikama rizika	Valutna pozicija koja nije obuhvaćena politikama rizika	Bilančna valutna pozicija	
Lokalne valute (bez sintetske zaštite) (*) **HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR**	67 992	– 1 136	66 856	–
Ukupno valute koje nisu EUR	**55 509**	**– 21 350**	**34 159**	**306 161**
EUR	–	3 489 673	3 489 673	1 344 972
Ukupno EUR i valute koje nisu EUR	**55 509**	**3 468 323**	**3 523 832**	**1 651 133**

(*) * Vidjeti odjeljak 3.4.2.2.2. za objašnjenja o sintetskoj zaštiti.

3.4.2.3 *Analiza osjetljivosti na promjenu deviznih tečajeva*

Na dan 31. prosinca 2024. deprecijacija eura za 10 % u odnosu na druge valute uzrokovala bi povećanje sredstava i dobiti subjekata koji doprinose za 18,4 milijuna EUR (31. prosinca 2023.: 2,9 milijuna EUR). Aprecijacija eura za 10 % u odnosu na druge valute uzrokovala bi smanjenje sredstava i dobiti subjekata koji doprinose u iznosu od – 15,1 milijun EUR (31. prosinca 2023.: – 2,4 milijuna EUR).

3.4.2.4. *Stope konverzije*

Za izradu bilance na dan 31. prosinca 2024. i na dan 31. prosinca 2023. primijenjene su sljedeće stope konverzije:

	31. prosinca 2024.	31. prosinca 2023.
Valute izvan EU-a		
bocvanska pula (BWP)	14,49	14,78
dominikanski peso (DOP)	63,09	64,08
fidžijski dolar (FJD)	2,38	2,39
haićanski gourde (HTG)	135,09	143,68
jamajčanski dolar (JMD)	161,15	168,22
kenijski šiling (KES)	133,69	173,20
mauritanska ouguiya (MRU)	41,30	43,35
mauricijska rupija (MUR)	48,56	48,56

	31. prosinca 2024.	31. prosinca 2023.
mozambijski metikal (MZN)	65,65	69,98
nigerijska naira (NGN)	1 591,68	975,04
ruandski franak (RWF)	1 419,85	1 385,07
tanzanijski šiling (TZS)	2 490,24	2 772,53
ugandski šiling (UGX)	3 812,00	4 178,00
američki dolar (USD)	1,04	1,11
CFA franak (XAF/XOF)	655,96	655,96
južnoafrički rand (ZAR)	19,62	20,35
zambijska kvača (ZMW)	28,87	28,45

3.4.3. Rizik cijene vlasničkih instrumenata

Rizik cijene vlasničkih instrumenata rizik je smanjenja fer vrijednosti vlasničkih ulaganja zbog promjena razina cijena vlasničkih instrumenata i/ili vrijednosti pojedinačnih vlasničkih ulaganja.

Investicijski instrument izložen je riziku cijene vlasničkih instrumenata zbog svojih izravnih vlasničkih ulaganja i ulaganja u fondove poduzetničkog kapitala.

Vrijednost nekotiranih vlasničkih pozicija nije lako dostupna za potrebe kontinuiranog praćenja i kontrole. Za takve pozicije najbolji dostupni pokazatelji uključuju cijene izračunate bilo kojom odgovarajućom tehnikom vrednovanja.

Učinak na sredstva subjekata koji doprinose Instrumentu (kao posljedica promjene fer vrijednosti portfelja vlasničkih instrumenata) zbog promjene vrijednosti pojedinačnih izravnih vlasničkih ulaganja i ulaganja poduzetničkog kapitala od +/–10 %, pri čemu su sve ostale varijable nepromijenjene iznosi 83,5 milijuna EUR i – 83,5 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2024. (82,1 milijuna EUR i – 82,1 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2023.).

4. Fer vrijednosti financijskih instrumenata

4.1. Računovodstvene klasifikacije i fer vrijednosti

U sljedećoj tablici prikazane su knjigovodstvene vrijednosti i fer vrijednosti financijske imovine i financijskih obveza, uključujući njihove razine u hijerarhiji fer vrijednosti. One ne obuhvaćaju informacije o fer vrijednosti za financijsku imovinu i financijske obveze koje se mjere po amortiziranom trošku jer je knjigovodstvena vrijednost razumna aproksimacija fer vrijednosti.

(u tisućama EUR)

Na dan 31. prosinca 2024.	Knjigovodstvena vrijednost						Fer vrijednost			
	Izvedeni financijski instrumenti	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	Novac, zajmovi i predujmovi	Financijska imovina riznice	Ostala financijska imovina/ obveze	Ukupno	1. razina:	2. razina:	3. razina:	Ukupno
Financijska imovina koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka										
Izvedeni financijski instrumenti	783	–	–	–	–	**783**	–	783	–	**783**
Fond poduzetničkog kapitala	–	655 817	–	–	–	**655 817**	–	–	655 817	**655 817**
Izravna vlasnička ulaganja	–	178 804	–	–	–	**178 804**	–	–	178 804	**178 804**
Zajmovi i predujmovi	–	–	136 983	–	–	**136 983**	–	–	136 983	**136 983**
Ukupna financijska imovina koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	**783**	**834 621**	**136 983**	–	–	**972 387**	–	**783**	**971 604**	**972 387**
Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku										
Novac i novčani ekvivalenti	–	–	1 638 604	–	–	**1 638 604**				
Zajmovi i predujmovi	–	–	1 361 065	–	–	**1 361 065**				
Iznosi potraživanja od subjekata koji doprinose	–	–	7 482	–	–	**7 482**				
Financijska imovina riznice	–	–	–	–	–	–				
Ostala imovina	–	–	–	–	–	–				
Ukupna financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	–	–	**3 007 151**	–	–	**3 007 151**				
Ukupna financijska imovina	**783**	**834 621**	**3 144 134**	–	–	**3 979 538**				
Financijske obveze koje se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka										
Izvedeni financijski instrumenti	– 39 210	–	–	–	–	**– 39 210**	–	– 39 210	–	**– 39 210**
Ukupne financijske obveze koje se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	**– 39 210**	–	–	–	–	**– 39 210**	–	**– 39 210**	–	**– 39 210**
Financijske obveze po amortiziranom trošku										
Rezervacije za obveze po zajmovima	–	–	–	–	– 18 320	**– 18 320**				
Obveze prema trećim osobama	–	–	–	–	– 566 083	**– 566 083**				
Ostale obveze	–	–	–	–	– 3 289	**– 3 289**				
Ukupne financijske obveze koje se mjere po amortiziranom trošku	–	–	–	–	**– 587 692**	**– 587 692**				
Ukupne financijske obveze	**– 39 210**	–	–	–	**– 587 692**	**– 626 902**				

(u tisućama EUR)

Na dan 31. prosinca 2023.	Knjigovodstvena vrijednost						Fer vrijednost			
	Izvedeni financijski instrumenti	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	Novac, zajmovi i predujmovi	Financijska imovina riznice	Ostala financijska imovina/ obveze	Ukupno	1. razina:	2. razina:	3. razina:	Ukupno
Financijska imovina koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka										
Izvedeni financijski instrumenti	55 765	–	–	–	–	**55 765**	–	55 765	–	**55 765**
Fond poduzetničkog kapitala	–	693 042	–	–	–	**693 042**	–	–	693 042	**693 042**
Izravna vlasnička ulaganja	–	127 671	–	–	–	**127 671**	–	–	127 671	**127 671**
Zajmovi i predujmovi	–	–	124 323	–	–	**124 323**	–	–	124 323	**124 323**
Ukupna financijska imovina koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	**55 765**	**820 713**	**124 323**	–	–	**1 000 801**	–	**55 765**	**945 036**	**1 000 801**
Financijska imovina po amortiziranom trošku										
Novac i novčani ekvivalenti	–	–	1 376 824	–	–	**1 376 824**				
Zajmovi i predujmovi	–	–	1 558 989	–	–	**1 558 989**				
Iznosi potraživanja od subjekata koji doprinose	–	–	85 321	–	–	**85 321**				
Financijska imovina riznice	–	–	–	–	–	–				
Ostala imovina	–	–	–	–	616	**616**				
Ukupna financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	–	–	**3 021 134**	–	**616**	**3 021 750**				
Ukupna financijska imovina	**55 765**	**820 713**	**3 145 457**	–	**616**	**4 022 551**				
Financijske obveze po amortiziranom trošku										
Rezervacije za obveze po zajmovima	–	–	–	–	– 19 038	**– 19 038**				
Obveze prema trećim osobama	–	–	–	–	– 427 828	**– 427 828**				
Ostale obveze	–	–	–	–	– 3 338	**– 3 338**				
Ukupne financijske obveze koje se mjere po amortiziranom trošku	–	–	–	–	**– 450 204**	**– 450 204**				
Ukupne financijske obveze	–	–	–	–	**– 450 204**	**– 450 204**				

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

4.2. ***Mjerenje fer vrijednosti***

4.2.1 Tehnike vrednovanja i bitni ulazni podaci koji nisu dostupni na tržištu

U tablici u nastavku navedeni su podaci o tehnikama vrednovanja i bitnim ulaznim podacima koji nisu dostupni na tržištu, a upotrebljavaju se za mjerenje financijskih instrumenata, kategorizirani kao 2. razina i 3. razina u hijerarhiji fer vrijednosti:

	Tehnike vrednovanja	Bitni ulazni podaci koji nisu dostupni na tržištu	Utjecaj ulaznih podataka koji nisu dostupni na tržištu na mjerenje fer vrijednosti
Financijski instrumenti iskazani po fer vrijednosti			
Izvedeni financijski instrumenti	Diskontirani novčani tokovi: budući novčani tokovi procjenjuju se na temelju terminskih deviznih tečajeva/ kamatnih stopa (iz dostupnih terminskih deviznih tečajeva i krivulja prinosa na kraju izvještajnog razdoblja) i ugovornih terminskih/ kamatnih stopa diskontiranih po stopama koje odražavaju kreditni rizik različitih drugih ugovornih strana.	Krivulje koje se upotrebljavaju za procjenu i diskontiranje novčanih tokova kalibriraju se prema tržišnim podacima, a ugovori o razmjeni u portfelju imaju rokove dospijeća koji ne premašuju najdulje dospijeće dostupno u ulaznim podacima. Stoga nema ulaznih podataka koji nisu dostupni na tržištu.	Ne primjenjuje se.
Fond poduzetničkog kapitala	Metoda prilagođene neto vrijednosti imovine: Fer vrijednost se određuje primjenom postotka vlasništva Instrumenta u osnovnom subjektu na neto vrijednost imovine iz posljednjeg izvještaja usklađene za novčane tokove ili, ako je taj podatak dostupan, primjenom precizne vrijednosti dionice na isti datum, koju je dostavio relevantni upravitelj fonda. Kako bi se premostio interval između posljednje dostupne neto vrijednosti imovine i izvještavanja na kraju godine, provodi se postupak provjere naknadnih događaja te se prema potrebi usklađuje iskazana neto vrijednost imovine.	Usklađenje za vrijeme koje je proteklo između posljednjeg izvještajnog datuma fonda poduzetničkoga kapitala i datuma mjerenja, uzimajući u obzir: rashode poslovanja i naknade za upravljanje, naknadne promjene fer vrijednosti odnosne imovine fonda poduzetničkoga kapitala, dodatne nastale obveze, promjene na tržištu ili druge promjene ekonomskih uvjeta.	Što je dulje razdoblje između datuma mjerenja fer vrijednosti i posljednjeg izvještajnog datuma fonda poduzetničkog kapitala, veće je i usklađenje za proteklo vrijeme.
Izravna vlasnička ulaganja	Usklađena vrijednost neto imovine.	Usklađenje za vrijeme proteklo od posljednjeg izvještajnog datuma subjekta u koji se ulaže do datuma mjerenja, uzimajući u obzir: rashode poslovanja, naknadne promjene fer vrijednosti odnosne imovine subjekta u koji se ulaže, dodatne nastale obveze, promjene na tržištu ili druge promjene ekonomskih uvjeta, povećanje kapitala, prodaju/promjenu kontrole.	Što je viši diskont za utrživost, to je fer vrijednost manja.

	Tehnike vrednovanja	Bitni ulazni podaci koji nisu dostupni na tržištu	Utjecaj ulaznih podataka koji nisu dostupni na tržištu na mjerenje fer vrijednosti
		Diskont za manjak utrživosti (likvidnosti), koji se određuje na temelju cijena prethodnih transakcija sa sličnim vlasničkim udjelima u istoj zemlji/regiji, kreće se u rasponu od 5 do 30 %.	
Zajmovi po fer vrijednosti (financijska omotnica za društveno odgovorno financiranje)	Za zajmoprimce s trajnim poslovanjem: diskontirani novčani tokovi uz primjenu ugovornih/ očekivanih budućih novčanih tokova diskontiranih po odgovarajućoj diskontnoj stopi prilagođenoj s obzirom na rizik, u kojoj se odražava rizik svojstven zajmu (uključujući kreditni rizik zajmoprimca). Diskontna stopa uspoređuje se s bilo kojom relevantnom tržišnom referentnom stopom ili se ocjenjuje u odnosu na nju. Za zajmoprimce bez trajnog poslovanja: pristup neto imovine (pristup likvidacijske vrijednosti).	Komponente diskontne stope trebaju odražavati kreditni rizik zajmoprimca u odnosu na nerizične tržišne stope.	Što je diskontna stopa viša, to je fer vrijednost manja.

	Tehnike vrednovanja	Bitni ulazni podaci koji nisu dostupni na tržištu	Utjecaj ulaznih podataka koji nisu dostupni na tržištu na mjerenje fer vrijednosti
Financijski instrumenti koji nisu iskazani po fer vrijednosti			
Zajmovi i predujmovi	Diskontirani novčani tokovi: u modelu vrednovanja koriste se ugovorni novčani tokovi uvjetovani urednim ispunjavanjem dužnikovih obveza i ne uzimaju se u obzir vrijednosti kolaterala niti mogućnost prijevremene otplate. Kako bi se dobila neto sadašnja vrijednost zajmova, u primijenjenom modelu diskontiraju se ugovorni novčani tokovi za svaki zajam primjenom prilagođene krivulje tržišnog diskonta. Zatim se neto sadašnja vrijednost pojedinačnog zajma usklađuje za relevantni očekivani gubitak. Zbrajanjem rezultata dobije se fer vrijednost zajmova i predujmova.	Ne primjenjuje se.	Ne primjenjuje se.
Financijska imovina riznice	Diskontirani novčani tokovi.	Ne primjenjuje se.	Ne primjenjuje se.

Primjenom standarda MSFI 13 vrijednosna usklađenja uključuju se u fer vrijednost izvedenica na dan 31. prosinca 2024. i 31. prosinca 2023., i to:

— prilagodbe kreditnom vrednovanju (CVA), koje odražavaju kreditni rizik druge ugovorne strane po transakcijama izvedenicama, u iznosu od −2 800 EUR na dan 31. prosinca 2024. i −6 100 EUR na dan 31. prosinca 2023.,

— dugovna strana vrijednosnog usklađenja (DVA), koja odražava vlastiti kreditni rizik po transakcijama izvedenicama, u iznosu od + 3 600 EUR na dan 31. prosinca 2024. i +7200 EUR na dan 31. prosinca 2023.

4.2.2. Prijenosi između 1. i 2. razine

Politika je Instrumenta da se prijenosi između razina priznaju od datuma nastanka događaja ili promjene okolnosti koje su prouzročile prijenos.

Instrument u 2024. i 2023. nije vršio prijenose s 1. na 2. razinu ni s 2. na 1. razinu hijerarhije fer vrijednosti.

4.2.3. Fer vrijednosti 3. razine

Usklađenje fer vrijednosti 3. razine

U tablicama u nastavku prikazane su promjene instrumenata 3. razine ([32]) za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. i godinu koja je završila 31. prosinca 2023.:

(u tisućama EUR)

	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom
Stanje na dan 1. siječnja 2024.	**820 713**
Dobici ili gubici uključeni u račun dobiti i gubitka:	
Prestanak priznavanja usklađenja fer vrijednosti zbog prodaje/izlaza	14 051
Neto promjena fer vrijednosti dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom	– 45 698
Ukupno	**– 31 647**
Isplate	69 392
Otplate	– 21 413
Prodaja/izlazi	– 25 623
Tečajne razlike	23 199
Stanje na dan 31. prosinca 2024.	**834 621**

([32]) Zajmovi mjereni po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka iskazani su u bilješci 7.

(u tisućama EUR)

	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom
Stanje na dan 1. siječnja 2023.	**797 341**
Dobici ili gubici uključeni u račun dobiti i gubitka:	
Neto promjena fer vrijednosti dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom	– 15 142
Ukupno	**– 15 142**
Isplate	101 100
Otplate	– 32 560
Tečajne razlike	– 30 026
Stanje na dan 31. prosinca 2023.	**820 713**

Analiza osjetljivosti

Učinak na sredstva subjekata koji doprinose Instrumentu i na račun dobiti i gubitka i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti zbog promjene vrijednosti izravnih vlasničkih ulaganja i ulaganja poduzetničkog kapitala od +/–10 %, pri čemu su sve ostale varijable nepromijenjene, iznosi 83,5 milijuna EUR i –83,5 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2024. (82,1 milijun EUR i –82,1 milijun EUR na dan 31. prosinca 2023.).

5. **Novac i novčani ekvivalenti**

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju:

(u tisućama EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Novac u blagajni	212 466	146 494
Oročeni depoziti	304 538	625 403
Komercijalni zapisi	1 116 826	599 507
Novac i novčani ekvivalenti u izvještaju o novčanim tokovima	**1 633 830**	**1 371 404**
Obračunate kamate	4 774	5 420
Novac i novčani ekvivalenti u izvještaju o financijskom položaju	**1 638 604**	**1 376 824**

6. **Izvedeni financijski instrumenti**

Glavne komponente izvedenih financijskih instrumenata koji su klasificirani kao namijenjeni trgovanju su sljedeće:

(u tisućama EUR)

Na dan 31. prosinca 2024.	Fer vrijednost		Zamišljeni iznos
	Imovina	Obveze	
Međuvalutni ugovori o razmjeni	783	– 268	33 073
Valutni ugovori o razmjeni	–	– 38 942	1 330 000
Ukupno: izvedeni financijski instrumenti	**783**	**– 39 210**	**1 363 073**

(u tisućama EUR)

Na dan 31. prosinca 2023.	Fer vrijednost		Zamišljeni iznos
	Imovina	Obveze	
Međuvalutni kamatni ugovori o razmjeni	9 983	–	43 250
Valutni ugovori o razmjeni	45 782	–	1 640 000
Ukupno: izvedeni financijski instrumenti	**55 765**	–	**1 683 250**

7. Zajmovi i predujmovi

7.1 *Zajmovi i predujmovi*

U tablici u nastavku prikazano je poravnanje početnog i završnog stanja zajmova i predujmova:

(u tisućama EUR)

	Globalni zajmovi (*)	Nadređeni zajmovi	Podređeni zajmovi	Ukupno
Nominalna vrijednost zajmova po amortiziranom trošku na dan 1. siječnja 2024.	**1 098 121**	**495 337**	–	**1 593 458**
Isplate	68 519	16 987	–	**85 506**
Otpis	– 4 945	–	–	**– 4 945**
Otplate	– 226 719	– 141 664	–	**– 368 383**
Kapitalizirane kamate	–	–	–	–
Tečajne razlike	60 352	16 689	–	**77 041**
Nominalna vrijednost zajmova po amortiziranom trošku na dan 31. prosinca 2024.	**995 328**	**387 349**	–	**1 382 677**
Umanjenje vrijednosti – rezervacija za gubitke na dan 1. siječnja 2024.	**– 32 398**	**– 17 199**	–	**– 49 597**
Neto promjene očekivanih kreditnih gubitaka u razdoblju od 12 mjeseci	2 081	124	–	**2 205**
Neto promjene očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke	7 071	5 567	–	**12 638**
Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke	– 581	– 5 205	–	**– 5 786**
Poništenje očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke	2 796	292	–	**3 088**
Otpis	4 945	–	–	**4 945**
Tečajne razlike	– 1 300	– 704	–	**– 2 004**
Umanjenje vrijednosti – rezervacija za gubitke na dan 31. prosinca 2024.	**– 17 386**	**– 17 125**	–	**– 34 511**
Zajmovi i predujmovi po amortiziranom trošku na dan 31. prosinca 2024.	**977 942**	**370 224**	–	**1 348 166**
Nominalna vrijednost zajmova po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na dan 1. siječnja 2024.	**1 080**	**106 576**	**70 453**	**178 109**
Isplate	–	7 851	8 037	**15 888**
Kapitalizirane kamate	–	1 675	568	**2 243**
Otplate	–	– 3 185	–	**– 3 185**
Tečajne razlike	–	3 771	562	**4 333**
Nominalna vrijednost zajmova po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na dan 31. prosinca 2024.	**1 080**	**116 688**	**79 620**	**197 388**
Usklađenje fer vrijednosti na dan 1. siječnja 2024.	**– 1 080**	**– 34 983**	**– 17 723**	**– 53 786**

(u tisućama EUR)

	Globalni zajmovi (*)	Nadređeni zajmovi	Podređeni zajmovi	Ukupno
Neto promjena fer vrijednosti	–	1 724	– 7 160	**– 5 436**
Tečajne razlike	–	– 1 136	– 47	**– 1 183**
Usklađenje fer vrijednosti na dan 31. prosinca 2024.	**– 1 080**	**– 34 395**	**– 24 930**	**– 60 405**
Zajmovi i predujmovi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na dan 31. prosinca 2024.	–	**82 293**	**54 690**	**136 983**
Amortizirani trošak	– 3 079	– 3 681	–	**– 6 760**
Kamate	10 766	8 429	464	**19 659**
Zajmovi i predujmovi na dan 31. prosinca 2024.	**985 629**	**457 265**	**55 154**	**1 498 048**

(*) Uključujući ugovore o zastupanju.

(u tisućama EUR)

	Globalni zajmovi (*)	Nadređeni zajmovi	Podređeni zajmovi	Ukupno
Nominalna vrijednost zajmova po amortiziranom trošku na dan 1. siječnja 2023.	**1 236 887**	**563 277**	–	**1 800 164**
Isplate	154 587	11 986	–	**166 573**
Otplate	– 219 739	– 67 902	–	**– 287 641**
Tečajne razlike	– 73 614	– 12 024	–	**– 85 638**
Nominalna vrijednost zajmova po amortiziranom trošku na dan 31. prosinca 2023.	**1 098 121**	**495 337**	–	**1 593 458**
Umanjenje vrijednosti – rezervacija za gubitke na dan 1. siječnja 2023.	**– 37 604**	**– 22 798**	–	**– 60 402**
Neto promjene očekivanih kreditnih gubitaka u razdoblju od 12 mjeseci	– 287	– 92	–	**– 379**
Neto promjene očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke	– 1 060	4 887	–	**3 827**
Poništenje očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke	5 205	402	–	**5 607**
Tečajne razlike	1 348	402	–	**1 750**
Umanjenje vrijednosti – rezervacija za gubitke na dan 31. prosinca 2023.	**– 32 398**	**– 17 199**	–	**– 49 597**
Zajmovi i predujmovi po amortiziranom trošku na dan 31. prosinca 2023.	**1 065 723**	**478 138**	–	**1 543 861**
Nominalna vrijednost zajmova po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na dan 1. siječnja 2023.	**1 080**	**72 923**	**66 833**	**140 836**
Isplate	–	37 092	3 572	**40 664**
Otplate	–	– 514	–	**– 514**
Tečajne razlike	–	– 2 925	48	**– 2 877**

(u tisućama EUR)

	Globalni zajmovi (*)	Nadređeni zajmovi	Podređeni zajmovi	Ukupno
Nominalna vrijednost zajmova po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na dan 31. prosinca 2023.	**1 080**	**106 576**	**70 453**	**178 109**
Usklađenje fer vrijednosti na dan 1. siječnja 2023.	**– 1 080**	**– 26 420**	**– 17 732**	**– 45 232**
Neto promjena fer vrijednosti	–	– 8 941	9	**– 8 932**
Tečajne razlike	–	378	–	**378**
Usklađenje fer vrijednosti na dan 31. prosinca 2023.	**– 1 080**	**– 34 983**	**– 17 723**	**– 53 786**
Zajmovi i predujmovi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na dan 31. prosinca 2023.	–	**71 593**	**52 730**	**124 323**
Amortizirani trošak	– 3 518	– 4 040	–	**– 7 558**
Kamate	11 560	10 876	250	**22 686**
Zajmovi i predujmovi na dan 31. prosinca 2023.	**1 073 765**	**556 567**	**52 980**	**1 683 312**

(*) Uključujući ugovore o zastupanju.

7.2. ***Umanjenje vrijednosti zajmova i predujmova – rezervacije za gubitke***

(u tisućama EUR)

	2024. Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta:			
	Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke	Ukupno
Zajmovi i predujmovi po amortiziranom trošku				
Stanje na dan 1. siječnja 2024.	**10 964**	**24 674**	**13 959**	**49 597**
Prijenos u stavku „očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci”	2 271	– 9 511	–	**– 7 240**
Prijenos u stavku „očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke”	– 288	948	–	**660**
Prijenos u stavku „očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke”	–	– 1 428	5 786	**4 358**
Neto mjerenje rezervacije za gubitke	– 3 160	– 2 394	– 3 088	**– 8 642**
Nova financijska imovina, stvorena ili kupljena	–	–	–	–
Financijska imovina koja se prestala priznavati	– 1 028	– 253	–	**– 1 281**
Otpis	–	–	– 4 945	**– 4 945**
Tečajne razlike*	916	540	548	**2 004**
Stanje na dan 31. prosinca 2024.	**9 675**	**12 576**	**12 260**	**34 511**

(u tisućama EUR)

	2023. Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta:			
	Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke	Ukupno
Zajmovi i predujmovi po amortiziranom trošku				
Stanje na dan 1. siječnja 2023.	**11 370**	**28 817**	**20 215**	**60 402**
Prijenos u stavku „očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci”	869	– 4 217	–	**– 3 348**
Prijenos u stavku „očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke”	– 927	3 593	–	**2 666**
Neto mjerenje rezervacije za gubitke	– 993	– 4 333	– 2 873	**– 8 199**
Nova financijska imovina, stvorena ili kupljena	1 470	1 188	–	**2 658**
Financijska imovina koja se prestala priznavati	– 41	– 57	– 2 734	**– 2 832**
Tečajne razlike ([1])	– 784	– 317	– 649	**– 1 750**
Stanje na dan 31. prosinca 2023.	**10 964**	**24 674**	**13 959**	**49 597**

([1]) * Kretanja stranih valuta isključena su iz iznosa iskazanih u računu dobiti i gubitka i izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti te izvještaju o promjenama sredstava subjekata koji doprinose.

8. **Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom**

U tablici u nastavku prikazano je poravnanje početnog i završnog stanja vlasničkih ulaganja.

(u tisućama EUR)

	Fondovi poduzetničkog kapitala	Izravna vlasnička ulaganja	Ukupno
Troškovi na dan 1. siječnja 2024.	**633 347**	**73 455**	**706 802**
Reklasifikacija ([1])	– 25 059	25 059	–
Isplate	69 392	–	69 392
Otplate	– 21 181	– 232	– 21 413
Prodaja/izlazi	– 22 992	– 2 631	– 25 623
Tečajne razlike	30 374	– 1 816	28 558
Troškovi na dan 31. prosinca 2024.	**663 881**	**93 835**	**757 716**
Neostvareni dobici i gubici na dan 1. siječnja 2024.	**59 695**	**54 216**	**113 911**
Reklasifikacija ([1])	– 395	395	–
Neto promjena neostvarenih dobitaka i gubitaka	– 77 795	32 097	– 45 698
Prestanak priznavanja usklađenja fer vrijednosti zbog prodaje/izlaza	11 202	2 849	14 051
Tečajne razlike	– 771	– 4 588	– 5 359
Neostvareni dobici i gubici na dan 31. prosinca 2024.	**– 8 064**	**84 969**	**76 905**
Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom na dan 31. prosinca 2024.	**655 817**	**178 804**	**834 621**

([1]) *Instrument je promijenio način na koji se ulaganje klasificira kao fond poduzetničkoga kapitala ili izravno vlasničko ulaganje, u skladu s novouvedenim Priručnikom za operacije vrednovanja.

(u tisućama EUR)

	Fondovi poduzetničkog kapitala	Izravna vlasnička ulaganja	Ukupno
Troškovi na dan 1. siječnja 2023.	**580 534**	**81 711**	**662 245**
Isplate	101 100	–	101 100
Otplata/prodaja	– 32 560	–	– 32 560
Tečajne razlike	– 15 727	– 8 256	– 23 983
Troškovi na dan 31. prosinca 2023.	**633 347**	**73 455**	**706 802**
Neostvareni dobici i gubici na dan 1. siječnja 2023.	**104 030**	**31 066**	**135 096**
Neto promjena neostvarenih dobitaka i gubitaka	– 43 652	28 510	– 15 142
Tečajne razlike	– 683	– 5 360	– 6 043
Neostvareni dobici i gubici na dan 31. prosinca 2023.	**59 695**	**54 216**	**113 911**
Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom na dan 31. prosinca 2023.	**693 042**	**127 671**	**820 713**

9. **Iznosi potraživanja od subjekata koji doprinose**

Iznosi od 7,5 milijuna EUR (2023.: 85,3 milijuna EUR) od subjekata koji doprinose u potpunosti se sastoje od upisanih doprinosa država članica koji nisu uplaćeni.

10. **Financijska imovina riznice**

Portfelj riznice sadržava kotirane obveznice s preostalim rokom do dospijeća kraćim od tri mjeseca na izvještajni datum. U sljedećoj tablici prikazane su promjene portfelja riznice.

(u tisućama EUR)

Stanje na dan 1. siječnja 2024.	–
Stjecanja	–
Dospijeća	–
Promjena amortizacije premije/diskonta	–
Promjena obračunatih kamata	–
Stanje na dan 31. prosinca 2024.	–

(u tisućama EUR)

Stanje na dan 1. siječnja 2023.	**73 003**
Stjecanja	348 523
Dospijeća	– 421 278
Promjena amortizacije premije/diskonta	–248
Promjena obračunatih kamata	–
Stanje na dan 31. prosinca 2023.	–

11. **Ostala imovina**

Glavne komponente ostale imovine su sljedeće:

(u tisućama EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Iznos potraživanja od EIB-a	–	616
Financijska jamstva	–	–
Ukupno ostala imovina	**–**	**616**

12. **Odgođeni prihodi**

Glavne komponente odgođenih prihoda su sljedeće:

(u tisućama EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Odgođene subvencije za kamate	46 461	47 923
Odgođene provizije za zajmove i predujmove	1 264	1 202
Ukupno odgođeni prihodi	**47 725**	**49 125**

13. **Rezervacije za obveze po zajmovima**

U tablicama u nastavku prikazano je poravnanje početnog i završnog stanja rezervacije za gubitke za neisplaćene zajmove (obveze po zajmovima).

(u tisućama EUR)

	2024.			
	Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke	Ukupno
Obveze po zajmovima				
Stanje na dan 1. siječnja	**2 715**	**16 323**	**–**	**19 038**
Prijenos u stavku „očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci”	13	– 279	–	**– 266**
Prijenos u stavku „očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke”	– 853	15 386	–	**14 533**
Neto mjerenje rezervacije za gubitke	761	– 1 330	–	**– 569**
Financijska imovina koja se prestala priznavati	– 1 145	– 13 271	–	**– 14 416**
Stanje na dan 31. prosinca	**1 491**	**16 829**	**–**	**18 320**

(u tisućama EUR)

	2023.			
	Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti umanjeni za kreditne gubitke	Ukupno
Obveze po zajmovima				
Stanje na dan 1. siječnja	**4 825**	**11 758**	–	**16 583**
Prijenos u stavku „očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta – instrumenti neumanjeni za kreditne gubitke"	– 163	1 955	–	**1 792**
Neto mjerenje rezervacije za gubitke	466	8 206	–	**8 672**
Nova financijska imovina, stvorena ili kupljena	– 1 295	– 1 461	–	**– 2 756**
Financijska imovina koja se prestala priznavati	– 1 120	– 4 118	–	**– 5 238**
Tečajne razlike	2	– 17	–	**– 15**
Stanje na dan 31. prosinca	**2 715**	**16 323**	–	**19 038**

14. Obveze prema trećim osobama

Glavne komponente obveza prema trećim osobama su sljedeće:

(u tisućama EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Neto obveze prema EIB-u za opće administrativne rashode	24 794	29 655
Ostale obveze prema EIB-u	43 260	39 384
Obveze prema državama članicama za neisplaćene subvencije za kamate i tehničku pomoć	498 029	358 789
Ukupne obveze prema trećim osobama	**566 083**	**427 828**

15. Ostale obveze

Glavne komponente ostalih obveza su sljedeće:

(u tisućama EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Otplate zajmova primljene unaprijed	3 289	2 727
Odgođeni prihod od subvencija za kamate	–	611
Ukupno ostale obveze	**3 289**	**3 338**

16. Upisani doprinosi država članica

(u tisućama EUR)

Države članice	Doprinos Instrumentu	Doprinos za subvencije za kamate i tehničku pomoć	Ukupni doprinosi	Upisani neuplaćeni doprinosi (*)
Austrija	94 677	45 267	139 944	216
Belgija	138 169	26 952	165 121	292

(u tisućama EUR)

Države članice	Doprinos Instrumentu	Doprinos za subvencije za kamate i tehničku pomoć	Ukupni doprinosi	Upisani neuplaćeni doprinosi (*)
Bugarska	2 660	28 898	31 558	20
Hrvatska	1 126	173 578	174 704	20
Cipar	1 566	4 528	6 094	–
Češka	9 697	3 028	12 725	72
Danska	77 279	5 108	82 387	178
Estonija	992	5 141	6 133	–
Finska	55 115	66 602	121 717	136
Francuska	818 754	196 514	1 015 268	1 603
Njemačka	823 467	43 762	867 229	1 852
Grčka	50 271	3 672	53 943	135
Mađarska	9 230	2 422	11 652	–
Irska	27 921	18 598	46 519	85
Italija	470 233	38 318	508 551	1 128
Latvija	1 364	7 630	8 994	10
Litva	2 248	105 253	107 501	–
Luksemburg	10 395	1 242	11 637	23
Malta	526	2 273	2 799	3
Nizozemska	187 913	10 236	198 149	430
Poljska	24 591	16 732	41 323	181
Portugal	39 250	12 058	51 308	–
Rumunjska	7 734	5 701	13 435	65
Slovačka	4 231	2 293	6 524	34
Slovenija	3 137	2 717	5 854	20
Španjolska	250 314	28 943	279 257	714
Švedska	102 760	29 704	132 464	265
Ujedinjena Kraljevina	506 075	150 826	656 901	–
Ukupno na dan 31. prosinca 2024.	**3 721 695**	**1 037 996**	**4 759 691**	**7 482**
Ukupno na dan 31. prosinca 2023.	**3 721 695**	**828 996**	**4 550 691**	**85 321**

(*) * Vijeće je 14. studenog 2024. utvrdilo iznos financijskih doprinosa koji svaka država članica treba uplatiti do 21. siječnja 2025. Na dan 31. prosinca 2024. još nije bio uplaćen iznos od 7,5 milijuna EUR.

17. **Isplaćeni doprinosi država članica**

(u tisućama EUR)

	Europska komisija			Ujedinjena Kraljevina	Ukupno
	AKP	PZP	Ukupno		
Vraćena sredstva u odnosu na 2021.	251 000	7 000	**258 000**	44 386	**302 386**
Vraćena sredstva u odnosu na 2022.	236 883	6 732	**243 615**	41 912	**285 527**
Vraćena sredstva u odnosu na 2023.	257 152	7 154	**264 306**	45 471	**309 777**
Isplaćeni doprinosi država članica na dan 31. prosinca 2024.	**745 035**	**20 886**	**765 921**	**131 769**	**897 690**
Isplaćeni doprinosi država članica na dan 31. prosinca 2023.	**487 883**	**13 732**	**501 615**	**86 298**	**587 913**

U skladu sa sporazumom o prijenosu, od 2024. do 31. prosinca 2027. Instrument svake godine prenosi Europskoj komisiji iznos raspoloživih vraćenih sredstava iz Investicijskog instrumenta AKP-a i raspoloživih vraćenih sredstava iz Investicijskog instrumenta PZP-ova. Okvirni je iznos raspoloživih vraćenih sredstava iz Investicijskog instrumenta AKP-a 1 000 milijuna EUR, a vraćenih sredstava iz Investicijskog instrumenta PZP-ova 35 milijuna EUR. Osim toga, Instrument Ujedinjenoj Kraljevini prenosi iznose koji odgovaraju njezinu udjelu u tim raspoloživim vraćenim sredstvima. U prethodnoj tablici prikazana su već isplaćena vraćena sredstva.

18. **Preuzete i nepredviđene obveze**

(u tisućama EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Obveze		
Neisplaćeni zajmovi	676 229	883 092
Neisplaćena preuzeta obveza za dionice i druge vrijednosne papire s varijabilnim prinosom	237 886	297 534
Izdana jamstva	–	985
Subvencije za kamate i tehnička pomoć	362 848	422 758
Nepredviđene obveze		
Potpisana neizdana jamstva	2 500	46 764
Ukupne preuzete i nepredviđene obveze	**1 279 463**	**1 651 133**

19. **Kamate i slični prihodi i rashodi**

Glavne komponente kamata i sličnih prihoda su sljedeće:

(u tisućama EUR)

	Od 1.1.2024. do 31.12.2024.	From 01.01.2023 do 31.12.2023.
Novac i novčani ekvivalenti	56 083	36 668
Zajmovi i predujmovi	90 034	95 137

(u tisućama EUR)

	Od 1.1.2024. do 31.12.2024.	From 01.01.2023 do 31.12.2023.
Subvencije za kamate	10 484	10 029
Financijska imovina riznice	–	3 584
Izvedeni financijski instrumenti	–	2 918
Ukupno kamate i slični prihodi	**156 601**	**148 336**

Glavne komponente kamata i sličnih prihoda su sljedeće:

(u tisućama EUR)

	Od 1.1. 2024. do 31.12.2024.	Od 1.1. 2023. do 31.12.2023.
Izvedeni financijski instrumenti	– 1 805	–
Ukupno kamate i slični rashodi	**– 1 805**	–

20. **Prihodi od naknada i provizija, rashodi za naknade i provizije**

Glavne komponente prihoda od naknada i provizija su sljedeće:

(u tisućama EUR)

	Od 1.1.2024. do 31.12.2024.	Od 1.1.2023. do 31.12.2023.
Naknade i provizije za zajmove i predujmove	–	1
Naknade i provizije za financijska jamstva	20	24
Ostali prihodi od naknada i provizija	**20**	**25**

Glavne komponente neto rashoda za naknade i provizije su sljedeće:

U tisućama EUR

	Od 1.1.2024. do 31.12.2024.	Od 1.1.2023. do 31.12.2023.
Provizije plaćene trećim osobama za dionice i druge vrijednosne papire s varijabilnim prinosom	– 212	– 62
Ukupno rashodi za naknade i provizije	**– 212**	**– 62**

21. Neto rezultat dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom

Glavne komponente neto rezultata dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom su sljedeće:

(u tisućama EUR)

	Od 1.1.2024. do 31.12.2024.	Od 1.1.2023. do 31.12.2023.
Neto prihodi	– 4 946	130
Prihodi od dividendi	16 548	6 555
Neto promjena fer vrijednosti	– 45 698	– 15 142
Neto rezultat dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom	**– 34 096**	**– 8 457**

22. Neto rezultat tečajnih razlika

Glavne komponente neto rezultata tečajnih razlika su sljedeće:

(u tisućama EUR)

	Od 1.1.2024. do 31.12.2024.	Od 1.1.2023. do 31.12.2023.
Revalorizacija valutnih pozicija		
Novac i novčani ekvivalenti	6 821	– 123
Izvedeni financijski instrumenti	– 773	86 071
Zajmovi i predujmovi	78 744	– 89 458
Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	23 199	– 30 026
Ostalo	– 2 231	3 479
Ukupna revalorizacija valutnih pozicija	**105 760**	**– 30 057**
Ostvareni rezultati valutnih ugovora o razmjeni (trošak zaštite od rizika)	**– 23 853**	**– 37 828**
Neto rezultat tečajnih razlika	**81 907**	**– 67 885**

23. Opći administrativni rashodi

Opći administrativni rashodi stvarni su EIB-ovi troškovi za upravljanje Instrumentom umanjeni za prihode od standardnih naknada za procjenu koje EIB obračunava izravno komitentima Instrumenta.

Na dan 31. prosinca 2024. ukupni opći administrativni rashodi iznosili su – 24,8 milijuna EUR (31. prosinca 2023.: - 29,7 milijuna EUR).

24. Suradnja s nekonsolidiranim strukturiranim subjektima (u tisućama EUR)

Definicija strukturiranog subjekta

Strukturirani subjekt je subjekt koji je ustrojen na način da glasačka ili slična prava nisu prevladavajući čimbenik u odlučivanju o tome tko u njemu ima kontrolu. U MSFI-ju 12 navedeno je da strukturirani subjekt često ima neka ili sva sljedeća obilježja:

— ograničene aktivnosti,

— uzak i strogo definiran cilj, kao što je provedba porezno efikasnog najma, istraživanja i razvoja, stvaranje izvora kapitala ili financiranja subjekta ili prilika za ulaganje prijenosom rizika i nagrada povezanih s imovinom strukturiranog subjekta na ulagače,

— manjak kapitala da bi se strukturiranom subjektu omogućilo da svoje poslove financira bez podređene financijske potpore,

— financiranje u obliku većeg broja ugovorno vezanih instrumenata za ulagače kojima se stvara koncentracija kreditnog rizika ili drugih rizika (tranše).

Nekonsolidirani strukturirani subjekti

Pojam „nekonsolidirani strukturirani subjekti" odnosi se na sve strukturirane subjekte nad kojima Instrument nema kontrolu i obuhvaća udjele u nekonsolidiranim strukturiranim subjektima.

Definicija udjela u strukturiranim subjektima:

U MSFI-ju 12 „udjeli" su široko definirani kao sudjelovanje subjekta u drugom subjektu, bilo po ugovornoj ili izvanugovornoj osnovi, na temelju kojeg je izvještajni subjekt izložen varijabilnosti prinosa ovisno o uspješnosti poslovanja tog drugog subjekta. Primjeri su takvih udjela držanje udjela u vlasničkom kapitalu, kao i drugi oblici sudjelovanja, kao što su davanje financijskih sredstava, potpore likvidnosti, kreditnih poboljšanja, obveza i jamstava tom drugom subjektu. U MSFI-ju 12 navedeno je da izvještajni subjekt ne mora nužno imati udjel u drugom subjektu isključivo po osnovi uobičajenog odnosa kupac-dobavljač.

U tablici u nastavku opisane su vrste strukturiranih subjekata koje Instrument ne konsolidira, ali u kojima drži udjele.

Vrsta strukturiranog subjekta	Priroda i svrha	Udjeli Instrumenta
Financiranje projekta – kreditiranje subjekata posebne namjene	Transakcije financiranja projekata (operacije financiranja projekata) transakcije su u kojima se Instrument za servisiranje svojeg duga oslanja na zajmoprimca čiji je isključivi ili glavni izvor prihoda neka imovina ili ograničena količina imovine koja se financira takvim dugom ili drugom već postojećom imovinom koja je ugovorno povezana s projektom. Operacije financiranja projekata obično se financiraju preko subjekata posebne namjene.	Neto isplaćeni iznosi Kamatni prihodi
Operacije poduzetničkog kapitala	Instrument financira poduzetnički kapital i investicijska sredstva. Poduzetnički kapital i investicijska sredstva obuhvaćaju novčana sredstva ulagača koji žele ulagati u mala i srednja poduzeća s velikim potencijalom za rast i financiranje infrastrukturnih projekata; podrazumijeva se upravljanje tim sredstvima.	Ulaganja u udjele/dionice koje izdaje subjekt vlasničkog kapitala. Dividende primljene kao prihod od dividendi.

U tablici u nastavku prikazane su knjigovodstvene vrijednosti nekonsolidiranih strukturiranih subjekata u kojima je Instrument imao udjele na izvještajni datum te maksimalna izloženost Instrumenta gubitku u odnosu na te subjekte. Maksimalna izloženost gubitku uključuje knjigovodstvene vrijednosti i iznose za neisplaćene preuzete obveze.

		31.12.2024.		31.12.2023.	
Vrsta strukturiranog subjekta	Opis	Knjigovodstvena vrijednost	Maksimalna izloženost gubitku	Knjigovodstvena vrijednost	Maksimalna izloženost gubitku
Fondovi poduzetničkog kapitala	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	655 817	667 832	693 042	725 781
Ukupno		**655 817**	**667 832**	**693 042**	**725 781**

Instrumentom se strukturiranim subjektima pruža samo potpora u obliku financiranja.

25. **Financijska omotnica za društveno odgovorno financiranje (u tisućama EUR)**

U lipnju 2013. Zajedničko ministarsko vijeće AKP-a i EU-a odobrilo je novi financijski protokol za 11. Europski razvojni fond (ERF), za razdoblje 2014. – 2020.

Investicijskom instrumentu osigurano je dodatnih 500 milijuna EUR, takozvana „financijska omotnica za društveno odgovorno financiranje", zahvaljujući kojoj može poduprijeti projekte koji bi mogli imati iznimno velik razvojni učinak, ali i podrazumijevaju veće rizike svojstvene takvim ulaganjima. Ta omotnica Instrumentu omogućuje poboljšano kreditiranje privatnog sektora ulaganjima u instrumente navedene u nastavku.

Fondovi vlasničkog kapitala sa socijalnim učinkom – nositelji su sve brojniji upravitelji fondova privatnog vlasničkog kapitala kojima je rješavanje socijalnih ili okolišnih pitanja okosnica njihove strategije upravljanja fondom, ali kojima je cilj ostvariti održivost na razini fonda i subjekata u koje se ulaže.

Zajmovi financijskim posrednicima – (npr. mikrofinancijskim institucijama, lokalnim bankama i kreditnim unijama) koje posluju u državama AKP-a u kojima EIB u skladu s postojećim smjernicama o kreditnom riziku ne može razmatrati financiranje, posebno ne u lokalnoj valuti, npr. zbog visokih rizika zemlje, volatilnosti valute ili pomanjkanja mjerila za određivanje cijene. Glavni je cilj takvih zajmova financiranje projekata s velikim razvojnim učinkom, posebno radi potpore mikropoduzećima i malim poduzećima te poljoprivredi, koji obično ne ispunjavaju uvjete za financiranje sredstvima Investicijskog instrumenta.

Instrumenti za lakšu podjelu rizika – koji imaju oblik jamstava za prvi gubitak („proizvodi za prvi gubitak") i kojima će se olakšati operacije podjele rizika koje EIB provodi s lokalnim financijskim posrednicima (uglavnom komercijalnim bankama) u korist zapostavljenih MSP-ova i malih projekata koji ispunjavaju kriterije za društveno odgovorno financiranje kad se utvrdi tržišni jaz u vezi s pristupom MSP-ova/malih projekata financiranju. Proizvodi za prvi gubitak bili bi strukturirani kao kontrajamstva u korist tranši s nadređenim jamstvom, koje financiraju EIB (u okviru Investicijskog instrumenta) i druge međunarodne financijske institucije / razvojne financijske institucije, čime se ostvaruje znatan učinak financijske poluge.

Izravno financiranje – dužničkim (npr. zajmovi) ili vlasničkim instrumentima u projektima s dobrim i iskusnim nositeljima i velikim razvojnim učincima, koji će pak ujedno značiti i veće očekivane gubitke i teškoće pri povratu ulaganja (rizik vlasničkog kapitala s većim očekivanim gubicima od uobičajenih). EIB za taj instrument primjenjuje stroge kriterije odabira i prihvatljivosti jer ti projekti bez obzira na svoj veliki razvojni učinak neće moći ispuniti prihvatljive kriterije za financiranje (odnosno mali očekivani povrat ulaganja ili prijeboj gubitaka s kamatnim stopama / prinosima vlasničkih instrumenata).

Financijska omotnica za društveno odgovorno financiranje omogućuje i diversifikaciju na nove sektore, npr. zdravstvo i obrazovanje, poljoprivredu i sigurnost opskrbe hranom te razvoj novih i inovativnih instrumenata za podjelu rizika. U 2016. uvedena je djelomična obnova financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje, čime je njezin kapacitet financiranja povećan na 800 milijuna EUR.

S financijskog i računovodstvenog aspekta, financijska omotnica za društveno odgovorno financiranje dio je portfelja Investicijskog instrumenta i o njoj se izvještava u objedinjenim godišnjim financijskim izvještajima Instrumenta.

U sljedećoj tablici prikazane su knjigovodstvene vrijednosti te dodijeljeni, ali neisplaćeni iznosi, po vrstama imovine:

Vrsta ulaganja iz financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje	Opis	Mjerenje	Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2024.	Rezervacija za gubitke / usklađenje fer vrijednosti na dan 31.12.2024.	Knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2024.	Neisplaćeni iznos na dan 31.12.2024.	Prilagođeni iznos izvanbilančnih očekivanih kreditnih gubitaka na dan 31.12.2024.
Zajmovi financijskim posrednicima	Zajmovi i predujmovi	Amortizirani trošak	59 209	–	59 209	5 000	– 225
Izdavanje izravnih zajmova	Zajmovi i predujmovi	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	158 880	–	158 880	56 669	–

Vrsta ulaganja iz financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje	Opis	Mjerenje	Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2024.	Rezervacija za gubitke / usklađenje fer vrijednosti na dan 31.12.2024.	Knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2024.	Neisplaćeni iznos na dan 31.12.2024.	Prilagođeni iznos izvanbilančnih očekivanih kreditnih gubitaka na dan 31.12.2024.
Fondovi vlasničkog kapitala sa socijalnim učinkom	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	134 595	– 1 559	133 036	34 686	–
Izravni vlasnički udjeli	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	59 843	61 686	121 529	14	–
Ukupno			**412 527**	**60 127**	**472 654**	**96 369**	**– 225**

* Za više detalja vidjeti odjeljak „Naknadna mjerenja” u bilješci 2.4.3.

Vrsta ulaganja iz financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje	Opis	Mjerenje	Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2023.	Rezervacija za gubitke / usklađenje fer vrijednosti na dan 31.12.2023.	Knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2023.	Neisplaćeni iznos na dan 31.12.2023.	Prilagođeni iznos izvanbilančnih očekivanih kreditnih gubitaka na dan 31.12.2023.
Zajmovi financijskim posrednicima	Zajmovi i predujmovi	Amortizirani trošak	73 423	– 1 522	71 901	7 749	– 334
Izdavanje izravnih zajmova	Zajmovi i predujmovi	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	152 155	– 58 759	93 396	68 288	–
Fondovi vlasničkog kapitala sa socijalnim učinkom	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	110 572	9 936	120 508	58 572	–
Izravni vlasnički udjeli	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	58 889	41 490	100 379	14	–
Instrumenti za lakšu podjelu rizika	Izdana jamstva	pristup veće vrijednosti (*)	–	–	–	44 264	–
Ukupno			**395 039**	**– 8 855**	**386 184**	**178 887**	**– 334**

(*) Za više detalja vidjeti odjeljak „Naknadna mjerenja” u bilješci 2.4.3.

EIB primjenjuje načela rizika u okviru općeg mandata na izdavanje izravnih zajmova unutar financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje (isključujući zajmove financijskim posrednicima), kako je predviđeno u Smjernicama EIB-a o kreditnom riziku i riziku vlasničkih vrijednosnih papira, te prati rizik povezan s izravnim zajmovima u okviru financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje na temelju njihove fer vrijednosti i izvještava o njemu. U skladu s tom metodologijom EIB provodi kvalitativnu procjenu rizika u kojoj se procjenjuje utemeljenost logike ulaganja i vjerojatnost poslovne održivosti takvih operacija.

26. **Objavljivanja o povezanim osobama**

U okviru Instrumenta EIB je utvrđen kao povezana osoba u kontekstu MRS-a 24 jer su ga države članice EU-a ovlastile da upravlja Instrumentom u skladu s odredbama primjenjivog pravnog okvira, uključujući praćenje njegovih operacija do potpune otplate, i da pruža usluge ključnih rukovoditelja (Upravljački odbor EIB-a i Revizijski odbor EIB-a). U tom pogledu EIB ima pravo nadoknaditi svoje stvarne troškove upravljanja Instrumentom umanjene za prihode od standardnih naknada za procjene koje EIB obračunava izravno komitentima Instrumenta. Za više pojedinosti o naknadama vidjeti bilješku 23.

27. **Naknadni događaji**

U kontekstu trenutačnoga geopolitičkog i gospodarskog okruženja Subjekt i dalje pažljivo prati situaciju, osobito u okviru provjere naknadnog događaja.

Nakon datuma bilance nije bilo značajnih događaja zbog kojih bi bila potrebna usklađenja ili koje bi trebalo objaviti u financijskim izvještajima na dan 31. prosinca 2024.